

THE Wild Duck

BY HENRIK IBSEN

VILDANDEN

ჰენრიკ იბსენი Henrik Ibsen

გარეული იხვი

ჰენრიკ იბსენი
გარეული იხვი

ბაჩანა ბრეგვაძის თარგმანი

დათქმდა ჟურნალ "საბჭოთა ბიოლოგიკი", 1988 წ. № 11, 1989 წ. № 1

წარმოდგენილი ეგზემპლარის მომზადებისას,
ვისარგებლეთ ჟურნალის ელვერსიით,
რომელიც დაცულია ეროვნულ ბიბლიოთეკაში.

პენრიკ იბსენი

ბარეული იხვი

დრამა ხუთ მოქმედებად

მოქმედი პირნი:

მარლა, მდიდარი კომერსანტი, ფაბრიკანტი და ა. შ.
გრიპარის მარლა, მისი ვაჟი.
მოხუცი ეპდალი.
ილაზარ ეპდალი, მოხუცის ვაჟი, ფოტოგრაფი.
ბინა ეპდალი, ილაზარის ცოლი.
პედვიზი, მათი ქალიშვილი, თოთხმეტი წლისა
ფრუ ბარბა სარბიუ, მწე ქალი ვერლეს სახლში.
რამონი, ექიმი.
მოლვიკი, ყოფილი ღვთისმეტყველი.
გროზარბი, ბულატერი.
პეტარსანი, ვერლეს მსახური.
ინსანი, დაქორწინებული ლაქია.
ჩასუპაზული და ფერმართალი ბატონი
მელთი ბატონი.
ბაიკი ბატონი.
მარსი სხვა ბატონი, ვერლეს სტუმრები.
რამდენიმე დაქორწინებული ლაქია.

პირველი მოქმედება მიმდინარეობს კომერსანტ ვერლესას. შემდგომი ოთხი — ფოტოგრაფ ეპდალის სახლში.

პირველი მოქმედება

მდიდრულად და კომფორტულად მორთული კაბინეტი ვერლეს სახლში: წიგნის კარადები, რბილი ავეჯი, შუა ოთახში — საყვრი მაგიდა, ზედ დახვეწებული წიგნებითა და საკანცელარიო ქაღალდებით; მწვა-

ნე აბაჟურიანი ლამპები მკრთალად განათებენ ოთახს. შუა კედელში ფართოდ გაღებული კარია, აქეთ-იქეთ გადაყვული პორტიერებით, საიდანაც მოჩანს გემოვნებით მორთული, ლამაზი და ბრვებით გაჩახახებული ვრცელი დარბაზი. წინ, ხელმარჯვნივ, კაბინეტში შპალერგადაკრული პატარა კარია, რომელიც კანტორაში გადის; ხელმარცხნივ კი — ღუმელი, რომელშიაც ნაკვერცხლები ღვავის. უფრო მოშორებით, სიღრმეში — სასადილო ოთახის ორსაგდელიანი კარი. ლივრავში გამოწყობილი პეტარსანი, კომერსანტის მსახური, და დაქორწინებული ლაქია ინსანი, რომელსაც შვიდი ფრავი აცვია, კაბინეტს ალაგებენ. დარბაზშია ჩამდენი დაქორწინებული ლაქია მოჩანს. რომლებიც აგრეთვე ალაგებენ იქაურობას და სანთლებს ანთებენ. სასადილო ოთახიდან მრავალრიცხოვანი სტუმრების ყავანი და სიცილ-ხარხარი, დანა-ჩანგლის და ქვების წყრალი ისმის. ბოლოს სიჩუმე ჩამოვარდება. ვილაცა სადღეგრძელოს ამბობს, რომელსაც „ბრავოს“ ძახილით ზღვებიან, და კვლავ იწყება ყავანი და სიცილ-ხარხარი.

პეტარსანი (ღუმელის თავზე შემოდგმულ ლამაზ ანთებს და აბაჟურს უკეთებს). ერთი ამ ჩვენს ბერიკაცს უსმინეთ, ინსენ, როგორ გაქვია ფრუ ხერხიფა სადღეგრძელო.

ინსანი (საფარძელს მოაჩოჩებს). მართალია, რომ ამბობენ, ვითომ ნახშირქმულები არიანო?

პეტარსანი. ეშმაკა იცის.

ინსანი. თავის დროზე დიდი მუსხისი კი იყო.

პეტარსანი. ახა!

ინსანი. ამბობენ, შვილის საპატიცემულოდ იბდის წვეულებასო.

პეტარსანი. დიხა, გუშინ ჩამოვიდა.

ინსანი. არც კი ვიცოდი, რომ კომერსანტ ვერლეს შვილი მყავდა.

პეტარსანი. როგორ არა. მხოლოდ ქარხანას არ სცილდება, „მთის ზეგში“ რა. აგერ ჩამდენი წელია ამ სახლში ვარ და ერთხელაც არ ჩამოსულა ქალაქში.

ინსანი. მარლა დაქორწინებული ლაქია (დარბაზის კარში). პეტერსენ, ვილაცა ბერიკაცია...

პეტარსანი (ბულუნებს). რა ეშმაკა მოათრია ამ დროს?

მარჯვენა მხრიდან გამოჩნდება მოხუცი ეპდალი; გაცვეთილი პალტო და ბატყლის ხელთათმენები აცვია; პალტოს საყელო აწეული აქვს; ხელში ჯიბი და ბეწვის ქუდი უჭირავს, ილიაში ქალაქში გახვეულ პაეტი ამოუჩრია. მუქი წითური, ტუქყიანი პარიკი და მოკლედ შეკრებილი ტალარა უღვავები. ახლად მოსულს უახლოვდება. კი მაგრამ... რაზე გარჯილობათ?

ეპდალი (კარშივე). კანტორაში მაქვს საქმე, პეტერსენ. აუცილებლად უნდა შევიდო.

პეტარსანი. კანტორა უკვე ერთი საათია, რაც დაიკეტა და...

ეპდალი. ეგ ქვემოთ, ბიშპარშივე მითხრეს, ძვირფასო, მაგრამ გროზერგი ჩერ კიდეც კანტორაში ჯის. თუ შეიძლება, გამაძარტო, პეტერსენ. (პატარა კარზე ანიშნებს). ეს გზა ნაცნობია ჩემთვის.

პატივსმენი. კარგი, კარგა, შებრძანდით. (კარს უღებს). მხოლოდ გახსოვდეთ: აქეთობისას მთავარი გამოსასვლელით გამოხვალთ. ჩვენ სტუმრები გვყავს. **მადლნი.** ვიცი, ვიცი... მამა მადლობელი ვარ, ძვირფასო მამა, მეგობარო! (ხადაბლა, ბუზღუნით). ბრწყინვალე (კანტორაში შედის. პეტერსენი კარს ხურავს).

ინესენი. ესეც კანტორაში მუშაობს?
პატივსმენი. არა, ხანდახან რაღაც-რაღაცეებსა წერს. თავის დროზე კი ესეც კი ფხიანი ბიჭი იყო.

ინესენი. ზედმეც ეტყობა. უბრალოდ კაცს არც ახლა ჰგავს.

პატივსმენი. მდამა დაიჭერბო? — ოდესღაც ლიტერენტი იყო.

ინესენი. რას ამბობო? ლიტერენტი?
პატივსმენი. დიახ. მაგრამ შემიღებ ნეტებით ვაჭრობასა თუ რაღაც ამდგვარს მიჰყო ხელი. ამბობენ, ამ ჩვენს კომერსანტს ძალზე ცუდი ოინი უყო. ქარხანა, „მთის ხევის“ როა, უწინ ორივეს ეკუთვნოდა, გესმით? მე კარგად ვიცნობ ბერკაცს. ხანდახან თითო ჭიკა არაყს ერთადა ვხუხავთ, ან ზღვარიულ ლუღსა ვსვამთ მაღალ ერისენის ტრაქტირში.

ინესენი. არადა, რომ შეხედო, იტყვი, ამას რა აქვს, რომ...

პატივსმენი. როგორ გეკადრებათ, ის კი არა, პირიქით, მე თვითონ ვპატივდები. ჩემის აზრით, პატივი უნდა ვცეთ თვითონ მოსახლე კაცს, რომელსაც ამისთანა უბედურება შეემთხვა.

ინესენი. გაკოტრდა თუ რა?

პატივსმენი. უფრო უარესი. ციხეში იჭდა.

ინესენი. ციხეში?

პატივსმენი. თუ სატუსალოში (აყურადებს). სხუი... აიშაღენ.

ორი ლაქია შეიგნიდან აღებს სასაიდლო ოთახის კარს. პირველი გამოჩნდება ფრუ სერბიუ, რომელიც ორ ბატონს ესაუბრება. მათ უკან მოჰყვებიან დანარჩენები, რომელთა შორისაა თვით ვერკლე. სულ ბოლოს მოდიან იალმარ ეკდალი და გრეგერს ვერლე.

ფრუ სერბიუ (ჩველისას). ყავა საკონცერტო დარბაზში მოგვართვი, პეტერსენ!

პატივსმენი. ბატონი ბრძანდებით.

ფრუ სერბიუ თავის ორ თანამოსაუბრესთან ერთად მეორე ოთახში გადის და იქ ხელმარჩენი უხვევს. მათ უკან მისდევენ პეტერსენი და ინესენი.

ჩასუქამაული და ფერმარსალი ბატონი (მელოტს). იფი!.. აი, მესმის სადილი!.. მაგრამ კი ვიშუშავთ!

მელოტი. აბა, აბა! ხანდახან არც კი დაიჭერბო, თუ გული გულობს, სულ რაღაც სამი საათის განმავლობაში რამდენი რამე შეიძლება მოასწრო კაცმა.

ჩასუქამაული. დიახ, მაგრამ აწი იქნება, რაც იქნება, ძვირფასო კამერპერო!..

მისამე ბატონი. ამბობენ, ყვავს და ლიქიორს საკონცერტო დარბაზში მოგვართმევნო.

ჩასუქამაული. ბრავო! ვინ იცის, იქნებ ფრუ სერბიუ დაუქრას კიდეც.

მელოტი (ხადაბლა). მე იმისი მეშინია, ვაითუ თავისებურად აუქრას და სულ მალე მშრალზე დაგვტოვოს.

ჩასუქამაული. არა, ბერტა თავის ძველ მეგობრებს არ მიატოვებს!

ორივენი ხიხინით გადიან მეორე ოთახში.

მარლმე (ხადაბლა, შეცბუნებული). იმედია, არავის შეუნიშნავს, გრეგერს!

ბრამპერსი (უყურებს). რა?

მარლმე. ვერც შენ შენიშნე?

ბრამპერსი. მაინც რა უნდა შეგენიშნა?

მარლმე. სუფრას ცამეტნი ვუსხედით.

ბრამპერსი. მართლა? ცამეტნი?

მარლმე (იალმარ ეკდალს გადახედვს). საერთოდ, ჩვენ მივეჩვიეთ იმას, რომ ყოველთვის თორმეტ სულზე ვშლით სუფრას... (დანარჩენ სტუმრებს) გთხოვთ, ბატონებო! (მათთან ერთად ხელმარჩენი. მეორე ოთახში გადის; მხოლოდ გრეგერსი და იალმარ ეკდალი რჩებიან).

იალმარსი (რომელმაც ყური მოჰკრა მამა-შვილის საუბარს). არ უნდა მოგეპატოვებინე, გრეგერს.

ბრამპერსი. ვითომ რატომა? როგორც ამბობენ. სტუმრები ჩემს საპატივცემულოდ დაჰპატივენ და მე ჩემი საუკეთესო, ერთადერთი მეგობარი არ მომეწყია?

იალმარსი. ჰო, მაგრამ მამაშენს, მგონი, არ მოეწონა. მე ხომ აქ არასოდეს დავდივარ.

ბრამპერსი. დიახ, დიახ, მითხრეს. მაგრამ ხომ უნდა შენგან და ლაპარაკით გული მეჭერა? მე, ალბათ, მალე წავალ... წარმოგიდგენია, რამდენი ხნის მეგობრები ვართ და ვინ იფიქრებდა, რომ, ბოლოს ჩვენი გზები ასე გაიყრებოდა? აგერ უკვე თქვენსმეტი თუ ჩვიდმეტი წელი იქნება, რაც ერთმანეთი არ გვინახავს.

იალმარსი. მართლა?

ბრამპერსი. რა თქმა უნდა. აბა, მითხარი, რასა იქმ, როგორა ხარო? ისე, კაცმა რომ შემოგხედოს, გაუხარდება. მგონი, კიდეც გასუქდი, ისეთი სოლიდური გახდი.

იალმარსი. მამ, სოლიდური, ალბათ, არ მეთქმის, მაგრამ წლები თავისას შვრება, მას აქეთ, ცოტა არ იყოს, დავსრულები და დავვაკაცდი.

ბრამპერსი. დიახ, დიახ, გარეგნულად მშვენიერად გამოიყურები.

იალმარსი (ცოტა არ იყოს, პირქუშად). ეჰ, შენ შეგნით იქითხე! მტრისას! ხომ იცი, რა უბედურება დაგვატყდა თავს მას აქეთ, რაც ერთმანეთი აღარ გვინახავს.

ბრამპერსი (ხმას დაუწევს). ჰო მართლა, მამაშენი როგორაა?

იალმარსი. მოდი, ამაზე ნუ ვილაპარაკებთ. საცოდავი მამაჩემი, რასაკვირველია, ჩემთან ცხოვრობს. თუმცა, კაცმა რომ თქვას, სხვაგან სად უნდა იცხოვროს, ჩემს მეტი ვინა ჰყავს? მაგრამ, იცი, რა? წარმოუდგენლად მიმძიმს ამაზე ლაპარაკი. უმჯობესია, შენ თვითონ მითხრა, როგორა ხარ იქ, ქარხანაში?

ბრამპერსი. შესანიშნავად. ვარ, ჩემთვის, მართლ; რაზეც გინდა, იფიქრე, იოცნებე... მოდი აქ, ჩვენთვის ჩამოვსდით. (ღუმელის ახლოს, სავარძელში ჯდება და იალმარსაც თავის გვერდით, მეორე სავარძელში სვამს).

იალმარსი (გრძნობამორევით). ასეა თუ ისე, მაინც მადლობელი ვარ შენი, გრეგერს, მამაშენის პურ-მა-

რილზე რომ დამპატიოე. ახლა კი მჭერა, რომ ნაწყუ-
ნი აღარ ხარ ჩემზე.

ბრემბერსი (განცვიფრებით). კი მაგრამ, ვინ გით-
ხრა, რომ ნაწყუნი ვიყავი?

ილმარი. არა, პირველ ხანებში მაინც...

ბრემბერსი. რა პირველ ხანებში?..

ილმარი. იმ ჩვენი უბედურების შემდეგ. თუმცა
გასაგებოდა... შენის მხრივ... კინაღამ მამაშენიც არ
ჩაითვალა... მთელს ამ საშინელებაში.

ბრემბერსი. მერედა, ამიტომ უნდა ვყოფილიყავი
შენზე ნაწყუნი? ვინ მოგახსენა?

ილმარი. არა, მე ხომ ვიცი. გრეგერს. მამაშენმა
თვითონვე მოიხრა.

ბრემბერსი (გაოგნებული). მამაჩემმა?.. აი, თურ-
მე!.. მჰმ... მაშ, შენ ამიტომ იყო, რომ მას აქეთ აღა-
რადფერი მოგიწერია?.. არც ერთი სიტყვა...

ილმარი. დიახ.

ბრემბერსი. მამაშენი კი, როცა გადაწყვიტე, ფოტო-
გრაფი გამხდარიყავი?

ილმარი. მამაშენი მეუბნებოდა, უმჯობესია, არა-
ფერი მისწერო.

ბრემბერსი (გაშტერებული იყურება წინ). დიახ, დი-
ახ, ვინ იცის, იქნებ მართალიც იყო... მაგრამ ახლა
მაინც მოთხარი, იალმარ... კმაყოფილი ხარ შენი მდგო-
მარეობით?

ილმარი (ამოიხიბება). ისე რა, კაცმა რომ თქვას,
სამღურსაო არაფერი მაქვს. თვდაპირველად, ადვი-
ლი მისახვედრია, ცოტა გამოიკრდა. ხომ იცი, სულ
სხვანაირ ცხოვრებას ვიყავ ნაჩვევი. და საერთოდაც,
ყველაფერი უფულმა დატრიალდა. მამაჩემის ეს უბე-
დურება, გაკოტრება... სირცხვილი, თავის მოჭრა, გრე-
გერს.

ბრემბერსი (შეძრწუნებული). დიახ, დიახ.

ილმარი. სწავლის გაგრძელებაზე ფიქრიც კი ზე-
დმეტი იყო. გახვრებილი გროშაც აღარ გვებადა. ის
კი არა და, ვალზეში აღმოვჩნდით ჩაფლული... როგ-
ორც ჩანს, უპირატესად მამაშენის ვალი დაგვეღო...

ბრემბერსი. მჰმ...

ილმარი. ჰოდა, მეც გადავწყვიტე, ერთბაშად გა-
მეწყვიტა ყველა ძველი კავშირი და ნაცნობობა. უფ-
რო სწორად, მამაშენმა მიჩრია. და რაკი ისეთი დიდი
სულფონება გამოიჩინა, რომ დახმარებას დამიბრდა...

ბრემბერსი. მამაჩემი?

ილმარი. ვითომ არ იცი? მაშ, სად უნდა მეშვოა
ფული, რომ ხელობა მესწავლა და სახელოსნო გამე-
ხსნა? არც ისე იაფია.

ბრემბერსი. და მოელე ეს ფული მამაჩემმა მოგცა?

ილმარი. დიახ, დიახ, ჩემო ძვირფასო. მართლა
პირველად გესმის თუ რა? რა ვიცი, მისი სიტყვები-
დან ისე ჩანდა, თითქმის ყველაფერს გწერდა.

ბრემბერსი. არც ერთი სიტყვა არ მოუწერია მის
თაობაზე, რომ ყოველივე ეს თვითონ მოგვარა. აღ-
ბათ, დაავიწყდა. ერთმანეთს შორის მხოლოდ საქმი-
ანი მიმოწერა გვაქვს. ესე იგი, მამაჩემმა..

ილმარი. რა თქმა უნდა. მხოლოდ არ უნდოდა,
ვინმეს გაეგო. მაგრამ ყველაფერი ნამდვილად მან
მოგვარა. სწორედ მან შემიწყო ხელი იმაშიც, რომ
ცოლი შემერთო... თუ არც ეს იცი?

ბრემბერსი. არა, მართალი გუთხრა, არც ეს ვიცო-
დი (მხარზე ხელს მოუტათუნებს). რომ იცოდე, როგორ

მისხარა და... იმავდროულად, კიდევ ვიტანჯებო, ძვი-
რფასო იალმარ... თურმე რა სასტიკად ვცდებოდე, სულ
სხვა კაცად რომ ვთვლიდი მამაჩემს... *გრეგერსი* *ჩანს*,
გულისცემა ჩონია და სინდისიც... *გინგლირთეჟა*

ილმარი. სინდისი?!

ბრემბერსი. რაც გინდა, ის დაარქვი. არა, მართლა
სიტყვები არ მყოფნის ჩემი სინაზრულის გამოსახატო-
ვად, მისს გარდა, რაც მამაჩემზე მამაზე... მაშ, შენ და-
ოჯახად, იალმარ? ეს უფრო მეტია, ვიდრე ის, რა-
რასაც მე ოდესმე მივაღწეე. იმედო მაქვს, ბედნიერი
ხარ!

ილმარი. მერედა, როგორ! ისეთი კარგი მეოჯახე
ქალი შემხვდა, რომ უკეთესს ვერც კი ინატრებ. არც
მისს თქმა შეიძლება, თითქმის სრულიად გაუნათლებე-
ლი იყოს.

ბრემბერსი (ცოტა არ იყოს, გაკვირვებით). გაუნა-
თლებელი?

ილმარი. იცი რა? თვითონ ცხოვრება გვარდის
და გავსწავლის. ყოველდღე ჩემს გვერდით ტრიალი...
ეგეც არ იყოს, ერთი-ორი ჭკიანი კაცი ჩვენთანაც
დაიარება... დღერთმანი, ახლა რომ ნახო, ალბათ, ვერც
იცნობ გინას.

ბრემბერსი. გინას?

ილმარი. დიახ, ჩემო ძვირფასო. ხომ არ დაგა-
ვიწყდა, რომ გინა ჰქვია?

ბრემბერსი. ვის?.. ვის ჰქვია გინა? მე ხომ სრუ-
ლიად არ ვიცნობ.

ილმარი. დავიჯრო, მართლა არ ვახსოვს? ერ-
თანს ხომ აქ, თქვენ გემსახურებოდა?

ბრემბერსი. რას მეუბნები? ესე იგი, გინა მანსენი?
ილმარი. რა თქმა უნდა, გინა მანსენი.

ბრემბერსი. ჩვენს სახლში რომ დიასახლისობდა,
როცა დედაჩემი ლოგინად ჩავარდა?

ილმარი. დიახ, დიახ. კი მაგრამ, ჩემო ძვირფასო,
მე ხომ დანამდვილებით ვიცი, რომ მამაშენმა შეგა-
ტყუბინა ჩემი დოჯახების ამბავი.

ბრემბერსი (დგება). დიახ, მგონი, შემატყუბინა...
მაგრამ ის კი არ მოუწერია, რომ... მოიცა, იქნებ მარ-
თლაც... დღერთო, გამახსენე... არა, მამაჩემი ყოველ-
თვის ისე მოკლედ წერილებს მწერს... (სავარძლის
სახელურზე ჩამოჟღებდა). ჰო მართლა, იალმარ... ძა-
ლიან მაინტერესებს, როგორ გაციანი გინა.

ილმარი. ჩვეულებრივად. გინა დიდხანს არ დარ-
ჩენილა თქვენსას. ძალიან ბევრი საქმე დაეყარა თავ-
ზე. დედაშენი ლოგინად იყო ჩავარდნილი და გინას
აღარ შეიძლო ყველაფერს გასწავლოდა. ჰოდა, უარი
თქვა. ეს დედაშენის სიკვდილამდე ერთი წლით ადრე
თუ იმავე წელს მოხდა.

ბრემბერსი. იმავე წელს. მაშინ მე უკვე ქარხანაშე
ვიყავი, მერე?

ილმარი. მერე გინა დედამისთან, მადამ მანსენთან
გადავიდა საცხოვრებლად. ისიც მაგარი მეოჯახე ქა-
ლი იყო. პატარა სახაიდლო ჰქონდა გახსნილი და
ერთ ოთახს აქირავებდა. ისეთი ნათელი, სუფთა და
მყუდრო ოთახი იყო.

ბრემბერსი. ალბათ, ბედმა გაგიღიმა და სწორედ ის
ოთახი დაიქირავე.

ილმარი. დიახ. ისიც მამაშენმა მიმასწავლა. ჰო-
და... აი, სწორად მაშინ გავიცანი გინა.

ბრძოლის. და შეიერთ კადეც?

იალმბარი. დიახ. ახალგაზრდების ამბავი ხომ მოგე-
ხსენება?... მმ...

ბრძოლის (დგება და ბოლასა სცემს). ერთი ეს
მოთხარ... ცოლად რომ შეირთო, მამაჩემმა მაშინ
ხომ არ... უფრო სწორად, მე მიმდოდა მეკითხა. მაშინ
ხომ არ დაიწყო ფოტოგრაფიის შესწავლა-მეთქი?

იალმბარი. დიახ, სწორედ მაშინ. ერთი სული მქო-
ნდა, როდის მოვიდებდი ხელს რაიმე საქმეს, და, აი,
მე და მამაშენმა ერთად გადაწყვიტეთ, რომ ჩემთვის
სწორედ შედგამოქრილი იქნებოდა ფოტოგრაფობა.
ამას ერთმა გარემოებასაც შეუწყო ხელი: რაღაც ბე-
დნიერი დამთხვევის წყალობით, გინას თურმე კარგად
ეხერხებოდა რეტუშირება.

ბრძოლის. გასაცარი დამთხვევა.

იალმბარი (წამოდგება; თვითკმაყოფილი სახით).
მართლაც, არა?

ბრძოლის. ღმერთმანი. მამაჩემს თითქმის განგების
როლი უთამაშნა შენს ცხოვრებაში.

იალმბარი. გასაჰირში არ მიატოვა თავისი ძველი
მეგობრის შვილი. ჭეშმარიტად დიდსულოვანი კაცია
მამაშენი.

ფრუ სირბიუ (ვერლესთან ერთად ხელიხელჩაი-
დებული გამოდის მეორე ოთახიდან). კინტი არ დახ-
მარა, ძვირფასო კომერსანტო. დადიხართ და სანთ-
ლებს ათვლიერებთ. ხომ იცით, ეს მავნეა თქვენთვის.
მირლუ (ხელს უშვებს და მეორე თვალებზე მოი-
სვამს). დიახ, დიახ, მართალი ბრძანდებით.

პეტრკინს და იენსენს სინები შემოიკეთ.

ფრუ სირბიუ (ხმამალა მიმართავს მეორე ოთახ-
ში მყოფ სტუმრებს). გთხოვთ, ბატონებო! ვისაც თი-
თო ჰქია პუნში სურს, კეთილინების და აქ გამოზრძა-
დეს!

ჩასუქმებული ბატონი (ფრუ სერბიუსთან მიდის).
ღმერთო ჩემო. ნუთუ მართლა წავგარითოთ მოწვევის
წმიდათა-წმიდა უფლება?

ფრუ სირბიუ. დიახ. აქ კომერსანტების ბინაში,
მოწვევა აკრძალულია, ბატონო კამერპერო.

მელმონი ბატონი. კი მაგრამ, როდის შემოიღეთ
ფრუ სირბიუ, მწველთა კოდექსში ესოდენ მკაც-
რი შეზღუდვა?

ფრუ სირბიუ. ამასწინანდელი სადილის შემდეგ.
როცა ზოგ-ზოგი, ცოტა არ იყოს, წრეს გადავიდა.

მელმონი. ბატონი. კი მაგრამ, ნუთუ მართლა სა-
სტიკად აკრძალულია ოღნავ მაინც გადასცდენ წრეს,
ფრუ ბერტა?

ფრუ სირბიუ. დიახ, კამერპერო ბაღე. ყოვლად
დაუშვებელია.

სტუმრების უმრავლესობამ კაბინეტში მოიყარა თა-
ვი. მსახურები პუნშს სთავაზობენ მათ.

მირლუ (მაგიდასთან მდგარ იალმბარს). მანდ რას ჩა-
ჰკრიკებთ, იალმბარ?

იალმბარი. არაფერს; ალბომს ვათვლიერებ, ბატო-
ნო ვერლუ.

მელმონი ბატონი (ოთახში წრიალბებს). აა. ფო-
ტოებს? სწორედ სათქვენო საქმეა.

ჩასუქმებული ბატონი (სავარძელში). თქვენი ნა-
მუშევრები ხომ არ წამოგილიათ?

იალმბარი. არა.

ჩასუქმებული ბატონი. უნდა წამოგეღოთ. საქმლის

მონელებას ძალიან უწყობს ხელს, აი. ასე ჯდობა და
და სურათების თვალიერება.

მელმონი ბატონი. საუბრის თემის გაშინავაც რა-
ვილი ხდება.

ბაცი ბატონი. და ყოველგვარი წვდომის დაკრძა-
რების გარძობით მიითვლება.

ფრუ სირბიუ. კამერპერების აზრით, თუ ვინმეს სა-
დილად იწვევენ, მან იმისთვისაც უნდა იზრუნოს, რომ
პურმარილი დაიშინაზროს, ბატონო ეკლად.

ჩასუქმებული ბატონი. იმ სახლში, სადაც ახე გუ-
ლუხვად უმსაქინდლებიან სტუმრებს, ეს მხოლოდ
საიმოვნებაა.

მელმონი ბატონი. ღმერთო ჩემო! როცა საქმე არ-
სებობისათვის ბრძოლას ეხება, მაშინ...

ფრუ სირბიუ. მართალი ბრძანდებით!

კვლავ გრძელდება საუბარი. ხუმრობა და სიცილ-
ხარხარი.

ბრძოლის (ჩუმად). რატომ შენც არ ჩაუერთავ სი-
ტყვას, იალმბარ?

იალმბარი (მხრებს იჩინავს). რა უნდა ვთქვა?

ჩასუქმებული ბატონი. მაშ, თქვენი აზრით, ბატო-
ნო ვერლუ, ტოკაური ღვინო კუქისათვის სასარგებ-
ლოა?

მირლუ (ლუმელთან). ტოკაური, რომელსაც დღეს
სვამდით, — ნამდვილად. ერთ-ერთი საუკეთესო ჩა-
მოსხმა გახლავთ. მე მგონია, თვითონაც შეატყვეო.

ჩასუქმებული ბატონი. დიახ, საუცხოო ღვინოა.

იალმბარი (გაუბედავად). განა ყველა ჩამოსხმა ერ-
თნარს არ არის?

ჩასუქმებული ბატონი (იციინს). არ გადამრიოთ!

მირლუ (იღიმება). მოდი ახლა და ამისთანებს შენი
ნაქები ღვინოები ასვი.

მელმონი ბატონი. ტოკაური ღვინოს, თქვენი ფო-
ტოებისა არ იყოს, მზე სჭირდება, ბატონო ეკლად.
ფოტოგრაფიისათვის ხომ აუცილებელია მზე?

იალმბარი. დიახ, მზე, რა თქმა უნდა, ძალზე ბევრს
ნიშნავს.

ფრუ სირბიუ. რაღა ფოტოები და რაღა კამერპე-
რები. როგორც ამბობენ, მათთვისაც ძალზე ბევრს
ნიშნავს „მზე“.

მელმონი ბატონი. ეე, გაცვეთილი ხუმრობაა!

ბაცი ბატონი. ქალბატონი მართლაც ხუმრობს...

ჩასუქმებული ბატონი. და, თანაც, ჩვენი მისამარ-
თით! (თითით ემუქრება). ფრუ ბერტა, ფრუ ბერტა!

ფრუ სირბიუ. კი მაგრამ, ხომ მართალია, რომ
ერთი ჩამოსხმა განსხვავდება მეორისაგან? რაც უფ-
რო ძველია ჩამოსხმა, მით უფრო უკეთესია.

ბაცი ბატონი. თქვენ მე ძველ ჩამოსხმას მაკუთ-
ვნებთ?

ფრუ სირბიუ. რა თქმა უნდა, არა.

მელმონი ბატონი. ჩემზე რაღას იტყვით? მაინც
რომელ ჩამოსხმას მაკუთვნებთ?

ფრუ სირბიუ. თქვენ, ბატონებო, მე გაკუთვნებთ
ტკბილ ჩამოსხმას. (პუნშს მოსვამს).

კამერპერები იცინიან და ფრუ სერბიუს ელაზღან-
დარებიან.

მირლუ. ფრუ სერბიუმ თუ მოინდომა, ყოველ-
თვის დაიძვრნეს თავს. ჰიქები არ მომიწყინოთ, ბატო-
ნებო!.. პეტრსენ, სტუმრებს მიხედეთ! გრეგერს,
მოდი ერთი მომიჭაუნე!

გრეგერსი ადგილიდან არ იძვრის.
თქვენც, ეძალე, სუფრაზე რატომაც ვერ მოვა-
ხვარხე.

პატარა კარიდან თავს გამოყოფს ბუხპალტერი
გრობერგი.

ბრომბარნი. მომიტევეთ, ბატონო ვერლე, ვერას-
დიდებით ვერ მოვახერხე გახვლა.

მირლე. რაო, ისევ ჩაგეტყვ?

ბრომბარნი. დიახ, ფლასტადი წახულა და გახალ-
ხებიც წაუღია.

მირლე. მაშ, გაიარეთ.

ბრომბარნი. მაგრამ აქ კიდეც ერთი კაცია...

მირლე. გაიარეთ, გაიარეთ, ნუ გერიდებათ.

კანტორიდან გამოდიან გრობერგი და მოხუცი ეკ-
დალი. ვერლე შეცბება და უნებური შეძახილი აღმო-
ხდება მეგრლიდან. საუბარი და სიცილი წყდება. იალ-
მარს მამის დანახვისას ტანში გაზრიალებს, სასწრა-
ფოდ მაგიდაზე ღვამს კიქას და ღუმელისკენ იბრუ-
ნებს პირს.

მადლი (თვალები დაბლა დაუხრია, აქეთ-იქით
თავს უქნევს სტუმრებს და ჩუმად ბურტყუნებს).
გთხოვთ მომიტევოთ. აქ რა მიწოდება?.. კარი ჩაყე-
ტილია... ეს რა დამეშართა?.. გთხოვთ მომიტევოთ!
(გრობერგის კვალდაკვალ მეორე ოთახში გადის).

მირლე (ქილევში გამოსცრის) რა ეშმაკმა შემო-
ატარა ეს გრობერგი?..

ბრომბარნი (პირდალმებული მისჩერებია იალმარს).
შეუძლებელია!

ჩასუქებული ბატონი. რა ნახდა? ვინ იყო ეს?
ბრომბარნი. არავინ. ბუხპალტერი და კიდეც ერთი
კაცი.

ბაცი ბატონი (იალმარს). თქვენ იცნობთ?

იალმარი. არა... ვერ დავინახე...

ჩასუქებული ბატონი (დგება). მაინც რა მოხდა?
დალახვროს ეშმაკმა! (დანარჩენ სტუმრებს უდრთე-
ბა, რომლებიც ხმადაბლა ლაპარაკობენ).

ფრუ სარბიუ (ჩურჩულით. პეტერსენს). გადიო-
და ერთი კარგი რამე მიაშვეთ.

პიმბარსანი (თავს უქნევს). მესმის. (გადის).

ბრომბარნი (აღელვებული, ხმადაბლა, იალმარს).
მაშ, ეს მამაშენი იყო?

იალმარი. დიახ.

ბრომბარნი. და შენ თქვი, არ ვიცნობო?

იალმარი (გაცხარებით). მაშ, რა შექნა? განა შე-
მეძლო?..

ბრომბარნი. რა არ შეგეძლო? ის, რომ საკუთარი
მამა გეცნო?

იალმარი (მწირედ). ემ, აბა, ერთი ჩემს ადგილას
იყო!

სტუმრებს შორის ჩურჩული წყდება და უცებ ნა-
ძალადეოდ ხმამაღალი ლაპარაკით იცვლება.

მალმონი ბატონი (გრეგერსსა და იალმარს უახ-
ლოვდება; მეგობრული ტონით). აა, სტუდენტობის
ამბებს იხსენებო?.. რაო? თქვენ ეწევით, ბატონო ეკ-
დალ? ხომ არ მოგვიადოთ?.. მაგრამ აქ მოწვევა რომ
არ შეიძლება?...

იალმარი. გამაღობო, მე ისევ...

ჩასუქებული ბატონი. ლეკებს ხომ არ წავკი-
თხავთ, ბატონო ეკდალ? უწინ, მახვავს, მწვენივრად
კითხულობდით.

იალმარი. ხამფუხაროდ, არც ერთი აღარ მახსენ-
დება.

ჩასუქებული ბატონი. აფხუს, აფხუს! მაშ, რა
მოვიგონოთ, ბაღე?

ორივე კაბინეტში მიმოდის: 'მემდეგ მეორე ოთახში'
გადიან.

იალმარი (პირქუშად). მე წავალ, გრეგერს! ის, ვი-
საც ბედისწერამ თავისი მსახვრალი ხელი შეაბო, უკ-
ვე... დიდი მადლობა გადაგიცე მამაშენს.

ბრომბარნი. კეთილი, პირდაპირ სახლში წახვალ?

იალმარი. მაშ, სად?

ბრომბარნი. ვნახოთ, იქნებ, მოგვიანებით გინახუ-
ლო.

იალმარი. არა, არ გინდა. ნუ მოხვალ ჩემთან
გული დაგებურება, გრეგერს... მითუმეტეს, ამნარ-
დიდებულთა ღრეობის შემდეგ. სადმე სხვაგან შევხ-
დეთ ერთმანეთს.

ფრუ სარბიუ (მოსაუბრებებს უახლოვდება, ჩუმად).
მიდიხართ, ეკდალ?

იალმარი. დიახ.

ფრუ სარბიუ. მოკითხვა გადაგიტოვებ გინახ.

იალმარი. გამაღობო.

ფრუ სარბიუ. უთხარით, რომ ამ დღეებში ვინ-
ახულებ.

იალმარი. გამაღობო. (გრეგერსს). ნუ გამაცილებს
მინდა შეუმჩნევლად გავიდე. (თითქმის სერიოზულს,
ნელი ნაბიჯით გადის მეორე ოთახში და ხელმარჯვ-
ნივ მიემართება).

ფრუ სარბიუ (ხმადაბლა ეუბნება უკან დაბრუნე-
ბულ პეტერსენს) მიცით რამე ზერეკაცს?

პიმბარსანი. რა თქმა უნდა. ერთი ბოთლი კონია-
კი ჩავუდე ჯიბეში.

ფრუ სარბიუ. უკეთესი ვერაფერი ნახეთ?

პიმბარსანი. მისთვის ამაზე უკეთესი რა უნდა იყ-
ოს, ფრუ სერბიუ?

ჩასუქებული ბატონი (კარწივე, ხელში ნოტები
უქრავს). ოთხი ხელით ხომ არ დაგვეკრა, ფრუ სე-
რბიუ?

ფრუ სარბიუ. კეთილი, ახლავე.

სტუმრები. ბრავო, ბრავო!

ფრუ სერბიუ და სტუმრები ხელმარჯვნივ გადიან
მეორე ოთახში. გრეგერსი ღუმელთან რჩება. ვერლე
რალაცას დაიძებს საწერ მაგიდაზე; როგორც ჩანს, გრე-
გერსის გასვლას უდღის, მაგრამ ეს უკანასკნელი არ
ინძრევა და ვერლე თვითონვე მიემართება კარისკენ.

ბრომბარნი. ერთი წუთით, მამა.

მირლე (ჩერდება). რა გნება?

ბრომბარნი. ორიოდ სიტყვა მაქვს შენთან.

მირლე. არ შეიძლება, ცოტა მოვიცადოთ, როცა
მარტონი დავრჩებით?

ბრომბარნი. არა, არ შეიძლება. იქნებ, ისედაც მო-
ხდეს, რომ საერთოდ ვერ შევძლოთ მარტო დარ-
ჩენა.

მირლე (უახლოვდება). ვითომ რატომ?

მთელი შემდგომი საუბრის მანძილზე დარბაზიდან
ყრუდ მოისმის ფორტპიანოს ხმა.

ბრომბარნი. მთელი ოჯახი იღუპებოდა, შენ კი...

მირლე. თუ არ ვცდები, ეკდალების ოჯახს გული
სხმობ.

ბრამბერსი. დიახ, ლეიტენანტი ექვალე ოდენლაჲ ახლოს იყო შენთან.

პირლი. სამწუხაროდ, მეტისმეტად ახლოს. და მე წლების მანძილზე ძალიან ძვირად დამიჯდა ეს ხმაოხლო. სწორედ მას უნდა ეფუძნებოდნენ იმას, რომ ჩემს პატიოსან სახელს ჩაიჭრი მოეცა.

ბრამბერსი. მართლა მართო ის იყო დამნაშავე?

პირლი. მაშ, ვინ, შენის აზრით?

ბრამბერსი. მაგრამ თქვენ ზომ ერთად წამოიწვეთ ხე-ტყის შესყიდვა?

პირლი. დიახ, მაგრამ განა ექვალე არ იღებდა ნაკეთების გეგმას?... სამწუხაროდ, არასწორ გეგმას. სწორედ მან დაიწყო სახაზინო ტყის უკანონო კრა. სწორედ ის ედგა სათავეში მთელ საქმეს. პირადად მე განვე ვიდევო და არც კი ვიცოდი, რას სჩადიოდა ლეიტენანტი ექვალე.

ბრამბერსი. ლეიტენანტმა ექვალმა, ალბათ, თვითონაც არ იცოდა, რას სჩადიოდა.

პირლი. შეიძლება, მაგრამ ფაქტი ისაა, რომ მას მსჯავრო დასდეს, მე კი გამამართლეს.

ბრამბერსი. ვიცო, შენს წინააღმდეგ საშიში არ აღმოჩნდა.

პირლი. რახან გამამართლეს. მაშასადამე, მართალი ვარ. კი მაგრამ, მაინც რამ მოეფიქრა ამ ძველი დავიკარახის ჩხერა, რამდენ მე ასე ნაადრევად გამაჰქალარავა? აი, თურმე რაზე ფიქრობდი მთელი ან წლების მანძილზე იქ, ქარხანაში. შემოძლია დაგარწმუნო, გრეგერს, რომ აქ, ქალაქში, ეს ამბავი რა ხანია დავიწყებას მიეცა... ყოველ შემთხვევაში, იმდენად მაინც, რამდენადაც მე შეგება საჭირო.

ბრამბერსი. კი მაგრამ, უბედურე ექვალეები?..

პირლი. მაინც რას მიბრძანებ, რა უნდა მეშველა მათთვის? როდესაც ექვალე ციხიდან გამოვიდა, ის უკვე განადგურებული კაცი იყო, სრულიად უმწყო და უსუსური. აირიან ისეთი ადამიანები, რომლებსაც ერთი-ორი საფრთხე მოხვდებათ თუ არა, მაშინვე ფსკერზე ეშვებიან და ვედარასოდეს ვეღარ ახერხებენ ამოყვინთვას. ენდო ჩემს სიტყვას, გრეგერს, ბერკაცისათვის არაფერი დამიკლია, რის საშუალება-საც გარემოება მძალევდა... ესე იგი, რაც შემძლო გამეყვინთვინა ის, რომ ზედმეტად სახში არ მიეცა ათასგვარი ეჭვისა და მითქმა-მოთქმისათვის.

ბრამბერსი. მითქმა-მოთქმისათვის?... ჰო, რა თქმა უნდა.

პირლი. ბრძანება გავციო, ბერკაცისათვის კანტორიდან გადასაწერად მიეცათ რამე, და გაცილებით მეტს ვუხდი, ვიდრე მისი შრომა ღირს...

ბრამბერსი (მამას არ უყურებს). ჰმ... ეჭვიც არ მებარება.

პირლი. დამცინი? ესე იგი, არ გჯერა ჩემი. ხარკთ-ალრისებურ წიგნებში, რა თქმა უნდა, ამის შემოწმება არ შეიძლება. მე არასოდეს არ ვიწერ ამნაირ ხარკებს.

ბრამბერსი (დაცინვით). დი-ახ, ზოგიერთი ხარკი, უჭიბებისა არ ჩაიწერო.

პირლი (გაოგნებულად). რას გულისხმობ?

ბრამბერსი (მხეჩობას იკრებს). იალმარ ექვალსაც ხომ შენ გადაუხადე სწავლის საფასური, როცა ფოტოგრაფიას სწავლობდა? ეს ხარკი მაინც თუ შეიტანე გასავლის წიგნში?

პირლი. რა კითხვებს მძალევ?

ბრამბერსი. ო, ამას თავისი მზეზე აქვს. ერთი ეს მითხარი, ასეთი გულმზურვალე დანატერებსა შენი ძველი მეგობრის შვილის ბედ-იღბლითა? (მხეჩობს) იმ დროიდან იწყება, როცა მან ცოლის შეთავაზება წვეტა?

პირლი. დალახეროს ეშმაქმა... აბა, რა მახსოვს ამდენი წლის შემდეგ?

ბრამბერსი. მაშინ შენ მომწერე — პირწმინდად საქმიანი წერილი, რაღა თქმა უნდა — და მინაწერ-ში გავკრით ახსენე, იალმარ ექვალმა ფრიოცენ მანსენი შეიტყო.

პირლი. დიახ, სწორედ ეს იყო საცოლის გვარი. ბრამბერსი. მაგრამ კრანტი არ დავიკარავს მისი თა-ოხანე, რომ ეს მანსენი ჩვენი ყოფილი მწე — გინა მანსენი იყო.

პირლი (ნაძალადევი დაცინვით). რა ვიცოდი, რომ ასე გაინტერესებდა ჩვენი ყოფილი მწე?

ბრამბერსი. მეტი საქმე არა მაქვს. მაგრამ... (ხმას დაუწევს). ჩვენს სახლში ვილაცას კი ძალიან აინტერესებდა იგი.

პირლი. რას მიედ-მოედები? (წამოენთება). იქნებ, მე გულისხმობ?

ბრამბერსი (ხმადაბლა, მაგრამ მტკიცედ). დიახ, სწორედ შენ.

პირლი. როგორ მიხედავ?... აა, ეს უმადურე, ეს ფოტოგრაფი... რა სინდისი აძლევს, რომ ამნაირი ბრალდება წამომიყენოს?

ბრამბერსი. იალმარს ერთი სიტყვაც არ დასცდენია ამაზე. მე მაგონა, წარმოადგენდა არა აქვს...

პირლი. მაშ, შენ ვინ გითხრა? ვინ გითხრა ეს?..

ბრამბერსი. საცოდავმა დედაჩემმა. უკანასკნელად რომ ვხანებ, მაშინ მოიხრა.

პირლი. დედაშენმა! ასეც ვიცოდი. თქვენ ყოველთვის პირი გქონდათ შეკრულად, სწორედ ის გამხედრებდა იმთავითვე ჩემს წინააღმდეგ.

ბრამბერსი. არა, ის კი არა, არამედ მისი არაადამი-ანური ტანჯვა-წამება, რამაც მოტება, მოადნო და ნაადრევად მოუღო ბოლო.

პირლი. ო, დემერწმუნე, სულ ტყუილად იტანებოდა. ყოველ შემთხვევაში, უფრო მეტი სახში არა ჰქონდა, ვიდრე სხვა ქალებს. მაგრამ ავადმყოფურსა და ეგზალტირებულ არსებებთან რამეს ვახდები? ჩემს თავზე ვიწვინე ეს... ახლა კი შენ გაწამებს იგივე ეტ-ვი... ერთადვე ძველი ჭორებისა და მოქმე-მოქმეის ნავაგში იქეჭებო, სახლს რომ უტეხენ მამაშენს. რაც მართალია, მართალია, გრეგერს, შენი ასაკის კაცმა დროა, რაიმე უფრო სერიოზულსა და სასარგებლო საქმეს მოჰკიდოს ხელი.

ბრამბერსი. ჰო, რა თქმა უნდა, დროა.

პირლი. მაშინ, ალბათ, გულისაგან ჭირ-ვარამიც გადაგყვება, თორემ, აბა, რას მგავხარ ახლა? ნეტა ვიცოდე, რას აკლავ თავს ამ ქარხანას, უბრალო მოან-გარიშესავით წილში წახრილი, და კამიკაც არ იღებ იმაზე მეტს, რაც გასამარჯლოდ გეუთვნის? მართა-დარ გითხრა, დიდ სისულელეს სჩადიხარ.

ბრამბერსი. დიახ, მე რომ დარწმუნებული ვიყო ამაში, მაშინ...

პირლი. მესმის, მესმის. შენ გინდა, თავისუფალი კაცი გერქვას, არაფრით არ იყო ჩემგან დაჯდომუ-

ლი. მოდა, სწორედ ახლა გვიღვდა სათანადო შემთხვევა, რომ სრულიად დამოუკიდებელი, შენი თავის ნამდვილო ბატონ-პატრონი გახდეს.

ბრმემარსი. როგორ?..

მირლმე. აკი მოგწერე, აუცილებლად, ყოველ მიწეზე გარეშე ჩამოდი ქალაქში-მეთქი... ამ...

ბრმემარსი. დიახ... მაგრამ რაში დაგვირდი? მთელი დღე ამის ახსნა ველოდი.

მირლმე. მე გთავაზობ, კომპანიონად შემოხვიდე ფირმაში.

ბრმემარსი. მე? შენს ფირმაში? კომპანიონად?

მირლმე. დიახ. მაგრამ ამის გამო იძულებულია როდო ვიქნებით, სულ ერთად ვიყოთ. შენ შეგადგინა აქ, ქალაქში გაუძღვე საქმეს, მე კი ქარხანაში გადავხარადებო.

ბრმემარსი. შენ?

მირლმე. გამოგატყდები, მე უკვე აღარ შემძლია ძველფურად ვიშუპო. იძულებული ვარ, თვალმებს გავუფრთხილდე, გრეგერს. ძალიან დამაქლდა თვალს. ბრმემარსი. ეს ხომ ყოველთვის ასე იყო.

მირლმე. არა, ყოველ შემთხვევაში, ასე მაინც არა. ეგუც არ იყოს... სხვა მიწეზეც მაქვს საიმისოდ, რომ... ერთის სიტყვით, მე მირჩევნია, დროებით მაინც გადავიდრე ქარხანაში.

ბრმემარსი. ამას კი ველარ წარმოგიდგენდი.

მირლმე. იცი, რას გეტყვი, გრეგერს? ჩვენ ძალიან განსხვავდებით ერთმანეთისაგან, მაგრამ მაინც ხომ მამა-შვილი ვართ? ამიტომ, ჩემის აზრით, ალბათ, შეგვეძლოს გარკვეული შეთანხმებისათვის მიგვედგინა.

ბრმემარსი. ესე იგი, გარეგნულად?

მირლმე. თუნდაც, გარეგნულად. იფიქრე ამაზე, გრეგერს! როგორ გგონია, შეიძლება თუ არა ეს? ა? ბრმემარსი (ცდილ უსურებს). რაღაცა მიმაღავ.

მირლმე. მაინც რას უნდა გიმალავდე?

ბრმემარსი. ალბათ, რაღაცაში გჭირდება.

მირლმე. მამა-შვილს რომ ერთმანეთი სჭირდებოდეს, საკვირველია?

ბრმემარსი. მო, ხალხი ასე ამბობს.

მირლმე. ძალიან მინდა, რომ ერთხანს სახლში დარჩე. მე სულ მარტო ვარ, გრეგერს. მთელი სიცოცხლე მარტო ვიყავი. მაგრამ ახლა განსაკუთრებით მაჭირს, — ვხერდები. ვიღაცა ხომ უნდა მყავდეს გვერდით?

ბრმემარსი. აკი გყავს კიდეც, — ფრუ სერბიუ.

მირლმე. მართალი ხარ. მე, ასე ვთქვათ... უმისოდ გაძლება არ შემძლია. ისეთი მზიარული ხასიათი აქვს, ისე მაშვიდებს, მთელ სახლს სიცოცხლითა და სიხალისით ავსებს... ჩემთვის კი ეს აუცილებელია, გემს მის?

ბრმემარსი. მერედა, მე რაღასა მთხოვ? რაც გინდა, ყველაფერი გქონია.

მირლმე. დიახ, მაგრამ მეშინია, რომ დიდხანს არ გასტანს ასე. ამნარი მდგომარეობაში ქალზე სულ ადვილია მცდარი წარმოდგენა შეექმნას ხალხს, და, მართალი გითხრა, ეს არც კაცობისაა კარგი.

ბრმემარსი. ო, თუ კაცი იმნარი სადილებს მართავს, როგორც შენ, მან შეიძლება რაღაცის უფლები-ხაც მისცეს თავის თავს.

მირლმე. კი მაგრამ, ის, გრეგერს? როგორია მისი მდგომარეობა? ვშიშობ, რომ დიდხანს ველარ გაუ-

ძლებს. მაგრამ კიდეც რომ... დიახ, ჩემი გულისთვის ხელი რომ ჩაიქნოს კორებსა და მითქმა-მოთქმაში... თავად განსაქრ გრეგერს? შენში რომ ასე ძლიერა საპროტლიანობის გრძნობა...

ბრმემარსი (აწყვეტინებს). მოკლედ და გარკვევით მითხარი: გინდა ცოლად შეერთო?

მირლმე. ასეც რომ იყოს, მერე რა?

ბრმემარსი. მეც მაგას გეიოთხები, მერე რა-მეთქი?

მირლმე.. შენ წინააღმდეგე იქნები?

ბრმემარსი. ვინ მოგახსენა? სრულიადაც არა.

მირლმე. ახა, მე რა უნდა მცოდნოდა?.. იქნებ, დედის ხსოვნის წინაშე...

ბრმემარსი. მე ეგზალტაციას ვერ დამწამებს.

მირლმე. ასეა თუ ისე, დიდი ლოდი ამხსენი გულიდან. ჩემთვის ძალზე ბევრს ნიშნავს შენი თანადგომა ამ საქმეში.

ბრმემარსი (დაეინებოთ მისჩერება). ახლა კი მესმის, რა საქმეში მიპირებდი გამოყენებას.

მირლმე. გამოყენებას? ეგ რა გამოთქმაა?

ბრმემარსი. მოდი, ძირის-ძირამდე ნუ ჩავდევთ სიტყვებს, ყოველ შემთხვევაში, პირისპირ მაინც. (ირონიული სიცილით). გასაგებია აი, თურმე რატომ იყო აუცილებელი ჩემი ჩამოსვლა ქალაქში. ფრუ სერბიუს ოჯახური სიმუდრეოვ და სიამტკილობა მოუნდა? ერთგვარი მამაშვილური იდილია? ეს რაღაც ახალი გახლავთ!

მირლმე. ვის უბედავ ამნარი ტონით ლაპარაკს?

ბრმემარსი. როდის იყო, რომ ოჯახი გვექონდა? რამდენადაც მახსოვს, არასოდეს. ახლა კი, როგორც ვატყობ, საჭირო შეიქნა ქალბაობის შეკოწიწება. დიდი ხელია აუდებია ერთი მეთ.მოცილი და მითქმა-მოთქმა: 'შვილი ფრთაშესხმული ჩამოფრინდა ბებერი მამის ნიშნობაზეო, და პირწმინდად გაქარწყულდეს ქველი კორები საცოდავ, პრავალტანჯულ დედაზე! შვილი ერთხაზად გააცამტვერებს და ქარს გაატანს მათი მირლმე. ხანდახან მართლა გგონია, რომ ჩემზე საძულველი ამ ქვეუნად აიჯანა გყავს, გრეგერს!

ბრმემარსი (ხმადაბლა). რას იზამ, დიდხანს გაკვირდებოდი; მონარშულს გიცნობ.

მირლმე. შენ დედაშენის თვალებით მაკვირდებოდი. (ოღნდ ღაუქუქვს ხმას). მაგრამ ეს თვალებით... ხანდახან დაბინდული იყო.

ბრმემარსი (ხმა უცახცახებს). ვიცო, ვიცო, რასაც გულისხმობს. მაგრამ ვინაა დამნაშავე საცოდავი დედა ჩემის სისუსტეში? შენ და ეს შენი.. უკანასკნელი იყო ეს გომბო, რომელიც იალმარ ექაღმს შეაჩეჩე, როცა შენ თვითონ... ოო!..

მირლმე (მხრებს იჩეჩავს). დედაშენის შვილი არა ხარ?

ბრმემარსი. (ყურადღებას არ აქცევს). და ეს ნათელი, ხავეჭვით მიმდებოდა სული ახლა უკლამდე ჩაფლლო სიცრუეში... ერთ ჰერქვეშ ცხოვრობს ამ... ამ... და არც კი იცის, რომ მისი გრეტოფუდებულო ოჯახური კერა სიცრუეზეა დაფუძნებული! (ნაბიჯს გაღაღგავს მაშისკენ). შენს მიერ განვლილ გზას რომ გადავხედვ, თვალწინ მიდგება ადამიანთა გვამებით მოყვნილი ბრძოლის ველი.

მირლმე. მე გგონია, ჩვენს შორის მართლაც გადართლავს უფსკრული ძეხვ.

ბრმემარსი (მტკიცედ; თავის დაკვრით). მე ეს დე-

დისანია შევინზე და ამიტომაც მივდივარ... გემშვი-
დობება.

პირლი. როგორ? სულ მიდიხარ?..

ბრამპრსი. დიახ, ახლა კი ნათლად ვხედავ ჩემი
სიცოცხლის მიზანს.

პირლი. მაინც, რა მიზანს?

ბრამპრსი. რომ გითხრა, სასაცილოდაც არ გეყოფა.

პირლი. ვინც მართლა, ასე ადვილად როდი იცინის,
გრეგერს.

ბრამპრსი (მეორე ოთახზე ანიშნებს). შეხედე, მა-
მა, კამერპირები დამალოხანას ეთამაშებიან ფრუ სე-
რბოუს... დამე მშვიდობისა... არგად ბრძანდებოდე!
(მეორე ოთახში გადის და ხელმარჯვნივ მიეფარება
უკან).

მეორე ოთახში, ხელმარჯვნივ, სტუმრები ჩანან.
ისმის მათი სიცილი და მხიარული შემახილები.

პირლი (თვალს აყოლებს შვილს და ზიზღით ფრუ-
ტუნებს). ეჰ, საცოდავი!... არადა, რომ ჰკითხო, ემ-
წალტაცის ვერ დამწამებო!

მეორე მოქმედება

იალმარ ეკდალის სახელოსნო. სხვენი, ეტყობა,
ერცელ სათავსოდ გადაუყვებიან. ხელმარჯვნივ და-
მრეცი ჰერია, რომელსაც განაოი ფანჯრები აქვს და-
ტანებულ. ფანჯრებზე ჩამოფარებული ლურჯი ფარ-
დები ნახევრად გადაწეულია. მარჯვნივ კუთხეში, უკან-
ა მხარეს, შემოსასვლელი კარია, წინ კი, ხელმარჯ-
ვნივ, — საცხოვრებელ ოთახებში გამავალი კარი. მა-
რცხენა კედელშიც ორი კარია დატანებული, ხოლო
მათ შორის თუნუქის ღუმელი დგას. შუა კედელში
ფართო, აბეთ-იქით გასაწევი კარია. სახელოსნოს მო-
რთულობა დარბილია, მაგრამ მყუდრო და ფაქიზი.
ორ კარს შორის, ხელმარჯვნივ, დივანი, მაგიდა და
რამდენიმე სკამი დგას. მაგიდაზე აბაეურანი ლამა-
ზანია, ფოტოები და ათასნაირი წვრილმანი, ფუნჯე-
ბი, ქაღალდები, ფანქრები და სხვა მისთანანი ყრია
კუთხეში. მაგიდასთან ძველი სავარძელი დგას. აქა-
იქ მიდგმული და ჩაირიგებულია ფოტოაპარატები და
ხელსაწყოები. შუა კედელთან, ხელმარცხნივ, თარო-
ებია, რომლებზედაც რამდენიმე წიგნი, ყუთები, ქი-
მიური სითხით სავსე ბოთლები და ნაირნაირი ინსტ-
რუმენტები აწყვი.

ბინა **მადალი.** მაგიდასთან ზის და კერავს. ჰედვი-
გი დივანზე მოკალათებულია, ზეღის გულეზით ლამ-
პის შუქს იჩრდილავს, ცერა თითებით კი ყურები
დაუკავს.

ბინა (ფარული შემფოთებით გადახედავს შვილს,
შემდეგ კი ეძახის) **ჰედვიგი!**

ჰედვიგ არ ესმის.

(უფრო ხმაილად). **ჰედვიგი!**

ჰედვიგი (ყურებიდან თითებს იშორებს). რა იყო,
დედა?

ბინა. ამდენი კითხვა არ შეიძლება, ჩემო ძვირფა-
სო!

ჰედვიგი. ცოტა კიდევ რა, დედა! სულ ცოტა!

ბინა. არა, ახლავ დახურე წიგნი. ხომ იცი, მამას
არ უყვარს. აბა, როდის კითხულობს საღამოობით?

ჰედვიგი. ჰო, მამას მაინცდამაინც არ უყვარს კი-
თხვა.

ბინა (საკერავს განზე გადადებს და მაგიდიდან

ფანქარს და რვეულს იღებს). თუ ვახსოვს, რამდენი
გადავიხარეთ დღეს ზეთში?

ჰედვიგი. კრონი და სამოცდაათი ერე.

ბინა. სწორია (იწერს). მაინც რამდენ ზეთს ვხარ-
ჯავთ, ახლა კიდევ ძებნი და უკელი. მოიცადე (იწერს),
ლორაც არ დაგვავიწყდეს... აჰ... (ანგარიშობს). ესე
იგი, სულ...

ჰედვიგი. კი მაგრამ, ლუდი?

ბინა. კინაღამ დამავიწყდა... (იწერს). რას იზამ.

უკლაფერი საჭიროა.

ჰედვიგი. სამაგიეროდ, რაზან მამა დაპატიუებს, მე
და შენ უფრო იაფად გამოვედით.

ბინა. ჰო, მაღლობა დმერთს.. თანაც, ბარათებში
რვა კრონი და ორმოცდაათი ერე მომცეს.

ჰედვიგი. მართლა? ამდენი?..

ბინა. დიახ, ზუსტად რვა კრონი და ორმოცდაათი
ერე.

ღუმელი. გინა კვლავ ხელსაქმეს უბრუნდება. ჰედ-
ვიგი ფანქარს და ქაღალდს იღებს და რაღაცას ხატ-
ავს; თვალებს მარცხენა ხელით იჩრდილავს.

ჰედვიგი. რა კარგია, რომ დღეს მამა ასეთ დიდ
წვთულეზაზე დაჰპატივა კომერსანტმა ვერღემ.

ბინა. კაცმა რომ თქვას, კომერსანტმა კი არა, მი-
ამა შვილმა დაჰპატივა. (ხანმოკლე ღუმელის შემდეგ).
კომერსანტთან რა გვესაქმება?

ჰედვიგი. ერთი სული მაქვს, როდის მოვა. შემპირ-
და, ფრუ სერბოუს ვთხოვ და პირის ჩასატბარუნე-
ხელს მოვიტანო.

ბინა. ე, ეკვიც არ მეპარება, რომ დღევანდელ ხუ-
ფრაზე პირის ჩასატბარუნებელიცა და ათასნაირი სა-
აუსნავეც თავზე საურელად იქნება.

ჰედვიგი. ცოტა არ იყოს, მომწვიდა.

შემოსასვლელ კარში გამოჩნდება მოხუცი ეკდალი.
ილიაში ქაღალდები ამოუჩრია, პალტოს ჭიბეში რა-
ღაც გახვეული მოუჩანს.

ბინა. დღეს რა გვიან მოხვედით, პაპა?

მადალი. კანტორა დაკეტეს. მეთი რა გზა იყო,
ჩერ გრომერგთან ვიქეჩი, მერე კი იძულებული გავე-
ხდი კაბინეტიდან გამოვსულიყავი... ჰმ..

ჰედვიგი. გადასაწერი თუ მოგცეს, პაპა?

მადალი. მთელი გროვა. აბა, შეხედე!

ჰედვიგი. ჭიბეშიც რაღაც გადევს.

მადალი. რა? სისულელა! არაფერიც არ მიდევს.
(ჯოხს კუთხეში აყუდებს). სამუშაო კარ ხანს მეუფა.
ბინა (შუა კედელში დატანებული კარის ერთ ნახე-
ვარს გადასწევს). სხუ! (ოთახში იხედება და შემდეგ
კვლავ ფრთხილად ხტრავს კარს). ჰე-ჰე! უკუდა მი-
წოლილა! ის კიდევ კალათში ჩამძვრალა. ჰე-ჰე!

ჰედვიგი. ხომ არ შესცვია, პაპა?

მადალი. რას ამბობ, რა შეაცოებს?.. იმდენი თი-
ვა უგადა (მარცხენა კარისკენ მიდის). ახანთი თუ
გაქვს?

ბინა. კარადის თავზე დევს.

მადალი. თავის ოთახში შედის.

ჰედვიგი. კიდევ კარგი, რომ პაპას კვლავ მისცეს
გადასაწერი.

ბინა. ჰო, ჭიბის ფულს მაინც გააქეთებს საწვალა.

ჰედვიგი. და ილიაობით ამ საზოგადო მადამ ერი-
ქენის ტრაქტორში აღარ დაეყუდება.

ბინა, რა თქმა უნდა, ეხებ კარგია.

ჰანმოკლე პაუზა.

ჰედვიგი. როგორ გგონია, ჩერ ისევ სუფრაზე ის-
ხდებიან?

ბინა. ღმერთმა იცის. ალბათ.

ჰედვიგი. წარმოგიდგენია, რა გემრიელი კერძი-
ბით უმასპინძლდებიან მამას! ალბათ, მხიარულ გუ-
ნებაზე მოვა. ხომ მართლს ვამბობ, დედა?

ბინა. დიახ. ნეტა ჩვენც გვესარებინა, ოთახი გვა-
ქირავებო.

ჰედვიგი. არა, აუცილებელი არ არის დღეს.

ბინა. ღმერთმანია. არ გვაწუენდა. რას გვიკეთებს.
მაინც კარილია.

ჰედვიგი. არა, მე ვთქვი, რომ ეს სავალდებულო
არ არის დღეს. მამა ისედაც კარგ გუნებაზე იქნება...
არ წაქობია, სხვა დროს ვახაროთ?

ბინა (უყურებს). შენ გსიამოვნებს, როცა მამას
სალამობით კარგ ამბავს ახარებ ხოლმე?

ჰედვიგი. დიახ. უველანი უყვებ კარგ გუნებაზე
ვდგები.

ბინა (ჩაფიქრებით). ჰო, მართალი ხარ.

მოხუცი ეკალი თავისი ოთახიდან გამოდის და
ბელმარჩენი, პირველი კარისაკენ მიემართება.

(მისკენ შეტრიალდება). სამზარეულოში გაქვს სა-
ქე, პაპა?

მადლნი. დიახ, შენ იქეკი. იქეკი! (სამზარეულოში
გაიხს).

ბინა. ნეტა ნახშირს არ დაუწყუხს ქექვა. (ცოტა
ბნის შემდეგ). გადი ერთი, გაჩედი, ჰედვიგ, რას აქე-
თებს...

ეკალი სამზარეულოდან გაოდის; ტოლჩით ცხე-
ლი წყალი მოაქვს, რომელსაც ორთქლი ასდის.

ჰედვიგი. მდულარე გინდოდა, პაპა?

მადლნი. ჰო, წერას ვაპირებ, შელანი კი ფაფახა-
ვით გასქელებულა... ჰმ!

ბინა. ჩერ იქნებ გევახშობა. პაპა? საქმელი ხომ
მაგიდაზე დაგვდებო.

მადლნი. რა მევახშებება, გინა? უწომო საქმე მაქვს.
არაფერ შემოვიდეს, გესმის? არაფერ... ჰმ! (თავის ოთა-
ხში შედის).

გინა და ჰედვიგი ერთმანეთს; გააბნედავენ.

ბინა. ნეტა სად იშოვა ფული?

ჰედვიგი. ალბათ, გრობერგმა მისცა.

ბინა. რას ამბობ, გრობერგი ყოველთვის მე მიგზა-
ვებს ფულს.

ჰედვიგი. მაშინ, ალბათ, ვინმესთან ისესხა.

ბინა. საწყალი პაპა, ვინ რას ასესხებს?

შემოდის იალმარ ეკალი; პალტო აცვია და თავ-
ზე რუდი ბეჭვის ქუდი ახურავს. გინა ბელსაქმეს
თავს ანებებს და დგება.

უკვე დაბრუნდი, ეკალი?

ჰედვიგი (წამოხტება; იმედგეროულად). მამა მოსუ-
ლა!

იალმარნი (ჭედს იხდის და დებს). ახლა, ალბათ,
უკვე უველანი წავიდ-წამოვიდნენ

ჰედვიგი. ასე ადრე?

იალმარნი. რაღა ადრეა, სადილად იყვენ მიაპტი-
ვებულნი. (პალტოს გახდის აპირებს).

ბინა. მოიცა, მოგვხმარებო.

ჰედვიგი. მეც.

პალტოს გაიდაწია შველიან. რომელსაც შემდეგ
გინა ეკლდე შეიღებ.

ბევრი ხტურები ჰყავდათ. მამა?
იალმარნი. არც ისე, თორმეტი თუ (თორმეტი) კა-
ცინი

ბინა. და შენ უველას ელაპარაკე?

იალმარნი. ისე. ცოტა-ცოტა. გრეგერსმა საშველი
აღარ მომცა.

ბინა. ისევ ისეთი უშნა?

იალმარნი. ჰო, დიდი ვერაფერი შვილი გახლავთ...

ბერაკაცი ჩერ არ მოსულა?

ჰედვიგი. როგორ არა. ზის და მუშაობს.

იალმარნი. ხომ არაფერი მოუყოლია?

ბინა. არა. მოსაულო რა ჰქონდა?

იალმარნი. არც ის უთქვას?... როგორც გავიგე

გრობერგთან ყოფილა თურმე... შევალ, დაგვადვ.

ბინა. არა, არა მოეშვი.

იალმარნი. რატომ? იქნებ ჩემი დანახვა არ უნდა?

ბინა. მე გგონია, არავის დანახვა არ უნდა დღეს.

ჰედვიგი (რალაცას ანიშნებს). ჰმ!.. ჰმ!..

ბინა (ვერ ამჩნევს). სამზარეულოდან მდულარე გა-
მოიტანა.

იალმარნი. აა, ახლა კი, ალბათ, ზის და...

ბინა. ალბათ.

იალმარნი. ღმერთო დიდებულო! ჩემი საცოდავი.

ქალაჩა მამა!.. გაუშვი, გაიხაროს.

თავისი ოთახიდან გამოდის მოხუცი ეკალი. სა-
შინაო სერთუკი აცვია, ბელში ჩიბუბი უჭირავს.

მადლნი. დაბრუნდი? შენი ხმა მომესმა.

იალმარნი. ეს წუთია მოვედი.

მადლნი. იქ, გგონია, ვერ დამინახე.

იალმარნი. ვერა. მაგრამ მითხრეს, ასე გაიხარა...

მინდოდა დაგწოდო.

მადლნი. ჰმ!.. კაი კაცი ხარ!.. მაინც რა ხალხი იყო?

იალმარნი. აბა, რა გითხრა? კამერბერი ფლორი, კა-
მერბერი ბალე, კამერბერი კასპერსონი, კამერბერი

ესა. კამერბერი ისა... უველას არ ვიცნობ.

მადლნი (თავს აქანტურებს). გესმის, გინა? სულ
კამერბერებში მჭადრა.

ბინა. დიახ, კომერსანტის სახლში ახლა, როგორც
ჩანს, ცა ქედად არ მიჩინათ და დედამიწა ქალამნად

ჰედვიგი. კი მაგრამ, რას აკეთებდნენ ეს კამერ-
ბერები? მღეროდნენ თუ ხმამაღლა კითხულობდნენ
რამეს?

იალმარნი. არა, მხოლოდ ათასწიარ სისულელეს
ჩმახავდნენ. მთხოვეს, ლექსები წავკითხოთო, მაგრამ
ვერ მივართვი.

მადლნი. ვერ მიართვი, ა?

ბინა. კი მაგრამ, შენ ხომ კარგად კითხულობ?

იალმარნი. მერე რა? არ შეიძლება, ვინც რას
გთხოვს, უველას მსახურად დაუდგე. (ოთახში ბოლთა-
სა სცემს). ყოველ შემთხვევაში, მე ის კაცი არა ვარ

მადლნი. დიახ, დიახ, იალმარ, შენ ის კაცი არა
ხარ.

იალმარნი. საზოგადოებაში ათასში ერთხელ თუ
გამოვჩნდები და რაღა მაინცდამაინც მე გავართო
სტურები? არა, გეთაყვა, სხვისთვის დამითმია ბურ-
თი და მოვადანი. ამ ვაჟბატონებს მეტი საქმე კი არა
აქვთ. — კარდაკარ დაძრწიან და თავიანთ ჰიას ახა-

ჩვენ. მაშ, კეთილდღეობა და თვითონვე გადაიხადონ
მასპინძლობის სახელური.

ბინა. მაგრამ ეს მათთვის ხომ არ გითქვამს?
ილმარი (წაუღიროებს). მო-მო-მო! არც მათ მოვ-
რიდებივარ!

მადლი. კამერატერებს?
ილმარი. მაშ, რა გეგონა? (გაცხრობს). მერე ტო-
კური ღვინის თაობაზე წაჰყინებდავით.

მადლი. ტოკურის?... შუშუნა ღვინოა!
ილმარი (ჩერდება). დიახ, შუშუნაც არის; მა-
გრამ უნდა მოგახსენო, რომ ყველა ჩამოსხმა ერთნაი-
სი რაოდენაა. ყველაფერი მზეზეა დამოკიდებული.

ბინა. რამდენი რამე იცი, ილმარი!
მადლი. მერე, კამათი დაგირწყეს?

ილმარი. დააპირეს, მაგრამ სულ მალე დარწმუნ-
დნენ თავიანთ უმეტრებაში. დიახ, ყველა ჩამოსხმა
ერთნაირი რაოდენაა; ზოგი უყეტესია, ზოგი — უარესი.

ბინა. რას არ მოგონებ, ილმარი!
მადლი. მე-მე! მართლა ასე უთხარი?

ილმარი. მამ! როგორც იტყვიან, შიგ ცვირ-პირ-
ში მივახალე!

მადლი. გესმის, გინა? შიგ ცვირ-პირში მივახა-
ლე! ნერედა ვის? თვით კამერატერებს!
ბინა. არა, მართლა?

ილმარი. დიახ. მაგრამ ენას კბილი დააპირეთ. ნი-
ტყა არავისთან წამოგდეთ, გესმის?... ისე, მთელ
საუბარს მეგობრული, სახუმარო ტონი დაჰყავდა,
რად თქმა უნდა. თანაც, ყველანი ისეთი კარგები არ-
იან! რად უნდა მეწყენინებინა? აა-არა!

მადლი. მაგრამ მაინც ცვირ-პირში მიხალე, არა?
მადლი (ეფერება). რა კარგია, რომ ფრავი გაც-
ვია; როგორ გიხდება, მამა!

ილმარი. მართლა? ისე კი, მშვენიერად მადგას
ტანზე; გეგონება, ჩემზეა შეკერილი... მხოლოდ ეგ-
აა, რომ ცოტა ილღიებში მიჭერს. აბა, დამეხმარე,
შედეგა! (ფრავს იხდის). მე მაინც პიკაი მირჩენია.
ხად წაიღე პიკაი, გინა?

ბინა. ახლავე. (პიკი მოაქვს და ჩაცმაში შველის).
ილმარი. ესეც ასე. არ დაგავიწყდეს, ზვალ დი-
ლითვე დაუბრუნე მოღვივს.

ბინა (ფრავს ეცდის). რა დამავიწყებს?
ილმარი (იზმორება). აა! ღმერთმანი, ასე სჭო-
ბია, საშინაო ტანაცმელი უფრო უხდება ჩემს გარე-
გნობას. რას იტყვი, შედეგა?

მადლი. მართალი ხარ, მამა!
ილმარი. ხოლო თუ მალსტუხს შევიხსნი და ასე,
ორივე ბოლოთი... აბა, შეხედე!

მადლი. პირდაპირ გხატავს. ისე ძალიან უხდე-
ბა შენს უღვაშებს და გრძელ, ზუჭუჭა თმებს.

ილმარი. არა, ზუჭუჭას კი არა, ზეფულს.

მადლი. კი მაგრამ, შენ ხომ ისეთი ჩახუჭუჭებუ-
ლი თმა გაქვს?

ილმარი. არა, — ზეფული.

მადლი (ცოტა ხნის შემდეგ სახელოზე მოქაჩავს).
მამა!

ილმარი. რა იყო?
მადლი. ვითომ არ იყო.

ილმარი. ღმერთმანი, არ ვიცი.

მადლი (კუჭუჭებს). კარგა რა, მამა! რაღას მა-
წყალებ?

ილმარი. რა მოგივიდა?
მადლი (ეკვება). კარგი, კარგი, გეუფა! (მომე-
ცი. მამა! შენ ხომ შემპირდი, პირის ჩასაკლავს).
ბელს მოგიტანო?

ილმარი. უპ, დაღანჯროს ეშამა, სულ დამავიწყ-
და!

მადლი. სტუუი, სტუუი! განჯრაბ მაწვალე! არა
გრცხენია? სად დამალე?

ილმარი. არა, ღმერთმანი, მართლა დამავიწყდა...
აუშტა... რაღაცა მაინც მაქვს შენთვის. (მიდის და ფრ-
კის ჭიბებში იკვება).

მადლი (დაბრუნდა და ტაშს უქრავს). დედა, დედა!
ბინა. აი, ხომ ხედავ?.. შენ მხოლოდ დრო მიეცე

და...

ილმარი (ხელში ფურცელი უჭირავს). აი!
მადლი. რა არის ეს?... ქაღალდი?..

ილმარი. ესაა იმ კერძების ნუსხა, რომლებიც
სუფრაზე მოიტანეს. აი, ხომ ხედავ, ზედ აწერია:
„მინიუ“, ანუ კერძების ნუსხა.

მადლი. მეტი არაფერი მომცაქნა?
ილმარი. კი, გთხარია, დამავიწყდა-მეთქი? თანაც,
დამეწმუნე, ამდენი ტბილეული მავნა შენთვის.

მადლი. მაგიდას მიუჭქეი და თავიდან ბოლომდე ჩაიკით-
ხე მთელი ნუსხა, მე კი მოგიყვები, რანაირი გემო
ქვიათ თვითღელ კერძს. აბა!..

მადლი. (სლუკუნით). გმაღლობ. (მაგიდას უჯღე-
ბა, მაგრამ არ კითხულობს).

გინა რაღაცას სინჟნებს. ილმარი თვალს შეასწრებს
მაშას.

ილმარი (ბოლოს სცემს). რამდენი საფიქრალი
და თავსამეტყვეი აქვს ოჯახის მამას! მაგრამ საკმარი-
სია სულ პატარა რაღაც დამავიწყდეს, რომ მაშინვე
ცვირის ჩამოუშვებენ. რას იზამ, როგორც ჩანს, ამა-
საც უნდა შევგებო. (ლუმელთან ჩერდება, რომელ-
საც მამამისი უხსნა). ამ საღამოს ხომ არ დავიხედავს,
მამა?

მადლი. როგორ არა. კალათში ჩამჭადრა.

ილმარი. მართლა? ბოლოს და ბოლოს, მაინც ჩა-
ჭდა? მაშასადამე, გვეჩვენა.

მადლი. დიახ, რას გეუხებოდით?... ახლა ერთ-
ორ რაღაცასაც მოვარგებ და...

ილმარი. გადაკეთებას აპირებ?

მადლი. აუცილებლად.

ილმარი. ნება შენია. მოდი აქ, დივანზე ჩამოვ-
სხდე და მოვილაპარაკოთ.

მადლი. კეთილი. მაგრამ ჭერ ჩიბუხს დატენი...
მანამდე კი უნდა გავწმინდო... მძ... (თავის ოთახში გა-
დის).

ბინა (ლიმილით გადახედავს ილმარს). ჩიბუხი უნ-
და გავწმინდო, გესმის?

ილმარი. ჰო, მესმის, გინა. ვაცლოთ. თავისი გა-
ჭირება გეყოფა... ახლა კიდევ ეს გადაკეთებ-გაღმო-
კეთება... არა სჭობია, ზვალე თავიდან მოვიშოროთ
ისინი?..

ბინა. ზვალ მაგისთვის არ გეცლება.

მადლი. რას ამბობ, დედა?

ბინა. ხომ არ დავავიწყდა, რომ რეტუში უნდა გა-
ვუკეთოთ იმ სურათებს? ვინ იცის, რამდენჯერ მოგ-
ვაკითხეს.

ილმარი. ჰო, რა თქმა უნდა, სურათები და სურა-

უბნის მოესწრება. ახალი შეკვეთა ხომ არ მიგიღია?
ბინა. სამწუხაროდ, არა. სახელით მხოლოდ ის
ორი სურათი მაქვს მოსამთავრებელი.

ილაშვინი. ეგ არის და ეგ?... თუ მეტ ფხას გამო-
ვლდებო, მაშინ...

ბინა. კი მაგრამ, თა ვნა? გაზეთებშიაც ვაქვეყნებ.
ჩამდენიც შემძლია.

ილაშვინი. გაზეთები, გაზეთები! მერედა, რა ყრია
ამ გაზეთებში? ალბათ, ოთახზედაც არავის მოუყით-
ხავს.

ბინა. ჭერჭერობით, — არა.
ილაშვინი. ასეც ვიცოდ. თუ შენ თვითონ არ გა-
ინტერესო... საქმეს მიყვარდა უნდა, გინა!

ჰედვიგი (უარყოფითად). ფლეიტა ხომ არ მოგი-
ტანო, მამა?

ილაშვინი. სწორედ ფლეიტის თავი მაქვს ახლა რა-
დროს გართობა? (ოთახში დაბრუნება). კეთილი, ბა-
ტონო! ხვალ ვიშუშავებ... რაღა თქმა უნდა. სანამდის
პირში ხელი მიდგას, თავს არ დავშოვავ...

ბინა. კი მაგრამ, ჩემო ძვირფასო, მე სულაც არ
მინდოდა, რომ...

ჰედვიგი. ლუდს ხომ არ დალევ, მამა?

ილაშვინი. არ მინდა. არაფერი არ მინდა. (ჩერდ-
ება). რა თქვი? ლუდსაო?..

ჰედვიგი (სწრაფად). დიახ, ისეთი კარგია, ისეთი
ცივი, მამა!...

ილაშვინი. მოო... თუ ასე ძალიან გინდა... ერთი
ბოთლი მოიტა.

ბინა. დიახ. მამას მოეწონება.

ჰედვიგი სამზარეულოში გაბრის.

ილაშვინი (ლუმელთან დგას, ჰედვიგს აჩერებს, ერ-
თხანს უსიტყვოდ უყურებს და შემდეგ გულში იკ-
რავს). ჰედვიგ, ჰედვიგ!

ჰედვიგი (სიხარულის ცრემლებით). ჩემო საყვა-
რელო მამა!

ილაშვინი. არა, არა, ნუ მეძახი ასე... მდიდარი კა-
ცის სუფრას ვუჭედი, ვჭამდი, ვსვამდი... სიუზების ზღვა-
ში ვცურავდი... და ის კი ვერ შეეძლო, რომ...

ბინა (მადლიან უხის). კარგი ერთი, ეგ არაფერი.
ჩემო ძვირფასო.

ილაშვინი. დიახ, დიახ! უნდა მომიტყუოთ. ის მაინც
ხომ იცით, რომ თავს მირჩენიხართ.

ჰედვიგი (ეხვევა). ჩვენც ძალიან გვიყვარხარ, მა-
მა!

ილაშვინი. ხოლო თუ ხანდახან რაღაცა მეშლება...
ღმერთო ჩემო, მხოლოდ იმის ბრალია, რომ ათხარ
საზრუნავი მაქვს. აბა! (თვალებს იწმენდს). რა დროს
ლუდია? ფლეიტა მომიტანე!

ჰედვიგი თაროს მივარდება და მამას ფლეიტას მო-
უბრუნებს.

გამდლობ. აი, ასე! ხელში ფლეიტა, გარშემო —
შინაურები... ო-ო!

ჰედვიგი გვერდით უჯდება დედას. იალმარი ოთახ-
ში დადის. გულმოდგინედ და მგრძნობიარედ, ძალზე
ნელი ტემპით უკრავს ჩიხტორ ხალხურ საცეკვაო მე-
ლოდიას. (დაკრას წყვეტს, მარცხენა ხელს უწვდის
ცოლს და გრძნობიარეობით ამბობს). რა ვუყოთ, რომ
ღარიბები ვართ, გინა! ეს მაინც ჩვენი საკუთარი კუთ-
ხეა. და მე ვამბობ: ამაზეც გამდლობ, უფალო!

(ხელახლა იწყებს დაკრას, მაგრამ მაშინვე გაცხის
კაენის შემოსასვლელ კარზე).

ბინა (დგება). სსუ... მგონი, ვიღაც მოვიდა.
ილაშვინი (ფლეიტას თაროზე დებს). მშვენიერად მო-
თქმას არ აცლიან კაცს!

გინა მიდის და კარს ალესს.

ბრემმარს ვირლი (კარს უკან). მომიტყუეთ...

ბინა (უკან იხევს). აჰ!

ბრემმარსი. აქ ცხოვრობს ფოტოგრაფი ედვარდი?

ილაშვინი (კართან მიდის). გრეგერს! მაინც მოხ-
ვედი?.. შემოდი, შემოდი, რაღას უყურებ?

ბრემმარსი. ხომ გითხარი, გინახულებო-მეთქი?

ილაშვინი. კი მაგრამ, დღეს?.. სტუმრები მიატოვე?

ბრემმარსი. სტუმრებაცა და მამაჩემის სახლიც. გა-
მარჯობათ, ფრუ ედვარდი! მიცანიო?

ბინა. როგორ არა. რა დიდი საქმე ბატონიშვილის
ცნობას უნდა?

ბრემმარსი. ჰო, მართლა, დედაჩემს ვგავარ, ის კი
კარგად უნდა გახსოვდეთ.

ილაშვინი. მაშ, შენ ამბობ, რომ სახლიდან წამო-
ხვედი?

ბრემმარსი. ჭერჭერობით სასტუმროში ვდგავარ.

ილაშვინი. მართლა? რახან მოხვედი, გაიხადე. სტუ-
მარი ღვთისაა.

ბრემმარსი. გამდლობ. (პალტოს იხდის. უკვე მო-
უსწრია ტანსაცმლის გამოცვლა უბრალო და რუხი
კოსტიუმში აცვია).

ილაშვინი. აქეთ, დივანზე! უფრო თავისუფლად
იქნები.

გრეგერსი დივანზე ჯდება, იალმარი კი — მაგიდას-
თან მდგარ სკამზე.

ბრემმარსი (იპაურობას ათვალიერებს). მაშ, ესაა
შენი ნავსაყუდელი, იალმარ? აი, თურმე სად ცხოვ-
რობ.

ილაშვინი. კაცმა რომ თქვას, ეს მხოლოდ სახე-
ლოსნაა...

ბინა. აქ უფრო ხალვათობა და ამიტომ თითქმის
მთელ დროს აქ ვატარებთ.

ილაშვინი. უწინ უკეთესი სახელოსნო გვქონდა,
მაგრამ ეს იმით სჭობია, რომ ზევრი ზედმეტი კუთხე
აქვს...

ბინა. დერეფანს იქით კიდევ ერთი ოთახი, რომე-
ლსაც ვაქირავებთ.

ბრემმარსი (იალმარს). მართლა? მაშ, შენ მდგმუ-
რები გუყავს?

ილაშვინი. ჭერ არა. საქმე ყოველთვის ის ჩოდი
ეწყობა, როგორც შენ გინდა. უნდა იწვადო და იჭა-
ხირო. (ჰედვიგს). სადა, ლუდს რომ შემირდი?

ჰედვიგი თავს უქნებს და სამზარეულოში გადის.

ბრემმარსი. მა, ეს შენი ქალიშვილია?

ილაშვინი. დიახ, ჰედვიგი.

ბრემმარსი. მართლაც ეს ერთი გუყავს?

ილაშვინი. დიახ. ესაა ჩვენი ერთადერთი სიხარუ-
ლიც და (ხმადაბლა) ყველაზე დიდი მწუხარებაც.

ბრემმარსი. რას ამბობ, რა მწუხარება?

ილაშვინი. საშინელი უბედურება გვემუქრება —
შეიძლება დაბრმავდეს.

ბრემმარსი. დაბრმავდეს?

ილმბარსი. დიახ, ჩერკეზობით მხოლოდ პირველი სიმპტომები ჩანს. ერთხანს შეიძლება ყველაფერი კარგად იქნეს. მაგრამ ექიმმა გაგვაფრთხილა, სიბრძნევი გარდაუვალია.

ბრმბარსი. რა საშინელებაა? კი მაგრამ, რა სჭირს? იალმბარი (ამოიხიბება). როგორ ჩანს, მეშვეიდრე-ობითი სნეულება.

ბრმბარსი (გაოგნებული). მეშვეიდრეობითი? ბრძნა, იალმარის დედასაც სუსტი თვალეზი ჰქონდა. იალმბარი. დედაჩემი კი არ მახსოვს, მაგრამ მამან თქვა...

ბრმბარსი. საბრალო ბავშვი! ძალიან განიცდის? იალმბარი. რა გული მოგვცემს, რომ ეს გავუმჯღავნოთ? ამიტომ წარმოდგენაც არა აქვს, რა ემუქრება და ჩიტვით დადი, მხიარული და უზრუნველი კიკიკით მიფრინავს მარადიული წყვილიდანაც. (დათრგუნული). აი, რა მიკლავს გულს, გრეგერს!

ჰედვიგი სინით მოაქვს ბოთლი და კიკები და მაგიდაზე დებს. (თავზე ხელს უსვამს). მადლობელი ვარ, ჰედვიგ.

ჰედვიგი მკლავს ყელზე შემოხვევს და რაღაცას ჩასტრეკილვებს მამას.

არა, ბუტერბროდები არ გვინდა. (გრეგერს გადამცემს). თუმცა... ცოტას ხომ არ წაიხმსებ, გრეგერს?

ბრმბარსი (ხელს აქნევს უარის ნიშნად). არა, არა, გმადლობს.

იალმბარი (იმავე სევდიანი ტონით). მაინც მოიტა. კარგი იქნება, თუ პურის უკა მოგვეჩვენება, მხოლოდ კარაქი ბლომად წაუსვი, გეხმის?

ჰედვიგი მხიარულად უქნევს თავს და კვლავ სამზარეულოში გადის.

ბრმბარსი (თვალს აყოლებს). ისე კი, შესახედავად მაგარი და ჭანჭრთული ბავშვი ჩანს.

ბინა. სხვა მხრივ, მადლობა ღმერთს, ვერაფერს დავემდურებო.

ბრმბარსი. დროთა განმავლობაში სულ თქვენ დაგეგვანებათ, ფრუ ეცადა. რამდენი წლისაა?

ბინა. სულ მალე თხუთმეტისა გახდება. ზეგ მისი დაბადების დღეა.

ბრმბარსი. მისი ასაკის კვალობაზე საკმაოდ მაღალია.

ბინა. დიახ, ამ ერთი წლის მანძილზე ძალიან აიყარა ტანს.

ბრმბარსი. ბავშვებს რომ უყურობ, მით უფრო აშკარად გრძნობ, როგორ ბერდები... რამდენი წელი: გათხოვილი ხართ?

ბინა. რამდენი და... მალე თხუთმეტი იქნება.

ბრმბარსი. მართლა? ამდენი?..

ბინა (შეცბუნებული უცქერს). დიახ, რა თქმა უნდა.

იალმბარი. ასეა, თხუთმეტ წელს ბევრი აღარაფერი უკლია. (სხვა ტონით). ალბათ, რა ნელა მიიწლანებოდნენ შენთვის ეს წლები იქ, ქარხანაში, გრეგერს!

ბრმბარსი. ნელა მიიწლანებოდნენ მანამ, სანამ იქ ერთ კაანწყუტაში ვიყავი. ახლა კი არც ვიცი, სად გაქრნენ.

თავისი ოთხიდან გამოდის მოხუცი ეცდალი. ხელში

ჩიბუტი ალარ უქირავს, სამაგიეროდ, ძველი სამხედრო ქელი ახლავს თავზე. სიარულისას მუხლებზე უკანკლებს.

მადლნი. ახლა, თუ გნებავს, დავსხდეთ და მოვილაპარაკოთ. იალმარ... ჰმ!... კი მაგრამ, რა იალმბარი (ეგებება). სტუმარი გვყავს, მამა, გრეგერს ვერღე... არ ვიცი, გახსოვს თუ არა.

მადლნი (გრეგერსს უყურობს, რომელიც ფეხზე დგება). ვერღე იმისი შეიძლება? კი მაგრამ, რა საქმე აქვს ჩემთან?

იალმბარი. არაფერი. ჩემს სანახადად მოვიდა.

მადლნი. მამასადავ, არაფერი ისეთი არ მომხდარა.

იალმბარი. არა, რა თქმა უნდა, არაფერი.

მადლნი (ხელების ქნევით). არა, იმიტომ კი არა, თითქმის მეშინია... არამედ...

ბრმბარსი (უახლოვდება). თქვენი ძველი სანადირო ტყეებიდან მოკითხვა ჩამოგიტანეთ, ლეიტენანტო ეცადა.

მადლნი. სანადირო ტყეებიდან?

ბრმბარსი. დიახ, ქარხნის ჯარშემო რომ გადაჭიმულან, „მთის ზეშე“.

მადლნი. ჰო-ო... ოდესღაც კარგად ვიცნობდი იქაურობას.

ბრმბარსი. მაშინ თქვენ ნამდვილი ნადიროვნის ტრფიალი იყავით.

მადლნი. დიახ, ვიყავი. მაშინ ამ ქუდს ხომ ხედავთ? არავისაც არ ვეკითხები, — სახლში მახსოვს! გარეთ გახვლისას კი ვიხდი. მეტი რა უკნა?

ჰედვიგს თევზით შემოაქვს ბუტერბროდები და მაგიდაზე დებს.

იალმბარი. მოდი, მამა, ერთი კიკა ლუდი მიირთვი.

გთხოვ, გრეგერს.

ეცადალი რაღაცას ბუზუნებს და ფეხბრევით მიემართება დივანისაკენ. გრეგერსი მის გვერდით ჩამოჯდება სკამზე, იალმბარი კი — გრეგერსის პირისპირ. გინა ცოტა მოშორებით უხის ხელსაქმეს. ჰედვიგი იალმბარსი გვერდით დგას.

ბრმბარსი. გახსოვთ, ლეიტენანტო ეცადა, როგორ ჩამოვდიოდით მე და იალმბარი არდადეგებზე თქვენთან — ზაფხულობით და საშობაოდ?

მადლნი. თქვენც? არა, არა არა მახსოვს. მაგრამ თამადად შემიძლია. გითხრათ, მაგარი მონადირე ვიყავი. ცხრა დათვი შევახ მოკლული.

ბრმბარსი (თანაგრძნობით უცქერს). ახლა კი აღარ ნადირობთ?

მადლნი. არა ამბობთ, ჩემო ძვირფასო. თუმცა ხანდახან მაინც... მართალია, არა ძველებურად. იმიტომ, რომ ტყე... დიახ... ტყე-ტყეა! (სვამს). ისევ ისე ღამაზია?

ბრმბარსი. არა, თქვენს დროს რომ იყო, ისე არა. უღვთოდ გაჩეხეს.

მადლნი. გაჩეხეს? (ხმას დაუწევს, თითქმის შინეულად). საშარო საქმეა, არავის შერჩება. ტყე შურს იძიებს.

იალმბარი (ლუდს უსხამს). ერთიც დალიე. გაამოს, მამა.

ბრმბარსი. კი მაგრამ, გაშლილ სივრცეებსა და სუფთა მარს ნაჩვევ კაცს რა გაძლებინებთ ამ დაბუთულ ქალაქში, და, თანაც, ოთხ კედელს შუა?

მადლში (ჩაიცინებს და იალმარს გადახედავს). აჰ არც ისე ცუდად ვგრძნობ თავს. დამერწმუნეთ, არც ისე ცუდად.

ბრემზისნი. კი მაგრამ, სადაა აქ ყოველივე ის, რასაც თქვენ ასე შეიგნებთ და შეისისხლხორცთ? სადაა ქარების თავაწყვებილი თარეში, სადაა ჩიტივით ლაღი და უჭრუნველი ცხოვრება ბუნების წიაღში, მზე-ღებმა და ფრინველებს შორის?..

მადლში (იღიმება). ხომ არ ვურჩევო, იალმარ? იალმარნი (სწრაფად: დარცხვენით). არა, არა, მამა. დღეს არა.

ბრემზისნი. მაინც რა უნდა მიჩვენოს? იალმარნი. ისე, არაფერი. სხვა დროსაც შეიძლება. ბრემზისნი (ეკლავიან საუბარს განაგრძობს). დიახ, აი, რა მინდოდა მეთქვა თქვენთვის, ლეიტენანტო ეკლავი: ჩემთან წამოდით, ქარხანაში. ალბათ, მალე კვლავ წავალ. გადასაწერი თავზე ჩაყრდნობ გექნებათ. აჰ კი, აბა, ისეთი რა დაგჩრენია, რომ სიცოცხლე და სიხალისე შემოიტანოს თქვენს ერთფეროვან ცხოვრებაში?..

მადლში (გაკვირვებული უყურებს). ისეთი რა დამჩრენია, რომ...

ბრემზისნი. რა თქმა უნდა, თქვენა გყავთ იალმარი. მაგრამ მას უკვე თავისი საკუთარი ოჯახი აქვს. თქვენაირი კაცი კი, რომელსაც ყოველთვის ასეთი ძალით იზიდავდა სივრცე, ბუნების სიახლოვე...

მადლში (ხელს დაჰკრავს მაგიდას). ახლა კი უნდა ნახოს, იალმარ!

იალმარნი. ვითომ ღირს, მამა, უკვე ბნელა...

მადლში. რა ბნელა? მთვარე ანათებს. (დგება).

ახლა კი უნდა ნახო-მეთქი. გამატარეთ. შენც წამოდი და დამეხმარე, იალმარ!

ჰმდვიში. წაჰყვით, მამა!

იალმარნი (დგება). კეთილი.

ბრემზისნი (გინას). ნეტა რა უნდა მიჩვენოს?

ბინა. რაღას არ აფიქრებინებენ კაცს?.. ისეთი არაფერი.

ეკლავი და იალმარი ოთახის სიღრმეში, გამოსაწევ კართან მიდიან და ორსავე მხარეს აღებენ. ჰედვიგი პაპს შევლის. გრეგერის დიფანთან დგას. გინა მშვიდად განაგრძობს კერვას. ფართოდ გაღებული კარიდან ვრცელი, მოგრძო, არასწორი ფორმის სხეენი მოჩანს, თავისი კლბი-კუნძულებითა და საკვამურით მიღებული. ჭერში დატანებული ვიწრო სარკმლებიდან მთვარის ნათელი უჭეი ჩამოდის და ზოგიერთ კუნძულს ანათებს. მთელი დანარჩენი სხეენი სიბნელეშია დანთქმული.

მადლში (გრეგერს). ახლოს მოიწით.

ბრემზისნი (მამა-შვილს უახლოვდება). კი მაგრამ, აღარ იტყვით, რას მალავთ?

მადლში. თქვენი თვალითა ნახეთ. ჰმ...

ბრემზისნი (კარიდან იყურება სხვენში). ოჰო, ქათმების მოშენებას მიჰყავთ ხელი, ლეიტენანტო ეკლავი?

მადლში. ვთქვამთ და, მივყავი. ახლა ყველანი ქანდარავ სხედან. ერთი დღისით შეგახედით ამ ქათმებისთვის!

ჰმდვიში. გარდა ამისა...

მადლში. სხუ... ენა ნუ გისწრებს...

ბრემზისნი. ვხედავ, მტრელებიც გყოლიათ.

მადლში. დიახ, მტრელებიცა გყავს! ჰერტმეშ საბურღებიც მოვუწყვეთ კერცების სადგად. მტრელები მაღლა ბუდობენ.

იალმარნი. უბრალო მტრელები არ გეგონოს?

მადლში. უბრალო? უბრალო კი არა, ტრიალებიცა გყავს, ჩიყვანებიც! ახლა აქ მოდით! აი იმ კედელთან ყუთებს ხომ ხედავთ?

ბრემზისნი. დიახ, ვხედავ. ეს რაღაა?

მადლში. აქ დამით ბოცვრებსა სძინავთ, ჩემო ძვირფასო.

ბრემზისნი. მაშ, თქვენ ბოცვრებიცა გყავთ?

მადლში. დიახ, როგორც ხედავთ, დალახვროს ეს მაქმა გესმის, რას კითხულობს იალმარ? ბოცვრებიცა გყავთ? ჰმ... ახლა კი ყველაზე მთავარი. ამ წუთას, ჩაიწი, ჰედვიგი. თქვენ კი მანდ დადევით. აი, ასე. ახლა აქეთ მოიხედეთ... იმ თივან კალათს თუ ხედავთ? რამდენი. დიახ, შვი, მგონი, რომელიღაც ფრინველი ზის.

მადლში. ჰმ!.. „ფრინველი“!

ბრემზისნი. იხვია თუ რა?

მადლში (შეცბუნებული). დიახ, ცხადია, იხვი.

იალმარნი. მაგრამ რა იხვი, აბა, თუ მიხვდები.

ჰმდვიში. უბრალო იხვი არ გეგონათ...

მადლში. სხუ!..

ბრემზისნი. თურქული იხვი ხომ არ არის?

მადლში. არა, ბატონო... ვერღე. თურქული კი არა,

გარეული იხვია.

ბრემზისნი. მართლა? გარეული?

მადლში. დიახ! ეს „ფრინველი“, როგორც თქვენ მას უწოდებთ, გარეული იხვი გახლავთ! ჩვენი გარეული იხვი, ჩემო ძვირფასო.

ჰმდვიში. ჩემი გარეული იხვი, იმიტომ, რომ მართლ ჩემია.

ბრემზისნი. კი მაგრამ, აჰ, სხვენზე, როგორა ძლებს?

შეიგნია?

მადლში. იცით, რა? წყლით სავსე ვარცლი უდგას წინ, შეუძლია რამდენიც უნდა, იმდენი იკუჭმალაოს. იალმარს. წყალს დღეგამოშვებით ვუცვლით.

ბინა (იალმარს მიმართავს). კი მაგრამ, ძვირფასო იალმარ, მთელი სახლი გაიყვანა.

მადლში. ჰმ... ახლავე დავსურავთ. ამათაც ნულარ დავუფრთხობთ ძილს. აბა, ჰედვიგი!

იალმარი და ჰედვიგი ერთად ხურავენ კარს.

სხვა დროს უკეთ დავათვალიერებთ. (ღუმელთან საკაძელში ჯდება). გარეული იხვე წაოცარი ფრინველი არ მეგულებია.

ბრემზისნი. კი მაგრამ, როგორ დაიჭირეთ, ლეიტენანტო ეკლავი?

მადლში. მე არ დამიჭერია. ერთმა ქალაქელმა ბატონმა გვაჩუქა.

ბრემზისნი (ცოტა არ იყოს, შემეცბარი). მამაჩემმა ხომ არა?

მადლში. დიახ, სწორედ მამათქვენმა. ჰმ...

იალმარნი. საოცარია, როგორ გამოიცანი, გრეგერს?

ბრემზისნი. შენ ხომ მითხარი, რამდენ რამეს უმადლი მამაჩემს, პოდა, მეც ვიფიქრე...

ბინა. დიახ, მაგრამ თვით კომერსანტმა როდი გვაჩუქა.

მადლში. ეგ სულერთია, განა. ჩვენ მას სწორედ

პოკო ვერტეს უნდა ვუძღვლოდეთ. (გრეგერსს). ერთხელ თუკრემ ნავით სერიზობა და თოფი უსვრია. მაგრამ მხედველობა არ უფარგა... ჰმ... ჰოდა, მხოლოდ დაჭრა.

ბრემბერსი. აა! ესე იგი, ორიოდ საფანტო გაკენ წლა?

ილმარინი. დიახ, სულ ორი თუ სამი საფანტო. ჰმდვიში. ფრთის ქვეშ, და საწყალი ვეღარ აფრინდა.

ბრემბერსი. ალბათ, ჩაყვინთა, არა?

ილმარინი (თვლება ერევა, ენის ბორძიკით). ცხადია... გარეული იხვეები ასე შვრებიან. წყალში ყვინთავენ... ფსკეროდ. ჩემო ძვირფასო... წყალმცენარეებსა თუ თაბს ჯანდაბას და დოწანას ებლაუტებიან, შიგნულათიდან და... ვეღარასდღეს ვეღარ ახერხებენ ამოყვინთვას.

ბრემბერსი. მაგრამ თქვემა იხვმა ხომ ამოყვინთა, ლეიტენანტო ეცადა?

ილმარინი. მამათქვენს იმისთანა ოხერი ძალდი ჰყავს. ჩაყვინთა და ამოიყვანა.

ბრემბერსი (ილმარსს). მას მეტე თქვენთანაა?

ილმარინი. არა, ჭერ, რასაკვირველია, მამაშენს ჰყავდა, მაგრამ თქვენს სახლში ვერ გასძლო, გახდა, ჩამოღნა და პეტერსენს უბრძანეს დაკალიო...

ილმარინი. ჰმ... დიახ, დიახ... პეტერსენი ბრიყუა...

ილმარინი (ხედავს). აი, ასე და ამრიგად აღმოჩნდა ჩვენს ხელში. მამა, ასე თუ ისე, იცნობს პეტერსენს, გაიგო, რომ ამ საცოდავს დაკვლას უპირებენ და ითხოვა, რომ ჩვენთვის მოეცათ.

ბრემბერსი. ამ თქვენს სხვენზე კი მშვენივრად გრძნობს თავს.

ილმარინი. პირდაპირ გაგვიჭირდება. მოსუქდა კიდეც. იქნებ, იმითომ, რომ აქ უკვე კაი ხანია და შეიძლება დაავიწყდა კიდეც ნამდვილი თავისუფლება. მაგრამ სწორედ ესაა მთავარი.

ბრემბერსი. მართალი ხარ, ილმარ. მთავარია ერთხელაც არ მოჰქრას თვალი ცასა და ზღვას.. მაგრამ მეტეს ვეღარ შეგაწუხებთ... მამაშენს, მგონი, ჩაედინა.

ილმარინი. კი მაგრამ, ამის გულისთვის?..

ბრემბერსი. ჰო მართლა, შენ თქვი, ოთახს ვაჭირავებო. ჭერ ხომ არ გაგვიპრავებიათ?

ილმარინი. არა. თუ იცი, ვინმეს ხომ არ უნდა?..

ბრემბერსი. მე არ მომიპირავებთ?

ილმარინი. შენ?

ბინა. არა, არა, რას ბრძანებთ, ბატონო ვერლე?

ბრემბერსი. მითხარი, მომიპირავებთ? მაშინ ხვალვე გადმოვალ.

ილმარინი. დიდი სიამოვნებით..

ბინა. არა, ბატონო ვერლე, რა თქვენი საკადროსია?

ილმარინი. რას ამბობ, გინა, რას?

ბინა. რასა და იმას, რომ ვიწროა, სინათლეც ნაკლებია და იგებ აი იყოს...

ბრემბერსი. ეგ არაფერი, ფრუ ეცადა.

ილმარინი. ჩემის აზრით კი მშვენიერი ოთახია. არც ავეჭია ურჩო.

ბინა. კი მაგრამ, ხომ არ დაგავიწყდა, ვინ ცხოვრობს ქვევით?.. ეს ორ...

ბრემბერსი. ვინ ორი?

ბინა. ვინა და, ერთი ადრე კერძო მასწავლებელი იყო...

ილმარინი. კანდიდატი მოღვიკი.

ბინა. მეორე კი — ექიმი, გვარად რედენფელდი ბრემბერსი. რელიგია? მგონი ვიცნობს. იმერსანს პარატიაკ ჰქონდა „მთის ზეგში“.

ბინა. ვერ იტყვა, რომელი უფრო დამთხვეულია. ყოველ საღამოს სვამენ, შუალამის ბრუნდებიან შინ, ერთის სიტყვით, მაგრამ ურევნ...

ბრემბერსი. ამის მიჩვევა ჩემზე იყოს. რაღა მე და რაღა გარეული იხვი...

ბინა. ჰმ... ჩემის აზრით, აჯობებს სახვლიოდ გადავდეთ საქმე.. ვნახოთ, დილაზე რას იტყვით.

ბრემბერსი. როგორც ვატყობ, ჩემი მდგმურობა იცნობდა მანამდე გულზე არ გეხატებოდა, ფრუ ეცადა.

ბინა. აბა, რას ბრძანებთ? ღმერთი იყოს თქვენი მფარველი.

ილმარინი. მართლაცა, რა უცნაურად იქცევი, გინა? (გრეგერსს). მაშასადამე, ერთხანს ქალაქში აპირებ დარჩენას?

ბრემბერსი (პალტოს იცვამს). დიახ, დიახ, ახლა — ვაპირებ.

ილმარინი. მაგრამ არა სახლში, მამაშენთან?.. რა უნდა აქეთო ქალაქში?

ბრემბერსი. ეგ რომ ვიცოდე, რაღა მიჭირდა?.. მაგრამ როცა იმდენად უბედური ხარ, რომ გრეგერსი გქვია... და თანაც, ვერლე... ამაზე უარესი რამ გავიგონა?

ილმარინი. რას უფუნებ?

ბრემბერსი. ბარ! სხვას რომ ამნაირი სახელი ერქვას, შიგნით მივაფურთხებდი. მაგრამ რაკი მე თვითონ მხვდა წილად, მთელი სიცოცხლის მანძილზე უნდა ვათრიო ეს მძიმე ჯვარი, ამიტომ..

ილმარინი (იღიწის). მა-მა-მა! კი მაგრამ, გრეგერს, ვერლობა თუ გაწუხებს, რას ინატრებდი?

ბრემბერსი. არჩევანის უფლება რომ ჰქონდეს, ყველაფერს მერჩია, კაი მარჯვე ძალდი უყოფილიყავი.

ბინა. ძალდი?

ჰმდვიში (უნებურად). რას ამბობთ?

ბრემბერსი. დიახ, ნამდვილი მარჯვე და ჰქვინი, ერთი სიტყვით, ისეთი ძალდი, ფსკერამდე რომ ჩასდევს გარეულ იხვებს, როცა ისინი წყალში ყვინთავენ, წყალმცენარეებს ებლაუტებიან და შლამში ეფლობიან.

ილმარინი. ღმერთმანი, ერთი სიტყვაც არ მესმის, გრეგერს.

ბრემბერსი. ან კი რა უნდა გესმოდეს?.. მაშ, ასე, ხვალ დილით თქვენთან გადმოვბარგდები. (გინას). დიდად არ შეგაწუხებთ, ყველაფერს ჩემით ვიკეთებ. (ილმარსს). დანარჩენზე ხვალ მოვილაპარაკოთ. ღამე მშვიდობისა, ფრუ ეცადა. (ჰედვიგს). ღამე მშვიდობისა.

ბინა. ღამე მშვიდობისა, ბატონო ვერლე.

ჰმდვიში. ღამე მშვიდობისა.

ილმარინი (სანთელს უკიდებს). მოიცა, კიბზე გაგიათებ, ზნელა. (გრეგერსს აცოცებს).

ბინა (ჩაფიქრებით, ხელსაქმეს მუხლებზე იდებს). რას მიეღ-მოედებოდა, — ნეტავი ძალდი ვიყო?

ჰმდვიში. იცი, რას გეტყვი დედა? მე მგონია სულ სხვა რამეს გულისხმობდა.

ბინა. მაინც რას?

ჰედვიგი. არ ვიცი, მაგრამ თითქმის ერთს ამბობს და სულ სხვას კი ფიქრობს.

ბინა. მართლა? უცნაურია!

იპლმარი (ბრუნდება). ლამაზა ჯერ კიდევ ენთო. (სანთელს აქრობს და მაგიდაზე დებს). მადლობა დმერთს, ახლა მაინც შეიძლება, ერთი ლუკმა ჩაუღაპოს კაცმა. (ბუტერბროდს შეეცემა). აი, ზომ ზედავ გინა, საკმარისია სულ ცოტა ფხა გამოიღო და...

ბინა. როგორ თუ ფხა გამოიღო?..

იპლმარი. როგორ და ისე, რომ, ბოლოს და ბოლოს, მაინც ზომ ვიშოვეთ მდგმური? და მერე ვინ? — გრეგერსი, ჩემი სიყრმის მეგობარი.

ბინა. არც კი ვიცი, რა გითხრა.

ჰედვიგი. აჰ, დედა, აი, ნახავ, რა კარგად ვიქნებით! იმაზე იმტერვდი თავს, როდის გავაქირავებოთოთხსაო, გავაქირავეთ და — ახლა აღარ მოგწონს...

ბინა. სხვისთვის რომ მიგვექირავებინა, იალმარ?... არადა, როგორ გგონია, რას იტყვის ამაზე კომერსანტი?

იპლმარი. ბებერი ვერლე? რა მისი საქმეა?

ბინა. ნუთუ არ გესმის? რახან შვილი სახლიდან წამოვიდა, ესე იგი, მათ შორის რაღაცა მოხდა. ხომ იცი, ერთმანეთში როგორ არიან?..

იპლმარი. ადვილი შესაძლებელია, მაგრამ...

ბინა. ახლა კი კომერსანტმა შეიძლება იფიქროს. რომ ეს სულ შენი ინიტია...

იპლმარი. რაც უნდა, ის იფიქროს! მართალია, ბევრჯერ კი გამიმართა ხელი, მაგრამ ზომ არ შემოიღია ამის გამო სულ თვალეში შევცვიცნებდე?

ბინა. კი მაგრამ, ჩემო ძვირფასო, ვაითუ პაპას გავუფუჭოთ საქმე. რაღაც ორიოდ გროშს იღებნ კანტორაში. ადგება და იმასაც შეუწყვეტს.

იპლმარი. აი... კინალამ წამოცდა, შეუწყვეტოს და შეუწყვეტოს-მეთქი! განა ჩემნარი კაცისთვის და მამცირებელი არ არის, რომ მისი ჰალარა მამა ორიოდ გროშისთვის ითხრიდეს თვალეზს? მაგრამ, ჩემის აზრით, სულ მაღე... (ერთ ბუტერბროდაც იღებს) რახან ცხოვრებამ ამნარი ამოცანა დამაქისრა, კიდევ შევასრულებ.

ჰედვიგი. რა თქმა უნდა, მამა! აუცილებლად!

იპლმარი (უფრო ხმადაბლა). დიახ, შევასრულებ მეთქი! მოვა დრო, როცა.. თან, ეს ოთახიც ზომ გავაქირავეთ. ცოტათი მოვითქვამთ სულს. ამას კი დიდი მნიშვნელობა აქვს იმ კაცისათვის, რომელსაც ცხოვრებამ განსაკუთრებული ამოცანა დააქისრა. (სავარძელთან ჩერდება, გულაჩუყებით). ჩემი საწყალი, ჰალარა მამა! დეურდენ შენს იალმარს! მას ფართო... ყოველ შემთხვევაში, ღონიერი მხრები მაინც აქვს. ერთი მშვენიერ დღეს გაიღვიძებ და... (გინას). შენ რა, არ გჯერა?

ბინა (დგება). როგორ არა, მაგრამ ჯერ, მოდი, ღოგინში ჩავაწვინოთ.

იპლმარი. კეთილი, მოდი.

ფრთხილად იყვანენ მოხუცს.

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

თარგმნა ბიბანა ბრემზაქმე

ქ რო ნ ი კ ა

● 19 სექტემბრის ფილარმონიის დიდ საკონცერტო დარბაზში გაიხსნა საქართველოს სახელმწიფო დამსახურებული სიმფონიური ორკესტრის 1988-89 წ. წ. საკონცერტო სეზონი.

პირველ განყოფილებაში შესრულდა ბრამსის რაფსოდია გოეთეს ტექსტზე მეცო-სოპრანოს მამაკაცთა გუნდისა და ორკესტრისათვის (თხზ. 58), პულენკის „გლორია“ სოპრანოს, შერეული გუნდისა და ორკესტრისათვის. ეს ნაწარმოებები ჩვენს დედაქალაქში პირველად აუღერდა. ბრამსისა და პულენკის ამ ქმნილებათა

თბილისურ პრემიერაში მონაწილეობდა საქართველოს სახელმწიფო კამელა რსფსრ ზელოვნების დამსახურებული მოღვაწის ბორის პევზნერის ხელმძღვანელობით. სოლისტები — საქართველოს სახელმწიფო კამელის სოლისტ ნელი გაგნიძე (მეცო-სოპრანო) და თბილისის ჯ. ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალიტის თეატრის სოლისტი ნაირა გლუნჩაძე.

მეორე განყოფილებაში თბილისელმა მსმენელმა მოისმინა ბრამსის ორმაგი კონცერტი ვიოლინოს, ჩელოსა და ორკესტრისათ-

ვის სამ ნაწილად, მი-მინორი (თხზ. 102). სოლისტები — მარკ კალანი (ვიოლინო) და კოლინ კარი (ჩელო) ამერისის შეერთებული შტატებიდან.

კონცერტს დირიჟორობდა სსრკ სახალხო არტისტი, რუსთაველის სახელობის პრემიის ლაურეატი ჯანსუღ კახიძე.

● როგორც კი გალდა ყინული საბჭოთა კავშირისა და ამერიკის შერიგებული შტატების ურთიერთობაში, თბილისის, საკუთარი ინიციატივით, ესტუმრა

ბ. რ. ბლაიზშტაინისა. (65. ფონოგრაფის საარქივო კოლექციის ცნობა) ვენა, 1931.

6. ფრიტც ბოზე. ხალხთა სიმღერები — ბერლინის ჰეგრაფიკალური ინსტიტუტის მუსიკალური ფირფიტები, კატალოგი და შესავალი. ბერლინი — შონენბერგი, 1935.

7. გ. შენეშანი. რუსეთში მყოფ გერმანელ კოლონისტთა სიმღერა. კრებულები შედარებითი სამუსიკო მეცნიერებისათვის. ტ. III. მიუნხენი, 1923.

8. გ. შენეშანი. ყაზანელ თათართა სიმღერები. სამუსიკო მეცნიერების არქივი. ტ. I (1918/1919).

9. გ. შენეშანი. შედარებითი სამუსიკო მეცნიერების კავშირი მუსიკის ისტორიასთან. სამუსიკო მეცნიერების არქივი. გამოცემა II. 1920. დაბეჭდილი ჰილდეს-ჰაიმში 1964.

10. რუდოლფ მ. ბრანდლი. ხმის ეთნოისტორიისათვის — საკითხები განსაკუთრებული ტიპის მასალებისათვის. ავსტრიული მუსიკათმცოდნეობა. ტ. 6. 1986.

11. მარიუს შნაიდერი. არაევროპული წარმოშობის მრავალხმიანობის შესახებ. ეურნალი — შედარებითი სამუსიკო მეცნიერებისათვის. გამოცემა 3. № 1/2, 1935.

12. მარიუს შნაიდერი. შუა საუკუნეების მრავალხმიანობის კავსიური მრავალხმიანობა — ახალი მუსიკაზეანი ძველ თემაზე. გვ. 24. ბერლინი, 1988.

13. იოზეფ სტრეიფოვსკი. სომხეთისა და ევროპის ატიტუტურა. ვენა, 1918.

14. ედიტ ნოიბაუერი. ძველქართული არტიტუტურა. ენა/მიუნხენი, 1976.

15. სილვანა ციგლერი. ანდრეას ტრაუბი. შუა საუკუნეები და კავსიური მრავალხმიანობა — ახალი მუსიკაზეანი ძველ თემაზე. გვ. 24. ბერლინი, 1988.

16. მარიუს შნაიდერი. არის თუ არა ეოკალური მრავალხმიანობა უძველეს რასათა? ქმნილება Acta Musicologica თავი XXIII, გვ. 1-3, 1951.

17. მარიუს შნაიდერი. დისავლური მრავალხმიანობის ფესვები და საწყისი. მოხსენება კონგრესზე. ნიუ-იორკი. 1961. კასელი. სამუსიკო მეცნიერების ინტერნაციონალური საზოგადოება.

18. მ. შნაიდერი. მრავალხმიანობის ისტორია. გამოცემა 2 ტომად, 1969.

19. ჰ. პუსმანი. ნოტერდამის სკოლის არაოფიციალური ორგანო. მოხსენება მეცხრე ინტერნაციონალურ კონგრესზე. ზალცბურგი, 1964. ტ. I. კასელი და ა. შ. 1964.

20. ი. კუერტი. მარიუს შნაიდერის მემუარები. ორგანიზმი და ტექნიკა.

21. — Jana Salat in: Reasoning as enterprise — the anthropology of Siesfried F. Wadel. Göfitingen, 1983, Edition Herodot.

22. ერნსტ ემსპიფერი. ქართული მრავალხმიანობის ფირფიტები. მოხსენება კონგრესზე. ლუნებურგი 1950. მუსიკათმცოდნეობის საზოგადოება, კასელი. 1950.

საგჟოთა № 1 ხალთმნიბა 1989 წ.

პენრიკ იბსენი

ბარაულის იხვი

მისამე მოქმედეზა

იალმარ ექდალის სახელსონო. დილაა. კერში დატანებულ ფართო სარკმელზე ფარდები გადაწეულია და სახელსონოში მზის შუკი შემოდის.

იალმარი. მაგიდის ზუის და მუშაობს: სურათს რეტუს უკეთებს; მის წინაე ფოტოსურათებია გაშლილი. ცოტა ხნის შემდეგ შემოსასვლელი კარიდან შემოდის გინა; ქული ახურავს და მოსასხამი აქვს მოსხმული; ხელში კალათა უჭირავს.

იალმარი. უკვე დაბრუნდი, გინა?

გინა. დიახ, იმის დროც არა მაქვს, რომ ხული მოვიტყვა. (კალათა მაგიდაზე დგამს, ქულსა და მოსასხამს იხდის).

იალმარი. გრეგერის ოთახში ხომ არ შეგიხედავს?

გინა. შეგიხედე. ვაი საყვარელი უკეთეს რას ნახავს თვალი. მოვიდა თუ არა, ყველაფერი დააწკრიბა.

იალმარი. მართლა?

გინა. ჰო, რაგორ არა! თავიდანვე გამოგვიცხადა, არავის სამსახური არ მჭირდება, ყველაფერს ჩემით ვაკეთებო. ცეცხლიც, რაღა თქმა უნდა, თვითონ დანთო, საკამურის გაღება კი დაავიწყდა. მთელი ოთახი კვამლით გაავსო. ხული შეგნესუბო...

იალმარი. რას მეუბნები?

გინა. ეს კიდევ რა? საკირო შეიქნა ცეცხლის ჩაქრობა; მანაც აიღო და წულით სახეე პირსახანი შიე ჩასცალა... მთელი იატაკი მოთხვარა და გაატიალი!

იალმარი. რა მოუვიდა?

გინა. დამლაგებელს დავუბახე, რომ იქაურობა მიესუფთავებინა, მაგრამ ახლა სადილობამდე შიე ვეღარ შევხალ.

იალმარი. თვითონ სადღა წავიდა?

გინა. ცოტას გავივლიო, დიახარა.

იალმარი. სანოვანეზე რომ წახვედი, ერთი წუთი მეც შევიხედე.

გინა. მესმოდა, საუზმეზე მოიპატყდე.

იალმარი. დიახ, სადილობამდის ცოტა წავიხეხმოთ.

დასაწყისი იხ. № 11, 1988.

მეთქი. ზომ იცი, პირველი დღეა... დაუპატრებლობა
არ იყარგებდა. შენ ყოველთვის მოგეძებნება რაღაც.

ბინძა. შეტი რა გზაა?

იალმბარი. ოღონდ თუ შეიძლება, ყველაფერი ბლო-
მად იყოს, გინა, ალბათ, რელინგი და მოლვიკიუ შე-
მოგვიტრედებთან. წიდან კიბეზე შეფერხებ რელინგს
და რა შექნა?...

ბინძა. ეს ლოთებოლა გვაქვდა.

იალმბარი. ღმერთო ჩემო... ორი ლუკმა გინდ აქეთ
ყოფილა და გინდ იქით. რა მნიშვნელობა აქვს?

მამდლი (თავისი ოთახის კარს გამოადგებს და გამო-
იხედავს). გესმის, იალმბარ? (გინას დინახვისას). ა-ა-ა

ბინძა. რა გნებათ, პაპა?

მამდლი. არა, არაფერი. მში (კარს მიიხურავს).

ბინძა (კალათას იღებს). თუ შეიძლება, თვალი გე-
ვიკრის, არსად წავიდვს.

იალმბარი. კარგი, კარგი, ვეცდები. იცო, რა, გინა?
სულზე მისწრება იქნებოდა ქაშაყის საღათო... რელი-
ნგი და მოლვიკი წუხანდელი გამოყოლილები იქნე-
ბიან.

ბინძა. ოღონდაც მაყალონ და...

იალმბარი. შენი ამბავი რომ ვიცო, ყველაფერს მო-
ახსრებ.

ბინძა. ვეცდები, შენ კი ცოტას წაიმუშავებს.

იალმბარი. ვაჟუშო, ბატონო! თავს არა ვუგავ.

ბინძა. ჰოდა, ბარემ დღეზე მორჩები. (კალათა სა-
მზარეულოში გააქვს).

იალმბარი ერთხანს ჩუმად ზის და სურათს რეტუშს
უკეთებს. დღენად, უხალისოდ მუშაობს.

მამდლი (შემოიხედავს, იქაურობას მიათვლიერ-
მოათვლიერებს და ხმადალა ამბობს). ბევრი საქმე
გაქვს?

იალმბარი. დიას, ზომ ხედავ, ამ უპატრონო სურა-
თებს გადავყვები.

მამდლი. არა, თუ არა გცალია... მში (თავის ოთ-
ახში შეიშალება, კარს ლაის ტოვებს).

იალმბარი (ერთხანს ჩუმად განაგრძობს მუშაო-
ბას, მერე სურათს განზე გადადებს და მამის ოთახში-
კენ მიემართება). შენც ბევრი საქმე გაქვს, მამა?

მამდლი (თავის ოთახში, ბუზღუნით). შენ თუ არა
გცალია, არც მე ვარ მოცლილი... მში

იალმბარი. კარგი, კარგი. (სამუშაოს უბრუნდება).

მამდლი (ცოტა ხნის შემდეგ კვლავ გამოჰყოფს
თავს). მში... მართალი ვიფიქრებ, არც ისე ბევრი საქმე
გაქვს, იალმბარ.

იალმბარი. მე შეგონა, წერდი.

მამდლი. ქანდაკას წერა ვითომ გროხერგი ორი-
ოდე დღეს ვერ მოიცილებ? ნუ გეშინია, ქვეყანა არ
დაიქცევა.

იალმბარი. რა თქმა უნდა. მოკამაგირი ზომ არა ხარ.

მამდლი. აქ კი, ცოტა ხელი თუ არ წავკარო...

იალმბარი. დიას, დიას. მაშ, წაიმუშავებს? კარი
გავიღო?

მამდლი. კარგია ანა.

იალმბარი (დგება). ერთი ამხანაჟ მოვრჩეთ.

მამდლი. მოვრჩებით. ხვალ დილით ყველაფერი
მზად უნდა იყოს. ხვალ ზომ... მში

იალმბარი. დიას, ხვალ.

ორივენი ერთად აღებენ სხეულის კარს. საჩუქრის-
დან მზის შუკი ჩამოდის. სხვენში მტრედები ღრთი-
ლებენ, სხეები ქანდაკაზე სხედან, დანარჩენები
ლუნთ დაღვამენებენ. სიღრმიდან დრკადარო
ახი ისმის.

აბა, შენ იცი, მამა!

მამდლი (შედის). შენ არ მიწველი?

იალმბარი (სამზარეულოს კარში გინას მოჰყავს
თვალს). მე? მართალი ვიფიქრებ... არა, არა მცალია. ხ-
მუშაო მაქვს... მაშ ასე, აი, ეს შექმნილი... (თასში
მოჰჩაქვს).

სხვენის კარზე ჰეროდან იატაკამდე ფარდა ჩამო-
შვება, რომლის ზედა ნაწილი თევზსაქვრი ბაღისა
ნაა შეკერილი, ქვედა კი — ძველი ტილოსაგან, ასე
რომ, სხვენის იატაკი აღარა ჩანს.

(მაგიდას უბრუნდება), მამდლობა ღმერთს, ახლა მაინც
მომახსენებენ.

ბინძა. თავისას მაინც არ იშლის?

იალმბარი. ნეტავი ისევ მამამ ერთხენთან წასუ-
ლიყო (ქდება). რა გინდა? შენ ზომ მითხარი?..

ბინძა. მხოლოდ ის მინდოდა შეკითხვა შენთვის, აქ
გავაწყო თუ?..

იალმბარი. ჰო. ასე ადრე, ალბათ, არავინ მოეხეტე-
ბა.

ბინძა. არა, დღეს არავის არ ვედი, იმ წყვილის გა-
რდა, ერთად რომ უნდათ სურათის გადაღება.

იალმბარი. დამახერხოს ესმემა სხვა დროს ვერ
გადაიღებენ?

ბინძა. ნუ დედავ, ჩემო ძვირფასო, იმ დროს დავ-
ბარე, როცა შენ უკვე გძინავს.

იალმბარი. კიდეც კარგი. მაშ, აქ დავსდები?

ბინძა. დიას, დიას. სუფრის გაშლას მერც მოვა-
წრებ. მაგდა ჭერჭერობით არა მჭირდება. იქვე, ა-
შუშავე.

იალმბარი. აკი ვმუშაობ.

ბინძა. სამაგიეროდ, მერე შეგიძლია შენს ნებაზე
მოიღებინო. (კვლავ სამზარეულოში გადის).

მამდლი (ცოტა ხნის შემდეგ). რას დამხარ, თო-
ქოს რაღაცას დამეძებ, ზვირაქი ჩემს სათვალთვლოდ
ზომ არ გამოგვწავნებს?

იალმბარი. რა იყო?

მამდლი. ალბათ, მაინც მოგიწევს ვარცხის გადა-
გმა.

იალმბარი. აკი გეუბნებოდი.

მამდლი. მში... მში... მში... (კარს სცილდება).

იალმბარი ცოტას წაიმუშავებს, მერე სხვენისკენ გა-
აბარებს თვალს და დგება. სამზარეულოდან გამოდის
ჰედვიგი.

იალმბარი (მაშინვე ქდება). რა გინდა?

მამდლი. (ცოტა ხნის შემდეგ). მამა.

იალმბარი (ცოტა ხნის შემდეგ). რას დამხარ, თო-
ქოს რაღაცას დამეძებ, ზვირაქი ჩემს სათვალთვლოდ
ზომ არ გამოგვწავნებს?

მამდლი. რას ამბობ, მამა?

იალმბარი. დედა რას აკეთებს?

მამდლი. (საღათის მეტი აღარაფერი ამბობს.
(მაგიდასთან მიდის). ცოტას მაინც მოგეშვარება, მამა!

იალმბარი. არა! ისევ მე... ყველაგან მხოლოდ მე...
ხანამდისაც ძალია მეყოფა... ნუ გეშინია, მამდლი, ხანა
მამაშენს სული არ ამოხდება მუშაობით...

მამდლი. ნუ, მამა, ასე ნუ ღაპარაკობ, რა?.. შენ

ჩემი ჩემი კარგი მამა ხარ? (ოთხში დადის, სხვენის
ერთი ჩერდება და შიგ იხედება).

ილმარინი. რას აკეთებს?

ჰედვიგნი. მგონი, ახალი გზა გაჰყავს ვარცლამდის.
ილმარინი. უჩემოდ რას გახდება? მე კი აქ უნდა
იქნე, შიგაუფლავით.

ჰედვიგნი (უახლოვდება). ფუნჯი მომეცი, მამა. მეც
ჭეშქარი.

ილმარინი. სისულელეს თავი ანებე. მხოლოდ თვა-
ლეს გაიფუჭებ.

ჰედვიგნი. ვინ მოგახსენა? მომეცი, მომეცი ფუნჯი.
ილმარინი (დგება). სულ ორი წელი მჭირდება, მე-
ტი კი არა.

ჰედვიგნი. კარგი რა, მამა, რა მომივა? (ფუნჯს ილ-
მარინს აძლევს). აი, ახე. (ქდება). ეხეც ნიშნული.

ილმარინი. თვალს გავუთხოვდი! გეხსენა?.. მე-
ტი მე მომთხოვენ პასუხს... შენს თავს, დააბრალე,
გეხსენა?

ჰედვიგნი (მუშაობს). კარგი, კარგი.

ილმარინი. იხე კი, ნიჭიერი გოგო ხარ, ჰედვიგ. სულ
ორი წუთით, გეხსენა? (ფარდის გასწევს და სხვენში
შეღებს).

ჰედვიგნი მუშაობს. სხვენიდან ილმარინისა და ეკლა-
რის ხმები ისმის; ეტყობა, რაღაცე უნდა იყოს.

(სახელოსნოში გამოდის). მან — თაროზე გაზოა,
ჩემი, ჰედვიგ. ჩაქურცი გამაყაფლე. (უკანვე ბრუ-
ნდება). ახლავე, მამა! მოიცა ერთი, გიჩვენო, რა მო-
ვაქვარ!

ჰედვიგნი თაროდან გაზოა და ჩაქურცს იღებს და მ-
ამს აწვდის.

ილმარინი. იცო, რა? სულზე მოვუსწარი! (კარს სცილ-
დება).

სხვენიდან ჩაქურცის კაქუნის და საუბარის ისმის. ჰე-
დვიგნი დგას და ბაღიდან უცქერს. ცოტა ხნის შემ-
დეგ შემოსასვლელ კარზე აკაკუნებენ. ჰედვიგს არ
ესმის.

ბრემზარსი (უქუქლოდ და უპატივით; შემოდის და
კარშივე ჩერდება). მამა!

ჰედვიგნი (შებრუნდება და შესაგებებლად მიეშუ-
რება). გამარჯობათ, მოხმადით, მოხმადით.

ბრემზარსი. გმადლობთ. (სხვენიდან იყურება). იქ
ინა?

ჰედვიგნი. არაინ, მამა და პაპა. ახლავე დაფუძნებ.
ბრემზარსი. არა, არა. დაველოდებ. (დევანზე ჩა-
ხედვება).

ჰედვიგნი. აქ ისეთი არეულობაა... (სურათების ალ-
გებებს აბრუნებს).

ბრემზარსი. იყოს, ნუ წუხულობთ. ეგ ის სურათე-
ბია, რეტუშირება რომ სჭირდება?

ჰედვიგნი. დიახ. მამას ვესმარება!

ბრემზარსი. მე ნუ მომერიდებით. განაგრძეთ, გეთა-
ვა!

ჰედვიგნი. არა, არა. (ქდება, საპირო ნივთებს თავის-
ვეს მიიწევს და მუშაობას განაგრძობს).

გრეგერის ერთხანს ჩუმად უყურებს.

ბრემზარსი. გარეული იხე როგორ გრძნობს თავს?

ჰედვიგნი. გმადლობთ. კარგად.

ბრემზარსი (სხვენიდან შეტრიალდება). მზის შუქ-
ზე აქაურობა სულ სხვანაირია, ვიდრე წუხელ მთვა-
რის შუქზე იყო.

ჰედვიგნი. დიახ, ყველაფერი საოცრად იცვლება.
დილით სულ სხვანაირია, ვიდრე საღამოს. დარწმუნე-
თი იტარა აქვს, ავდარზე — შორე.

ბრემზარსი. თქვენ ეხეც შეინიშნებ?

ჰედვიგნი. რა დიდი შენიშვნა ამას უნდა, თვალში
გეცმათ.

ბრემზარსი. თქვენც გიყვართ იქ, გარეულ იხეთან
ყოფნა?

ჰედვიგნი. როცა მცალია...

ბრემზარსი. მაგრამ თქვენ, ალბათ, ძალზე ცოტა
თავისუფალი დრო გაქვთ. სკოლაში დადისარა, არა?

ჰედვიგნი. არა, უკვე აღარ დავდივარ. მამას ეშინია,
თვალში არ გავიფუჭო.

ბრემზარსი. ესე იგი, თვითონვე გამეცადინებთ?

ჰედვიგნი. შემპირდა, გამეცადინებო, მაგრამ რომ
არა მცალია?

ბრემზარსი. მაშ, ვინ გეხმარებათ?

ჰედვიგნი. კანდიდატი მოღვაწე. მაგრამ ისიც უო-
ველთვის როდია... ფორმაში... ახე რომ...

ბრემზარსი. სჯობს?

ჰედვიგნი. ალბათ.

ბრემზარსი. მამასადავ, თავისუფალი დრო ბლო-
მად გქონიათ... იქ, ალბათ, სულ სხვანაირი სამუშაოა,
არა?

ჰედვიგნი. დიახ, იქ იმდენი საოცრებაა.

ბრემზარსი. მართლა?

ჰედვიგნი. ჯერ ერთი, იქ წიგნებით სავსე კარადები
დგას, წიგნებში კი იმდენი სურათებია.

ბრემზარსი. რას შეუძნებთ?

ჰედვიგნი. ვარდა ამისა, ძველი ვაჭრისა... ვერც კი
დათვლით, იმდენი უჭრა და კარი აქვს. იქვეა პაწა-
წინა ფიგურებით შემკული ძველი საათი. როცა მუშა-
ობდა, ფიგურები დროდადრო გარბენ გამოხატობდნენ
თურმე. მაგრამ ახლა აღარ მუშაობს.

ბრემზარსი. ასე რომ, გარეულ იხეთან, დრო თით-
ქოს გაჩერდა, არა?

ჰედვიგნი. დიახ. იქვე დგას ძველი უსთი, ხაღება-
ვებითა და ათასნაირი ხარახურით სავსე. ახლა წიგ-
ნებს აღარ იკითხავ?

ბრემზარსი. თქვენ მათ ეძიებულბოთ?

ჰედვიგნი. დიახ. დროდადრო. მაგრამ მათი უმრავ-
ლესობა ინგლისურია, მე კი ინგლისური არ ვიცი. ამი-
ტომ სურათებს ვათვლიერებ. იქ ამის ერთი უზარ-
მაზარი წიგნი, რომლის სათაურია „Harryson's
History of London“. ასე წლის წაიცი იქნება. შიგ იმ-
დენი სურათებია. პირველ სურათზე გამოხატულია გო-
გონა და სიკვდილი, რომელმაც ქვეშის საათი უჭი-
რავს ხელში. მე არ მომწონს. სამაგიეროდ, დანარჩენ
სურათებზე სულ ეკლესიებია, ციხე-კოშკები, ქუჩები
და უზარმაზარი იაღქნიანი გეგმები, რომლებიც ზღვა-
ში დაცურავენ.

ბრემზარსი. ვინ მოგცათ ეს უცნაური და იშვიათი
ნივთები?

ჰედვიგნი. იცით, რა? აქ ერთი ბებერი მეზღვაური
ცხოვრობდა, კაპიტანი. მოგზაურობიდან რომ ბრუნ-
დებოდა, თან ჩამოჰქონდა. „მჭრინავ მოლანდიელს“
ეძახდნენ. უცნაურია, არა? სინამდვილეში სულაც არ
ყოფილა მოლანდიელი.

ბრემზარსი. არა?

პედვიპი. არა. მაგრამ ბოლოს უგზო-უკვლოდ და-
იკარგა. მისი ნივთები კი აქ დარჩა.

ბრემბერსი. ერთი ეს მითხარით, როცა ზიხართ და
სურათებს ათვალიერებთ, თქვენ თვითონ არ გენატ-
რებათ მოგზაურობა?

პედვიპი. ა-ა-ა! მე მინდა სულ შინ ვიქედ და დედ-
მამას ვეზმარებოდე.

ბრემბერსი. რიტუში უკეთებდით სურათებს?

პედვიპი. არა, ეს არა. ყველაზე უფრო მეტად, ინ-
გლისურ წიგნებში როცა, იშვიათი სურათების ამოკვე-
თა მინდა ვისწავლო.

ბრემბერსი. მ... მერედა, მაშთქვენი რას ამბობს?

პედვიპი. მე გეგონია, არ მოსწონს. ამ მხრივ, მამა
იხეთი უდნაურია. წარმოვიდგენიათ, ასე ამბობს, უმ-
ჯობესია, ჩაღისაგან კალათებისა და სხვა მისთანების
წვანა ისწავლო. მითხარით, საქმეა ის?

ბრემბერსი. ჩემის აზრით, დიდი არაფერია.
პედვიპი. მაგრამ ერთ რამეში კი მართალია: წვანა
რომ გესწავლა, შეგეძლო ახალი კალათი მოგეწნა გა-
რეული იხისთვითა.

ბრემბერსი. ცხადია, შეგეძლო. ახა, სხვამ ვინ უნ-
და მოუწნა, თუ არა თქვენ?

პედვიპი. რა თქმა უნდა, ისეი ხომ ჩემია.

ბრემბერსი. საქმეც ეგაა.

პედვიპი. დიხს, საკუთრივ ჩემი. მაგრამ მამას და
პაპას ვთხოვე. რამდენ ხანსაც უნდათ, ჰყავდეთ.

ბრემბერსი. მართლა? კი მაგრამ, რაში სჭირდებათ?

პედვიპი. რა ვიცი, უფლიან, სახუდარს უწყაზენ,
თავს ევლეხიან.

ბრემბერსი. წარმომიდგენია. გარეული იხვი, აღმათ,
ყველაზე საპატიცემულო არსებია მთელს სხვენში.

პედვიპი. რა თქმა უნდა. ეს ხომ ნამდვილი გარე-
ული ფრინველია, თანაც ისეთი საცოდავი. ახა, ვისთან
უნდა იაზნაწიოს?

ბრემბერსი. მართლაც, ოჯახი ზომ არა აქვს, როგ-
ორც ვთქვით, ბოცერებს.

პედვიპი. დიხს. ქათმებიც ბევრი გყავს. ყველანი
ერთად დაიზარდნენ. ისეი კი სულ მარტოს, უთვის-
ტომო, უმანანაგო. და საერთადაც, თითქმის რაღაც-
ნაირი იდუმალბუნიათაა მოსილი: არავინ იცის, სადა-
რია, ვინ არის.

ბრემბერსი. და, ეგეც არ იყოს, ზღვის უფსკრულშია
ნამყოფი.

პედვიპი (ქურდულად შეავლებს თვალს, ღიმილს
იკავებს და ამბობს). რატომ ამბობთ, ზღვის უფსკრულ-
შია?

ბრემბერსი. მაშ, რა უნდა ვთქვა?

პედვიპი. უბრალოდ: ზღვის ფსკერზე-თქო.

ბრემბერსი. ვითომ რა განსხვავებია: გინდ ზღვის
უფსკრული გითქვამს და გინდ ზღვის ფსკერი!

პედვიპი. რა ვიცი, მე ყოველთვის ისე მეზამუე-
ბა, როცა სხვები ამბობენ, ზღვის უფსკრულია.

ბრემბერსი. რატომ? მითხარით!

პედვიპი. არა, არ გეტყვით. სისულელეა.

ბრემბერსი. არა გეგონია. მითხარით, რატომ გაიღი-
მეთ?

პედვიპი. იმიტომ, რომ ყოველთვის, როცა ამ ჩვენს
სხვენსა და მის ბინადრებზე ვუქარბობ, ყოველივე ეს,
რატომღაც ზღვის უფსკრულად წარმომედგება. სისულ-
ელეა, ახა, რა არის?

ბრემბერსი. ვითომ?

პედვიპი. კი მაგრამ, ეს ხომ სხვენაა?

ფერი.

ბრემბერსი (დაჟინებით უცქერს). დარწმუნებული
ხართ?

პედვიპი (განცვიფრებით). იმეში, რომ ეს სხვენია?

ბრემბერსი. დიხს. სახვებით დარწმუნებული ხარ!

პედვიპი უბოლ შეჰყურებს, განცვიფრებისაგან პი-
რდადებული. სამზარეულოდან გამოდის გინა. ზეშ-
სუფრა უჭირავს. გრეგერსი დგები.

გეგონი, ადრე მოვედი!

გინა. ეს არაფერია, სადღაც ხომ უნდა მიხვდეთ!

მაღე ყველაფერი შვად იქნება. მაგიადა აალაგე, პე-
ვიპ.

პედვიპი მაგიდას ალაგებს და მერე სუფრის გა-
შლში ემზარება დედას. გრეგერსი საფარქლში ჯე-
ბა და ალბომი ათავლიერებს.

ბრემბერსი. როგორც ვაგიგე, თურმე რეტუშირეს
გებერებათ, ფრუ ექდალ.

გინა (აღმაკერად გადახედვას). დიხს, მეგებრეს.
ბრემბერსი. ზედავთ, ყველაფერი რა კარგად დაქ-
იხა?

გინა. რას დავითხა?

ბრემბერსი. რახა და, აი, იმას, ექდალმა რომ ფი-
ტოგრაფიის შესწავლა გადაწყვიტა.

პედვიპი. დედას გადაუღოდა შეუძლია.

გინა. დიხს, ძალაუფლებურად ისეც ვისწავლე.
ბრემბერსი. მასხადამე, მთელ საქმეს თქვენ უ-
ღებთ?

გინა. როცა იალმარს არა სცალია...

ბრემბერსი. აღმათ, ბევრ დროს უთმობს მამამისს.

გინა. დიხს. და, ეგეც არ იყოს, რა ექდალისნაირი
კაცის საქმეა ფოტოგრაფია?

ბრემბერსი. მართლად ბრძანებთ, მაგრამ რაკი ამ სა-
ქმეს მოჰქიდა ზელი...

გინა. ზატონ ვერღეს, აღმათ, მოგხსენება, რი-
ილმარი უბრალო ფოტოგრაფი კი არ არის, არამედ...

ბრემბერსი. დავუშვით, მაგრამ მაინც...

სხვენში სრულა გაისმის.

(შეკრთება). რა არის ეს?

გინა. უჰ! ისეც იხვრია.

ბრემბერსი. კედეც იხვრია?

პედვიპი. დიხს, ნადიროვნე.

ბრემბერსი. რაო? (სხვენის კარს უახლოვდება). ნა-
დირბ, იალმარ?

იალმარი (ბადის იქიდან). უკვე მოხვედო? მე კი
არ გამოვიდა. იმდენი საქმე მქონდა... რატომ არ
მიხიბარ, პედვიპ? (გამოდის).

ბრემბერსი. მაშ, შენ ამ სხვენში კედეც ნადირბ?

იალმარი (ორღულა რევალუტერს აჩვენებს). მხო-
ლოდ და მხოლოდ, აი, ამით.

გინა. ფრთხილად იყავით, აი, ნახათ, თუ მაგ ლე-
ვოლერმა უზედურება არ დააწიოს.

იალმარი (ჭალბიანებით). რამდენჯერ მითქვამს,
რომ ამ ცეცხლსარკოლ იარაღს რევალუტერი ეწოდება?

გინა. მაგით რა, ვითომ უკეთესი გახდება თუ რა?

ბრემბერსი. ესე იგი, ახლა შენც მონადირე გახდი,
იალმარ?

იალმარი. მონადირე კი არა... ისე, ზანდანან, ბო-

ცერებს ვესვრით, თავშესაქცევად... უფრო ბერიაკ-ის ხატით, ხომ გესმის?

ბინა. კაცების ამხავი ხომ მოგვხსენებათ, თავი თუ არ შეიყოლიეს?...
 იალმარნი (გალიზიანებული). დიას, დიას, ხანდახან გართობაც გვჭირდება.

ბინა. შეც მაგას არ ვამბობ?

იალმარნი. ო-ოჰი მჰმ... (გრეგერსს). ხედმა გავცილიშ, ხსენენ რომ ახე განაპირასა; სრალის ხმა კაციშვილს რ ეხმის. (სულ ზემო თარაზე დგებს რეგულერს). ცოლდე, ხელი არ ახლო, შედვიფი ერთი ღელა გატე-ლილია. დამიხსოვრე!

ბრემბერსნი (ბადვი იცყატება). ოჰი! სანადირო იოფიც გქონიათ.

იალმარნი. მამაჩემის ძველი თოფია... აღარც ის-ჯრის, ჩამახმა მოეშალა; მაგრამ მაინც კი რამეა. შეიძლება დაშალო, გაწქანდა, დაუტოვო და კვლავ იყოს... ერთის სატყვით, ბერიაკი თავს იტყვის, რა... ჰედვიზი (გრეგერსის გვერდით). აი, ახლა კი შე-კამლიათ, კარგად დაუკირადეთ გარეულ იხვს.

ბრემბერსნი. შეც სწორედ იმას ვუყურებს. ერთი ფრთა, მგონი, ძირს დასთრებს.

იალმარნი. რა გასაკვირია, დავტოვი იყო.

ბრემბერსნი. ცალი ფეხითაც კოჭლობს, თუ ვცდებ-ს?

იალმარნი. არა, ცოტათი მართლა კოჭლობს.

ჰედვიზი. ამ ფეხში კიდევ ძალღმა ჩაავლო პირი. იალმარნი. ისე კი, ვითომც არაფერიო. არადა, სა-კირველია, ღებრთმანი, თუ გაიხსენებ, რომ არა მხ-რის საფარის მოხვედა, არამედ ძალღსაც ეჭირა პირით...

ბრემბერსნი (ჰედვიგს გადახედავს)... და, თანაც, ამ-ჯენ ხანს ზღვის უფსკრულში იყო...

ჰედვიზი. (იღიმება). დიას.

ბინა (მადლიანად ფუსფუსებს). ოჰ, ეს გარეული აქვი, ისე ეღოლიანებოდა, თითქმის პრინცესა იყო.

იალმარნი. მჰმ... მაღე ოქენა?

ბინა. ამ წუთას. ჰედვიგ, ძოდი, მომეხმარე.

ბინა და ჰედვიგ სემპრატულაში გადიან.

იალმარნი (ხმადაბლა). ზოდიშს კი ვიხდი, მაგრამ ცოტა აქეთ გამოდი. ბერიაკს არ უყვარს, როცა უყ-ფრებენ.

გრეგერსნი სხენის კარს სცილდები.

სოხობა, დახურო, სანამ დანარჩენებიც არ მოსულან. (ხელს აიწევს). აჰში! აჰში! თქვე გასაწყუბებო! (ფა-რდის სწევს და კარს ხურავს). მთელი ეს შექანოში ზემი გამოგონილია. მიყვარს ჩხირკედლობა. ხან რას ჩავტყობებ და ხან რას; თუ რამე გაფუქდა, შე-ჯეტებელდა ამ დავტოვებ. თანაც, ეს მოწყობილობა იყოლებლად საჭიროა; ბინა ვერ იტანს, როცა ზოც-ტრები და კათები სახელსონოში შემოდიან.

ბრემბერსნი. აჰ, ალბათ, შენი ცალი განაგებს უვე-ლიერს.

იალმარნი. ყოველდღიური საქმეები მის კიხერზე გა-დადის მთლიანად. მე კი, თავისუფალ დროს ვიშოვი თუ არა, ჩაიკეტები და უფრო მნიშვნელოვან რამეს საქვებ.

ბრემბერსნი. მაინც რას, იალმარ?

იალმარნი. მიკვირს, რომ აკამდის არ მკითხე. ან, აქნებ, ჩემი გამოგონების თაობაზე არაფერი გსმენია?

ბრემბერსნი. გამოგონების?..

იალმარნი. მართლა არაფერი გაგვიან? თუ შეიძენ-ტყეში...

ბრემბერსნი. კი მაგრამ, რა გამოგონე?

იალმარნი. არა, გამოგონებით ჯერ კიდევ არ გა-მოგონებია. მაგრამ ვიცანებ. შენ, ალბათ, ხედები, რომ თუ ფოტოგრაფობას მიუკავი ხელი, ამიტომ კი არა, რომ ყველა დოკუმალის სურათი ვუღო.

ბრემბერსნი. რა თქმა უნდა. წიდან შენი ცოლიც შე-უხსენებოდა.

იალმარნი. მე დავიფიცე, თუკი ამ საქმეს მოვკიდებ ხელს, იმ სიმაღლეზე ავიყვან მას, რომ ნამდვილ ხე-ლოვნებად და შეცნიერებად იქცეს-მეთქო. აი, რას ისახავს მონად ჩემი გამოგონება?

ბრემბერსნი. ცოტა უფრო დაწვრილებით ვერ მტე-ყვი?

იალმარნი. იცი რა, ჩემო ძვირფასო? ჭრჭკრობით ღებღალეზე ნურაფრის მკითხავ. ყოველივე ამას დრო სჭირდება, გესმის? ნუ გგონია, თითქმის პატავმოყვარე-ობა გამოჩრვებდეს. არა, რა თქმა უნდა; პირადად ჩე-მთვის როდი ვშოშაბ. დღისიოაც და ღამითაც სულ მთელი ჩემი სიცოცხლის ამოცანა მიღვას თვალწინ.

ბრემბერსნი. მაინც რა ამოცანა?

იალმარნი. თმაქადარა მამაჩემი ხომ არ დაგავიწყდა? ბრემბერსნი. საწყალი მამაშენი კი მაგრამ, კაცმა რომ თქვას, შენ რას უშველი?

იალმარნი. მე შემოძლია აღუადგინო ექიმლების დიდება და სახელი და ამით აღუადგინო მის ხელში საკუთარი ღირსების გრძნობა.

ბრემბერსნი. მაშ, ესაა მთელი შენი სიცოცხლის ამ-ოცანა?

იალმარნი. დიას. მე მინდა გადავარჩინო ბერიაკი, რომელმაც კატასტროფა განიცადა. მთელი იმედები ჭერ კიდევ მაშინ დამეხსხრა, როცა მის თავზე ის-ის იყო იქნება. ვიღერ მთელი ეს საშინელი გამოძიება გრძელდებოდა, ის უკვე აღარ იყო ლეიტენანტი ექ-იმად. აი, ამ რევოლუციამ, რომელითაც ბოცერებს ვბოცავთ... თავისი როლი ითამაშა ჩვენი გვარის ტრა-გედიაში.

ბრემბერსნი. როგორ?

იალმარნი. როდესაც განაჩენი გამოუტანეს და პა-პიმორა მოხსახრეს... ეს რევოლუტერი ხელში ეჭირა?

ბრემბერსნი. ხელში ეჭირა?

იალმარნი. დიას, მაგრამ შეუწინა და თავის მოკ-ვლა ვეღარ გახედა. ასე დეცა სულით, დაქინდა, და-ხეჩავდა. ოფიცერი, რომელსაც ცხრა დღითაც ჰყავდა მოკლული... ორი პოდპოდკოვნიკის შთამომავალი... რაღა თქმა უნდა, ჭკონოლოკოფური თანმიმდევრობით... გესმის, გრეგერს?

ბრემბერსნი. დიას, დიას, ყველაფერი გასატყობია.

იალმარნი. ჩემთვის კი არა... ამ რევოლუტერმა მე-ორედაც ითამაშა თავისი როლი ჩვენი ოჯახის ზედუ-კულმარტ ისტორიაში, როდესაც მამაჩემს პატიმრის ბა-ლათი ჩააცვეს და ციხეში ჩახვეს... ო-ო! დამერწმუნე, ეს იყო ყველაზე საშინელი დრო ჩემს ცხოვრებაში! ორივე ფანტარულ ფარდები ჩამოშვებული მჭონდა, და რო-ცა ხანდახან მაღულად გავიხედავდი ქუჩაში და დავი-ნახავდი, რომ მზე კვლავ ჰეღელურად ანათებს, ეს რაღაც გაუგებარი იყო ჩემთვის. ვხედავდი, რომ ად-ამიანები დადიან, რაღაცაზე საუბრობენ, იციანა...
 135

და არც ეს შესაძლებელია. ახე შეგონა, მთელი ცხოვრება უნდა შეზღუდულიყო, გახევედულიყო, ჩამკედარიყო, როგორც შინს დახედილობისა.

ბრემბერსი. შეც ზუსტად ამნაირი განცდა მქონდა, როდესაც დედაჩემი გარდაიცვალა.

ბრემბერსი. სწორედ ამნაირს წუთს მიიბჭინა იალმარ ექვალმა რევოლუტორი მკერდზე. ბრემბერსი. მაშ, შენ თავის...

ბრემბერსი. დიას! ბრემბერსი. მაგრამ აღარ ისროლდე?

ბრემბერსი. არა.. გადამწყვეტ მომენტში ჩემს თავს ვიღე და... ცოცხალი დავრჩი. დამერწმუნე, დიდი სიამაყე იყო საბჭოთა, რომ სი ცოცხლი გერჩია ამ პირობებში.

ბრემბერსი. დიას... გაიწინა, ვინ რა თვალთ შეხედავს.

ბრემბერსი. არა, ახეა დიას, მხოლოდ ასე! კიდევ არაა, რომ ახე მონდა. ახლა ჩემს გამოვლენებს ბევრ ადამიანს უკლია და ექიმ რელინგსაც და შეც იმედი გააქვს, რომ მაშას აუცილებლად დაუბრუნებენ მუდმივობის ტარების უფლებას. ამას მოვითხოვ ჩემს ერთადერთ ქალიშვილს.

ბრემბერსი. მაშ, ის მუდმივობის გამოა ასე?..

ბრემბერსი. დიას. მეტი საფიქრალი და საზრუნავი არ გააჩნია, შენ ვერ წარმოიდგენ, როგორაა მტკივნეული. ყოველთვის, როცა პატარა ოჯახური ზეიმი გაქვს — ჩემი და გინას ქორწინების დღე თუ რაღაც ამავთუ — ბერეკატი ერთთავად მუდმივობა გამოწყობილი გამოდის, როგორც ოდესღაც, იმ ბედნიერ დროს. მაგრამ საქმისიხია ვინმემ კარზე დააკაკუნოს, რომ იმ წამზე გაიჭრება თავისი დაუძლეველი ფეხების ფლატუნით, რადგანაც გარეშე ხალხში ვერ ბედავს მუდმივობა გამოჩენას. რომელია შეიძლება გულში გაუძლებს ამნაირი დამცირებისა და საცოდაობის უფრებებს?

ბრემბერსი. კი მაგრამ, მაინც როდის დამთავრებ მაგ შენს გამოვლენებს?

ბრემბერსი. დღემოთი ჩემო, ამის კითხვა როგორ იქნება? გამოვლენა ეს ისეთი რამეა, რომ შენს თავს აღარ გაუტყვის. აქ ძალიან ბევრი რამეა დამოკიდებული განწყობილებაზე... შთაგონებაზე... და თითქმის შეუძლებელია ამის წინასწარ თქმა, თუ როდის დაუბრუნდება წერტილს.

ბრემბერსი. მაგრამ ხაქმე ზოგ მაინც მიიწევს წინ?

ბრემბერსი. რა თქმა უნდა. ყოველდღე ამ გამოვლენაზე ვცდვართ. სხვა საზრუნავი აღარაა მაქვს. ვისაღილებ თუ არა, ჩემს ოჯახში ჩავიცდებოდა და ვფიქრობ, თავს შევტყვევებ, ვეცდებ, მხოლოდ ნუ დამარჩიან. ზოგ გაგონია, მოჩქარეს მოუგვიანდესო. რელინგს ამას ამბობს.

ბრემბერსი. ერთი ეს მითხარი, ამ სხვერზე ჩაღიწი ხომ არ გიწვლის ხელს?

ბრემბერსი. არა, არა, რას ამბობ? პირიქით, სულ ერთთავად ჩემმა მტერმა იმტრია თავი და ისიც ამ ურთულეს პირობებში. ხანდახან სულის მოთქმაც საჭიროა, რადგან თან უნდა შევავსო ის ცარიელი შეუადრებელი, როცა განწყობილებას, შთაგონებას ველოდები, თუ როგორ, თავისთავად მოვა.

ბრემბერსი. ე, ჩემო ძვირფასო იალმარ, ცოტა არ იყოს, შენც გარეულ იხვს მაგონებ.

ბრემბერსი. გარეულ იხვს? ეს როგორ გავიგო? ბრემბერსი. შენც მასავით ჩაუვინთე და გარეულ ყველამცნარებში გაიხლართე, წლამში ჩაეშალა იალმარსი. შენ, ალბათ, იმ სახელისწერო გასროლას გულისხმობ, რომელიმაც ფრთები დაგვიმხვრია მამარჩისა და შეც.

ბრემბერსი. სწორად ვერ გამოგე. შე იმის თქმა კი არ მინდა, რომ შენ დატრიალი და დასახიჩრებულო ხარ, არამედ იმისა, რომ შენ შორიან კაპოში ჩაეშალა, იალმარსი, მაინცაა შესაძლებელი სუთქითი მოგწამდე და ფსკერზე ჩაევიტო, რათა წყვილიაღი დიდიო სულა იალმარსი. შე? წყვილიაღი დიდიო სულა? იცო, რას გეტყვებ, გრეგერს? ამნაირ ლაპარაკს მოგშვია ბრემბერსი. ნუ გეშინია. ვეცდები შედარებულ ამოგაორო. იცო რა? შეც მივაგენი ჩემი სიცოცხლის მონახანს, — გუშინდელს აქეთ.

ბრემბერსი. ადვილი შესაძლებელია. მაგრამ, თუ დღემო გვამს, მე თვით ვამანებე. შემოიძლია დამარწმუნო, რომ — თუ ჩემს უცნაურ მედანიჭილობას არ ჩაევიტო, რაც, კაცმა რომ თქვას, არც ისე ძნელი ასახსნელია, — ბედნიერი ვარ, იმდენად ბედნიერი, რამდენადღაც შეიძლება ინატროს კაცმა.

ბრემბერსი. ბედნიერი რომ ხარ, ესეც იმ მოწამვლის შედეგია.

ბრემბერსი. არა, ჩემო ძვირფასო გრეგერს, გეყვარებ იმდენი უბედრობა მიაწვდისა და გადამდებ სნეულელებზე. ჩვეულ არა ვარ, გენისა? ჩემს სახლში არასოდეს არ ლაპარაკობენ ამნაირ უსიამოვნო ამბებზე.

ბრემბერსი. რა თქმა უნდა. შენ რომ არ მითხრა, ისედაც მჭერა.

ბრემბერსი. დიას, ეს ჩემზე ცუდად მოქმედებს. არავითარი გუამი და მიაწვია აქ არ არის. მართალია, საწყალი ფოტოგრაფი ფუფუნებაში არ იხრახო, — ჩემს თავს არც ვუშვამდე ამას... მწირია მისი სხედრა მაგრამ მე გამოვგონებელი ვარ და თანაც, ოჯახის მარჩეა. ამის შეგებაა, რომ მასულდგეულებს და ჩემს უზადრუტ სხედრზე მამადლებს.. აა! საუწყებ მოგვარებებს!

გინას და ჰედვიგს ლული, არყით სავსე გრადინი, გეიგის და სხვა მისთანები შემოაკვეთ. იმადროულად, შემოსასვლელ კარში გამოჩნდებიან მოლვიკი და რელინგი, ორივე უქუდიოდ და უპალტოოდ. მოლვიკი შეეკისტებოდა გამოწყობილი.

ბინა (ბოთლებს მაგიდაზე დგამს). ნუ გეშინიათ, ესენი არ დაგვიანებენ.

რელინგი. მოლვიკმა სალათის სუნი იქრა და გულად დავაკვეთ. კიდევ ერთხელ გამარჯობათ, ფრუ ექადა!

ბრემბერსი. დიას, ამ დღილით. რელინგი. თქვენს ქვემოთ ეს შე და მოლვიკი ვცხოვრობთ, ახე რომ, თუ დაეჭირდათ, შორს წავიკრავთ. როგორც ჩანს, ახლახან გადმოხვედით აქ, არა?

ბრემბერსი. დიას, ამ დღილით. რელინგი. თქვენს ქვემოთ ეს შე და მოლვიკი ვცხოვრობთ, ახე რომ, თუ დაეჭირდათ, შორს წავიკრავთ. როგორც ჩანს, ახლახან გადმოხვედით აქ, არა?

ბრემბერსი. დიას, ამ დღილით. რელინგი. თქვენს ქვემოთ ეს შე და მოლვიკი ვცხოვრობთ, ახე რომ, თუ დაეჭირდათ, შორს წავიკრავთ. როგორც ჩანს, ახლახან გადმოხვედით აქ, არა?

ბრმამბრსი. გმადლობთ. არც ესაა გამორიცხული. წუხელის ცაშეტნი ვუხსენით სუფრას.

იალმარნი. აჰ, ისევ თავის უსიამოვნო ამბებს მოამყვან.

რამლინი. შენ რა გადღეფებს, ექალ, ხომ იცი, რომ არაფერი არ გეშუქრება...

იალმარნი. ღმერთმა ნუ ქნას, თორემ ვაი ჩემი ოჯახის ბრალი... აბა, რაღას ვუყურებთ, დავსხდეთ, ერთი კარგად მოვუღლინოთ.

ბრმამბრსი. მამაშენს არ დავუღლინებთ?

იალმარნი. არა, ასე თქვა, ცოტა უფრო გვიან ჩემს ოთახში გვბალებითო. დაჩქვი!

კაცები სუფრას მიუხსდებიან. გინა და ჰედვიგი ფუსფუსებენ, მიდი-მოდიან, სუფრას ემსახურებიან.

რამლინი. წუხელის მოღვივი ხელ მთლად გადაიარა, ფრუ ექალ.

ბინა. მართლა? წუხელა?

რამლინი. არ გაგიგიათ? ძლივს მოვათრიე შინ.

ბინა. არაფერი არ გამიგია.

რამლინი. კიდეც კარგა, თორემ მტრისას, ისე ყვიროდა.

ბინა. მართლა, მოღვი?

მომლივი. წუხანდელ ამბავს წერტილი უნდა დაეცას. ჩემი უკეთესი „მე“ აქ არაფერ შუაშია.

რამლინი (გრეგერსს). ხანდახან მოუღლის ხოლმე და მაშინ მეტი გზა აღარ მაქვს, — უნდა წავეყე და ერთად დავლიოთ. საქმე ისაა, რომ ეს ჩვენი კანდიდატი მოღვივი დემონიური ნატურა გახლავთ.

ბრმამბრსი. დემონიური?

რამლინი. დიახ, დემონიური.

ბრმამბრსი. მჰ...

რამლინი. დემონიური ნატურა კი ის ნატურა არ გახლავთ, რომ ცხოვეტებაში პირდაპირი გზით იაროს, — თქვენც არ მოშოკდეთ, სადაღაც აუცილებლად გადაუხვებენ... თქვენ კი კვლავ იმ გამჭვარტულ ქაბახანაში ხიხართ?

ბრმამბრსი. აქამდე ვაჭეჭი.

რამლინი. კი მაგრამ, ბოლოს და ბოლოს, სრულად თუ გაქმავოფილეთ ის „მოთხოვნები“, რომელსაც იქ უყენებდით ხალხს?

ბრმამბრსი. მოთხოვნები?... (ხელება). აა!...

იალმარნი. თამასუქების განადღებებს ხომ არ მოითხოვდი, გრეგერს?

ბრმამბრსი. ეე, სისულელეა.

რამლინი. დიახ, მოითხოვდა, მაგრამ რას მოითხოვდა... კარდაკარ ღადრწადა და, მისივე სიტყვებით რომ ვთქვათ, რაღაც „იდეალურ მოთხოვნებს“ უყენებდა გაჭირვებისაგან გამოღწეულსა და გამოთავანებულ ხალხს.

ბრმამბრსი. მაშინ ახალგაზრდა ვიყავი.

რამლინი. ეგ კი სწორია, ძალზე ახალგაზრდა იყავით. იმედია, მას აქვთ იმდენად დაუკვანდელი, რომ ცოტათი მაინც დაგეგლოთ მაგ თქვენი მოთხოვნებისთვის.

ბრმამბრსი. ვერ მოგარტყით, თუკი ჩემს წინაშე ნამდვილად აღმაინა დგას.

იალმარნი. რა მოხდა მერე? ჩემის აზრით, სხვებით გონიერულია... კარაქი მოაწოდე, გინა.

რამლინი. ჭონი კიდეც — მოღვიც.

მომლივი. ბრჩე დასწყევლოს ღმერთმა!

სხვენის კარზე აკაუნებენ.

იალმარნი. გული, ჰედვიგ, პაპას შემოსვლა უნდა. ჰედვიგი მიღის და ცოტათი გამოსწევს კარის ერთ ნახევარს. სხვენიდან გამოდის მოხუცი ექალაი. ხელში ბოცერის ტყავი უჭირავს. ჰედვიგი ხელახლა ხუთავს კარს.

მამალი. გამარჯობათ, ბატონებო! დიდებულიად ვინადრე. აი, რა ზოგაა მოვკალი!

იალმარნი. უჩემოდ გაატყავ?

მამალი. კიდეც დავამარილე. მშვენიერი ნაზი ხორცი აქვთ ბოცერებს! უგმირიელის... ვაჟათ, ბატონებო! (თავის ოთახში გადის).

მომლივი (წამოხტება). მომიტყევეთ... არ შემიძლია...

ჰედვიგი უნდა ჩავარდეთ...

რამლინი. სოდანი წყალი ხუხე, ძმობილო!

მომლივი (კარისკენ გაბრძნის). უუ... უუ... (დამღუღრულივით გავარდება).

რამლინი (იალმარს). ეს ბებერ მონადირეს გაუმარჯოს!

იალმარნი (უქახუნებს). ძველ სპორტსმენს, რომელიც ცალი ფეხი სამარეში უდგას!

რამლინი. ჭაღარით მოხილს!...

სვამენ.

პო, მართლა, აქა-იქ ურევია ჭაღარა, თუ სულ მთლად თოვლივით თეთრია?

იალმარნი. აბა, რა გითხრა? ასეც და ისეც. კინკრბორე კი ორი დერი თმა თუდა შერჩა.

რამლინი. ეგ არაფერი, პარიკითაც იოლას გადაის ხალხი... ბედნიერი კაცი ხარ, ექალ! დიდებული მონაწილე დახსენებ და განუხრებლად ისწრაფვი მიხენ...

იალმარნი. დიახ, ვისწრაფვი...

რამლინი. თანაც, თუ კარგი ცოლი გყავს... დახე; როგორ ფუხფუხებს, ფაციფუცობს თავისი თეჭის ჩუსტებით, როგორ მიარტყვს თეძოებს... თავს დაგტრიალებს, სულ შენზე ზრუნავს.

იალმარნი. დიახ, გინა... (თავს უქნევს). შენაირი ცოლი ტყუილია!

ბინა. აბა, აბა, რას დამცინით?

რამლინი. ახლა ჰედვიგი, ექალ, ა?

იალმარნი (გულანუყვებით). ჩემი გოგო! ჩემი სიცოცხლე! აქ მოდი, მედვიც! (თავზე ხელს უსვამს). აბა, რა დღეა ხვალ?

მამალი (ქაჩავს). არ გინდა, მამა, რა?

იალმარნი. გული მეფლითება, როცა იმაზე ვფიქრობ, რომ არ შეგვიძლია უფრო საზეიმოდ აღვნიშნოთ სხვენიდელი დღე. რას იზამ?... ერთი ესაა, რომ უფრო ღამაზე მოვრთავთ და მოვკაშვავთ სხვენს.

მამალი. მერეც, განა ეს ცოტაა, მამა?

რამლინი. ცოტაც მოითმინე, მედვიც მოვესწრებით ამ სოცარს გამოგონებას, მედვიც!

იალმარნი. დიახ, დიახ! შენ მაშინ ნახე... მტკიცედ მაქვს გადაწყვეტილი, ცხოვრებაში არაფერი გაგვიტრავს! მედვიც! ნამდვილად პრინცესავით იცხოვრებს! დაე, იქნება საბარლო მაშვარლის ერთადერთი ქილდო.

მამალი (ხელეხს კისერზე შემოხვევს და ეტრუჩულება). ჩემი საუფარდელ მამიკო!

რამლინი (გრეგერსს). რას იტყვით, მოგწონთ ხავსე სუფრასთან ჭდომა და ოჯახური სიამტკბილობის ურჩება?

იალმბარნი. ეს არის ჩემი სიცოცხლე.

ბრამბარსნი. მე კი გულს მირევს ვაოხის შმორი.

რამლინგი. ვაოხის შმორი?

იალმბარნი. თავისას მაინც არ იწლის!

ბინა. აჰ, მაღლობა ღმერთს, არც შმორია და არც ვაოხი, ბატონო ვერდი! ყოველდღე ვანიავებ...

ბრამბარსნი (სულტრად აღება). ძალიან შეიძლება, რომ იმ სიმყარის განთავება შესძლოთ, რასაც მე ვგულისხმობ.

იალმბარნი. სიმყარის...?

ბინა. გესმის, რას ამბობს, იალმბარ?

რამლინგი. მომიტყევით, მაგრამ თქვენ თვითონ ხომ არ შემოიტანეთ ეს სიმყარე იმ თქვენს დამაბალი ქა-რნიდან?

ბრამბარსნი. თქვენგან არც მივიტარ, რომ სიმყარეს უწოდებთ იმას, რაც მე ამ სახლში შემომაქვს. რამლინგი (უხალციფება). მომისმინეთ, ბატონო ვერდი... მე შეიშალა, აქაც ერთი მიწით მოეთრეთ... ის თქვენი დამთხვეული „იდეალური მოთხოვნები“ კვლავ უკანა ჩიხში გიღევთ?

ბრამბარსნი. მე მათ გულით ვატარებ.

რამლინგი. რითაც გინდათ, ანით ატარებთ, დუღაბ-გრის გუშავსა, მაგრამ სანამ მე აქა ვარ, ნურავის გაუზიადებთ მათ წაყენებას.

ბრამბარსნი. მაგრამ მაინც რომ გაუზიადებ?

რამლინგი. მაშინ ავადები და კიბურე დაგაგორებთ! იალმბარნი. (დგება). რეღინა!

ბრამბარსნი. რაღას უფურებთ? ბარემ დამაგორეთ! ბინა (მათ შორის დგება). არა, ამის ნებას არ მოგ-ცემთ, ბატონო რეღინა... მას შემდეგ, რაც დუღელსა და იატაკს ასეთი დღე დააწიეთ, მე უფლებას მაქვს, გითხრათ, სიმყარე თქვენსას მოიკითხეთ.

შემოსასვლელ კარზე აკაკუნებენ.

მადმინი. დედა, ვიღაცა აკაკუნებს.

იალმბარნი. ნეტა ვინ არის?... ესღა გვაკლდა!

ბინა. მოითმინე, ახლავ დედას... (მიდის, კარს აღ-ებს და სახტად დარჩენილი უკან იხევს). ოჰ...

პირლი (ბეწვის პალტო აცვია; ზღუბრზე გადმო-აბიჯებს). მომიტყევით, თუ შეიძლება. ჩემი შვილი, გინო, აჰ უნდა იყოს.

ბინა (მღელვარებისაგან ძლივს ითქვამს სულს). დიახ.

იალმბარნი (გერღეს უხალციფება). მოხატანდით, ბატონო კოგერსანტო.

პირლი. გმადლობთ. მე მინდა ჩემს შვილს მოვე-ლაპარაკო.

ბრამბარსნი. რა გინდა? გისმენ.

პირლი. შენს ოთახში ვავედეთ.

ბრამბარსნი. ჩემს ოთახში?... კი ბატონო... (გასვლას აპირებს).

ბინა. არა, ღმერთმანი, იქ ისეთი არეულობაა, რომ...

პირლი. მაშინ დერეფანში. მე მინდა ცალკე მოგე-ლაპარაკო.

იალმბარნი. თუ გნებავთ, აქაც შეგიძლიათ, ბატონო კოგერსანტო. სახტუმრო ოთახში ვავედეთ, რეღინა. იალმბარი და რეღინა ხელმარჯნე გადიან. გინა და ჰედვიგი სამხარეულოს მიასერებენ.

ბრამბარსნი (ხანმოკლე პაუზას შემდეგ). ახლა ხომ მარტონი ვართ...

პირლი. გუშინ მე რაღაც უცნაურად გადმოვიკრი-სიტყვა... დღეს კი ეცადეთან გადმოხარგდნ... მე გამომავსებს დესკვა, რომ რაღაცა აპირებ... ჩემს წინააღმდეგ.

ბრამბარსნი. მე მხოლოდ იმას ვაპირებ, რომ თვალი ავუხილო იალმბარ ეცადებს. მინდა ნამდვილი სახით და-ვახაზო მისი ახლანდელი მდგომარეობა. ეს არის და ეს.

პირლი. მაშ, ესაა შენი სიცოცხლის მიწანი, გუ-შინ რომ მეუზუნებდი?

ბრამბარსნი. დიახ. სხვა მიწანი რომ არ შემარჩინე? პირლი. განა მე დავამახინე სული, გრეგერს?

ბრამბარსნი. შენ დამიმახინე მთელი ცხოვრება. ახ-ლა უკვე საწყალ დედაჩემს როდი ვგულისხმობ... მა-გრამ შენ უნდა გიმადლოდო იმას, რომ სინდისის ქნე-ნა მაქვს.

პირლი. აჰ, ახლა უკვე სინდისმაკ შეგაწუხა? ბრამბარსნი. მე ჯერ კიდევ მაშინ უნდა გამოვსუ-ლიყავი შენს წინააღმდეგ, როცა მახტს უგებდით ღე-იტენატ ეცადი. უნდა გამეფრთხილებინა, რადგა-ნაც ვგაძნობდი, რას უპირებდით.

პირლი. მეჩვენა, რატომ არ აწიოდ ხმა?

ბრამბარსნი. გამბედაობა არ მეყო. ისე ვიყავი დამ-ფრახბდი და დაშინებული. დიახ, სიკვდილივით მე-შინოდა შენი... მაშინაც და მას მეჩვენა... ძალიან დი-დახან.

პირლი. ახლა კი, როგორც ჩანს, აღარ გეშინია.

ბრამბარსნი. საპუნდროდ. ლიტენანტ ეცადის წინაშე დიდი ცოდვა მივიძღვის მეც, შენც და ბევრ სხვასაც... და ამ ცოდვას ვეღარაფერი გამოვსუდის. მაგრამ იალმბარის განთავისუფლება ჯერ კიდევ შე-მიძლია: შემძლია დავიხსნა სიცოცხლე იმ მახისგან, რომელშიაც გაიხლართა და მზადაა დაიღუპოს.

პირლი. შენ გარდა, რომ მადლს მოისხამ?

ბრამბარსნი. რა თქმა უნდა.

პირლი. როგორც ჩანს, ფოტოგრაფი ეცადი იმ კაცად მიგანია, რომელიც ამ მეგობრულ სამსახურს დაგიფარებს და მადლობელი დაგჩრება.

ბრამბარსნი. დიახ, იალმბარი სწორად ასეთი კაცია. პირლი. მჰმ... ვნახოთ...

ბრამბარსნი. ეხერც არ იყოს, თუკი საერთოდ მი-წერია სიცოცხლე ამ ქვეყნად, უნდა ვეცადო და წა-მალი მოვუძებნო ამ ჩემს ავადმყოფ სინდისს.

პირლი. ვერასოდეს ვერ უწყაშობ. ითავითვე უი-ლაჯო სინდისი დაგყავ. დედაშენისგან მეშვიდრეო-ბით მიიღე, გრეგერს. ესაა ერთადერთი მეშვიდრე-ობა, რა მან დაგიტოვა.

ბრამბარსნი (დამკინავი სიცილით). დღემდე ვერ მო-გინებუბა ის, რომ ანგარიში მოტყუვდი და უფრო ცოტა მშითვეო მოჰყვა, ვიდრე მოელოდი?

პირლი. სიტყვას ხანზე წუ მიგდებ... მაშასადამე, მტკიცედ გადაწყვიტე, თვალი აუხილო ფოტოგრაფ ეცადი?

ბრამბარსნი. დიახ, ეს ჩემი მტკიცე გადაწყვეტილე-ბა გახლავს.

პირლი. თუ ასეა, სულ ტყუილად გაჭრეღვარ. ალბათ, ზედმეტია იმისი კითხვა, თანახმა ხარ თუ არა, სახლში დაბრუნდე.

ბრამბარსნი. რა თქმა უნდა.

პირლი. არც ფირმაში შემოსვალ კომპანიონად?

ბრძენი. არა.
მარტო. კეთილი. მაგრამ რაკი მეორე ცოლის შე-
რთვას ვაპირებ, უნდა გავიყაროთ.
ბრძენი (სწრაფად). არ მინდა.
მარტო. არ გინდა?
ბრძენი. სინდისი არ მაძლევს ნებას.
მარტო (ცოტა ხნის შემდეგ). ისევ ჭარბანაში და-
ბრუნდები?
ბრძენი. არა, ამას იქით აღარაფერი მაქვს შე-
თან საერთო.
მარტო. მაშ, რას აპირებ?
ბრძენი. მხოლოდ და მხოლოდ, ჩემს მიერ და-
საწესი მიწის მიღწევას.
მარტო. კეთილი. კი მაგრამ, მერე? რითი უნდა
იარაღო თავი?
ბრძენი. ცოტაოდენი დანაშოვი მაქვს.
მარტო. დიდხანს კი გეყოფა!
ბრძენი. ვიწყოფუნებ.
მარტო. რას ნიშნავს ეს?
ბრძენი. ამის მეტს აღარ ვიპასუხებ.
მარტო. მაშ, მშვიდობით, გრგერის!
ბრძენი. მშვიდობით.
ვერღე მიდის.
ილმარი (სასტუმრო ოთახიდან გამოყოფს თავს).
წავიდა?
ილმარი და რელინგი ბრუნდებიან; გინა და ჰელ-
ვიგიც გამოდიან სამზარეულოდან.
ბრძენი. დიახ.
რეზინი. რა საუზმე ჩაგვაშამს?
ბრძენი. ჩიიცო, ილმარ, კაი შორს უნდა გავი-
ხერხოთ.
ილმარი. სიამოვნებით, რა უნდოდა მამაშენს? ჩემ-
ზე ხომ არაფერი უთქვამს?
ბრძენი. გავლთ და გეტყვი.... შე შევაქ, პალ-
ტოს მოვიხურავ. (გაღის).
ბინა. არ წაყუევ, ილმარ.
რეზინი. მეც გთხოვ, არ წაყუევ, დარჩი იქ, სა-
დაცა ხარ.
ილმარი (ქუდსა და პალტოს იღებს). სხვას რას
მიხრძებო?... სიყრმის მეგობარს უნდა გუფი გადა-
მიწოდო...
რეზინი. დალაზრას ეშმაკა, ნუთუ ვერ ხედავ,
რომ ეს შენი ძვირფასი მეგობარი თავის ჭკუაზე აღ-
არ აბრის, შეწოდა, გავიდა!
ბინა. გესმის? დედაშისაყ დროდადრო რაღაც უც-
ნაური შეტევა ემართებოდა!
ილმარი. მით უმეტეს სჭირდება მეგობრის უხი-
ჯელი თვალი. (გინას). ახა, შენ იცი, სადელი არ და-
გავიანდეხ, ჭერქერობით. (მიდის).
რეზინი. ნეტა იმ ოხერ მაღაროში ფეხქვეშ მიწა
გახდომოდა და თან დაუტანა!
ბინა. ღმერთო დიდებულნი... რას ამბობო?
რეზინი (ბურტყუნებს). ანაზე მე ჩემი აზრი
მაქვს.
ბინა. როგორ გგონიათ, გრგერის ვერლუ მართლა
შეშლილია?
რეზინი. საუბედუროდ, არა. ახე, საერთოდ, ყვე-
ლაა შეშლილი. მაგრამ ისიც ცხადია, რომ ცოტა
უტრებს.
ბინა. კი მაგრამ, რა სჭირს?

რეზინი. რა სჭირს და, პატრონების ციებ-ციებ-
ღებითაა შეტყობილი, ფრუ ევდალ.
ბინა. მარტო. ანაირი სწეულდაც არსებობს?
რეზინი. დიახ, დიახ, ეს ჩვენი ეროვნული სწე-
ლბაა. მაგრამ მხოლოდ სპორადულად იჩენს თავს.
(გინას). დიდი მაღლობა მასპინძლობისათვის (მიდის).
ბინა (შეშვითელი წრიალებს ოთახში). აჰ, ეს გრე-
გერს ვერლუ, ყოველთვის ასეთი საფრთხობელა იყო.
ბინა. (მაგიდასთან დგას და მცდელი თვალით
უყურებს დედას). რა უცნაური ყველაფერი.

მეოთხედი მონათხიზება

ილმარ ეცდის სახელსწრე. შუა ოთახში მალ-
გადაფარებული ფოტოაპარატი, პოდსტალი, ორი
საქმი, კონსოლი და სხვა მისთანები დგას. ეტყობა,
ვილაქას ეს-ესაა გადაუღეს სურათი. საღამოედება. მზე
ჩადის და ცოტა ხნის შემდეგ ოთახს ბინდი ეპარება.
ბინა (შემოსასვლელში დგას, ხელში კასეტა და
სვემი ნეგატივი უჭირავს და დერფანში ვილაქას
ელაპარაკება). დიახ, დიახ, დარდი ნუ გაქვთ! რახან
შეგპირდით, კმდეც გავკეთებ. პირველი ორშაბათის-
თვის იქნება შედეგ... ნახვამდის!
კიბეზე ფეხის ზმა ისმის. გინა კარს ხურავს. ნეგა-
ტივს კასეტაში დებს, აჰ უკანასკნელს კი — აპარატიში.
ბინა. (სამზარეულოდან გამოდის). წავიდენ?
ბინა (ოთახს ალაგებს). მაღლობა ღმერთს, ძლივს
დავაღწეე თავი.
ბინა. კი მაგრამ, მამა რატომ იგვიანებს?
ბინა. ნამდვილად იცი, რომ რელინგთან არ არის?
ბინა. ნამდვილად. წილან ჩავიხიბინე და ვიკი-
თხე.
ბინა. სადელი კი დგას და ცივდება.
ბინა. რა დაფართა? სადელიდ ხომ ყოველ-
თვის დიდურს მოიძის.
ბინა. აი, ნახავ, დიდხანს აღარ დარგვიანებს.
ბინა. ნეტა მართლა მაღლ მოვიდეს! თორემ
შეშმა ამიტანა.
ბინა (წამოიძახებს). აი, ისიც!
შემოსასვლელ კარში გამოჩნდა ილმარ ეცდარი.
ბინა. (მივარდება). მამა! სადა ხარ, რამდენი
გავლოდინე?
ბინა (აღმაცერად გახედავს). სად დიარაგე, ილ-
მარ?
ილმარი (ზედაც არ უყურებს). ზო, ცოტა შემა-
გვიანდა. (პალტოს იხდის).
გინას და ჰელვიც უნდათ მიეხმარონ, მაგრამ ილ-
მარი არ ანებებს.
ბინა. აღბათ, ვერგუსთან ისადილე.
ილმარი (პალტოს ჰკიდებს). არა.
ბინა (სამზარეულოში გასვლას აპირებს). მაშინ ახ-
ლავე მოვიტან.
ილმარი. არა, არა, არაფერი არ მინდა.
ბინა. (ილმარს უახლოვდება). ცუდად ხომ არა
ხარ, მამა?
ილმარი. ცუდად? არა, ისე... დიდხანს ვსერინო-
ბდით და ცოტა დავიღალე.
ბინა. შეუჩვეული ხარ და იმით.
ილმარი. აჰ... ამისთანებს შეგაჩვენებს ცხოვრება?
(ოთახში წრიალებს). ხომ არავინ ყოფილა?

ბინა. არავინ, იმ წუთვის გარდა.
 იალმარი. არც ახალი შეკეთებში მივიღია?
 ბინა. დღეს არა.
 ჰედვიგი. ხვალ უთუოდ იქნება, მამა.
 იალმარი. იმედი ნუ მოგვიწოდებ... ხვალდან ვაპირებ სერიოზულად მოვკიდო ხელი საქმეს.
 ჰედვიგი. ხვალდან? ხომ არ დაგაფრადებ, რა დღეა ხვალ?

იალმარი. ჰო, მართლა... მაშინ ზეგადან. ამას იკითხვოდა შენ თვითონ უნდა ვკითხო. ყველაფერს მართლაც გაგაჩვენებ თავს.

ბინა. მართლაც რას გახდები, იალმარი? მხოლოდ გუნება გაგიფრადებოდა. ფოტოგრაფობა მე მომანდებ, შენ კი კვლავ შენს გამოგონებას ჩაუქეცი.
 ჰედვიგი. მერე გარეული იხვია, ქათმები და ბოცვრები, მამა?..

იალმარი. მოეშვი ამ სისულელეს! ხვალდან ჩემი ფეხი აღარ იქნება სხვენში.

ჰედვიგი. კი მაგრამ, შენ ხომ შემპირდი, ხვალ ყველაფერს სადღესასწაულოდ მოვითავო?
 იალმარი. ჰმ... დიახ, დიახ. მაშინ ზეგადან. ამ დაწყევლილ გარეულ იხვს კი მზად ვარ, კისერი მოვუგრიხო!

ჰედვიგი (წამოიკივლებს). გარეულ იხვს?
 ბინა. გაგონილა?

ჰედვიგი (სახელზე ექაჩება იალმარს). არა, მამა... ეს ხომ ჩემი გარეული იხვია!

იალმარი. ამიტომაც არ ვახლებ ზელს. გამხდარობა არ მყოფა... შენს გამო, ჰედვიგი! მაგრამ რომ მყოფნოდა, ჩემი ღრმა რწმენით, უთუოდ სწორად მოვიქცეოდა. მის ბედში გამოვდილხს ჩემს სახლში რა უნდა?
 ბინა. ღელეთო ჩემო, მხოლოდ იმიტომ, რომ პაპან იმ გაიძვრა პეტრესინისაგან წამოიყვანა?..

იალმარი (ოთხში დაბრუნდეს). არსებობს გარკვეული მოთხოვნები... მაინც, როგორი?... ვთქვათ, იდეალური, ანუ ისეთი მოთხოვნები, რომელთა უგულვებელყოფაც სულს წარწყმედას ნიშნავს.

ჰედვიგი (ფეხდაფეხ დასდევს). კი მაგრამ, იხვია, მამა?... სახრალა გარეული იხვი?

იალმარი (ჩერდება). ზომ გესმის, შენი ზათრით ზელს არ ვახლებ-მეთქი! ერთი ზუმზუმიც არ ჩამოვარდება მისი თავიდან... როგორც ვთქვი, ისე იქნება. ეგეც არ იყო, მამა! უფრო სერიოზული საქმე მაქვს გადასაწყვეტი... მაგრამ ახლა შენი გახიზნების დროა, ჰედვიგი. უკვე შებინდდა. შეგიძლია წახვიდე და გაიარ-გამოიარო.

ჰედვიგი. დღეს რომ არ მინდა?

იალმარი. არა, წადი! წადი. რა თვალბნებ კუტავ? თუშეა ამ ჩვენს სახლში ისეთი დახუთული მაგირა, რომ...!

ჰედვიგი. კარგი, უკანა კიბით ჩავალ და ცოტას გაიხიზნებ. ჩემი პალტო და ქაღალდი... აგერ ყოფილა. აბა, შენ იცი, მამა, ჩემს მუსუდამდე არაფერი დავაშავო სახრალა გარეულ იხვს.

იალმარი. არც ერთი ზუმზუმი არ ჩამოვარდება მისი თავიდან. (გულში იხუტებს). შენ და მე... ჩვენ, ჰედვიგი... ახლა კი წადი, წადი!

ჰედვიგი ზელს უქნევს შრობებს და სამზარეულოში გადის. იალმარი თავჩაქინდრული დაბრუნდება ოთახში. გინა!

ბინა. რა იყო?
 იალმარი. ხვალდან.. კარგი, ვთქვამს, ჩვენს...
 მე მინდა ჩემი ხელით შევიტანო ყველაფერი ჩემს...

ბინა. შენი ხელით?
 იალმარი. ან შემოსავალი მაინც შევამოწმო.
 ბინა. ღმერთო ჩემო, რა დიდი საქმე ამას უნდა.
 იალმარი. რაღაც არ მჭერა... მე მგონია, ძალიან დიდხანს გიჩერდება ფული. (მედგება და უყურებს). რითი ავსება ეს?

ბინა. კი მაგრამ, რა ბევრი რამე მე და ჰედვიგს გვეჩერდება?

იალმარი. მითხარი, რაღაც ქაღალდების გადაწერაში ბერკეცს მართლა ასე ზღომად უხდია?

ბინა. ვერ გეტყვი, ზღომად უხდია თუ არა, აბა, რა ვიცი, რა ღირს ამნაირი სამუშაო?
 იალმარი. მაინც რამდენს! დაახლოებით! სთქვი! ბინა. გააჩნია, ხან მეტს, ხან ნაკლებს. საშუალოდ კი, ჩემი აზრით, თითქმის თანაბრად... იმედნს, რამდენიც გვეჩერდება ბერკეცის შენახვა და, გარდა ამისა, ჭიხის ფულიცა ჩრება.

იალმარი. თვითონ ჩვენ რაღა გვეჩერება? აქამდის რომ არაფერი გითქვამს?

ბინა. როგორ შეიქცა? ისეთი ბედნიერი იყავი იმის შეგნებით, რომ მამაშენი ყველაფერს შენგან იღებდა.

იალმარი. სინამდვილეში კი თურმე კომერსანტ ვერლესაგან, არა?

ბინა. ო, კომერსანტი ამითი არ გაღარიბდება.

იალმარი. ღამაა ამინთე!

ბინა (ანთებს). ეგეც არ იყო, რა ვიცი, იქნებ კომერსანტი კი არა, გრობერგი უხდის ფულს.

იალმარი. რა საჭიროა ეს ოინები?... ჰმ... გრობერგი...!

ბინა. კი მაგრამ, მე რა ვიცი, რომ შეიქნები? ასე მგონია...

იალმარი. ჰმ...!

ბინა. ან კიდევ, მამაშენს მე ვუშოვებ სამუშაო თუ ბერკეცს, როცა მათ ოქანში მივიდა?

იალმარი. ხმა რად გეკავებდებ?

ბინა (ლაპას აბაერს უკეცებს). ხმა მიკანკალავს?

იალმარი. დიახ. ან ეგ ხელების ცახცახი რაღა? ტუტულია თუ?

ბინა (მტკიცედ). პირდაპირ მითხარი, იალმარი: რა გითხრა გრეგერსმა ჩემზე?

იალმარი. ნუთუ მართალია? მართალია თუ არა, რომ შენ... ამნაირი ურთიერთობა გქონდა კომერსანტთან, როცა მათ სახლში იყავი?

ბინა. ტუტულია, ყოველ შემთხვევაში, მაშინ არა... არა! ის კი მართალია, რომ გადაწყვიტა და საშველს აღარ მძღუდებდა. ქაღალდის კი ეგონა, რომ ჩვენს შორის რაღაც იყო და მტრისა, რასაც ის სჩადიოდა. მცემდა, მღანძღავდა და, ბოლოს, იძულებული ვიყავი, ჩემს ადგილზე უარი მეთქვა.

იალმარი. ეგე მე, შემიდე!

ბინა. შემიდე! ჩემს სახლში ცხოვრობდი. ღედა-ჩემი კი... ზღუდავ არ იყო ისეთი წესიერი ქალი, როგორც შენ გეგონა, იალმარი. ახლა ის მომდგა, ხან რას ჩამოიხიზნებდა და ხან რას... ამასობაში კი ვერცეც დაქვრივდა.

იალმარნი. მერე?

ბინა. როგორც ჩანს, უმჯობესია, ყველაფერი ერთხმად გითხრა. აღარ მომეშვა, ხანამ თავისას არ მიაღწია.

იალმარნი (ხელი-ხელს შემოკრავს). და ეს ჩემი შვილის დედაა რად დამოხმად?

ბინა. დიას, უკლად გამოვიდა. ყველაფერი დიადი ხნის წინათ უნდა მეთქვა შენთვის.

იალმარნი. მაშინვე უნდა გეთქვა.. ის მაინც მეცოდინებოდა, რა ხვითიც ბრძანდებო.

ბინა. კი მაგრამ, განა მაშინაც შემირთავდი ცოლად?

იალმარნი. ისევე...

ბინა. საქმეც ეგაა. აი რატომ, ვერ გავხედე, მაშინვე მეთქვა შენთვის. ხომ იცი, როგორ შემეფუარდი? ხალკუთარი თვის მტერი კი ჭერ არ დაბადებულა. განა შემეძლო სამუდამოდ გამეუბადურებინა თავი?

იალმარნი (ოთახში დაბანჯებს). და ეს ჩემი მედევის დედაა მისხადამე, ყოველდღე ამახ, რაც გარს მარტყია (ფეხს გაკრავს სკამს). მთელ ჩემს ოჯახურ კერას... ჩემს ბედნიერ წინამორბედს უნდა ვუმაღლოდ... უ, ეს სატანა!

ბინა. შენ ნანობ იმ თოთხმეტსა თუ თბუთმეტ წეღელწი, რომელიც გვერდი-გვერდ გავტარეთ?

იალმარნი (მის წინ ჩერდება). შენ თვითონ მითხარი, ყოველდღე, ყოველ წამს ნანობდი თუ არა იმ უტიფარ ღუმელს, რომლის ქველშაიც იხე გამხვდით, როგორც ოპოზამ — თავისი მსხვერპლი? მიახსუბე, დღედაღამ გტანჯავდა თუ არა სინიდისი ქენწანა?

ბინა. ჩემო ძვირფასო, მე მთლიანად ჩავედი ყოველდღიურ საქმეებსა და ოჯახური ცხოვრების ორმარტივად.

იალმარნი. და ერთხელაც არ გადაგიხედავს მცდელი თვალით შენი წარსულისათვის?

ბინა. ღმერთმანი, მე თითქმის მთლიანად დამავიწყდა ეს ძველი ინტრიგები.

იალმარნი. ო, ეს ჩლუნგი, აჩაადაშიანური გულგრილობა... შეიძლება გაგიყდეს კაცი... სინიდისი კი არ გაწუხებს?

ბინა. მაგრამ თუ თავადც მითხარი, იალმარ... შენ თვითონ რაღა გეშველებოდა, ჩემისთანა ქალი რომ არ შეგხვედროდა ცოლად?

იალმარნი. შენისთანა?...

ბინა. დიას, მე ხომ ყოველთვის შენზე დინჯი და ჭკუაღამჭდარი ვიყავი. არცაა გასაკვირი, — მთელი ორი წლით უფროსი ვარ შენზე.

იალმარნი. რა მეშველებოდა?..

ბინა. დიას, ხანამ ცოლად შემირთავდი, შენ ხომ ხანაშად თავგზააბნეული იყავი. ძალიანაც რომ გინდოდა, ვერ უარყოფ ამახ.

იალმარნი. შენ ამახ თავგზააბნეულობას უწოდებ? მაგრამ სად შენ და სად იმის ვაგება, თუ რა მოსდის ამნარი სასოფარკეთილგზაში ჩავარდნილ კაცს? მით უმეტეს, თუ ამ კაცს ჩემსავით მხურვალე გული აქვს.

ბინა. შეიძლება. მაგრამ თავს ხომ არ გაყუდები? ისეთი კარგი გახდი, როდესაც ოჯახს მოეციდე.. ის იყო... ფეხზე დადგე მით თოთქოს წელშიაც გავიშარი. მაღე მე და ჰედვიცა აღბათ, იმის ნებასაც მიეცემდი თავს, რომ ცოტა მეტი გვექაშა და უკეთ ჩაგვეცვა...

იალმარნი. დიას, თუკი ურცხვი ღუმელის ჭარბ ცხოვრებას ცხოვრება ეთქმის...

ბინა. ფუმი სულ იმ საზოგადო კაცის ბრალად რამე შემავსა შემოათრია ჩვენს ხალხში?

იალმარნი. მეც მეგონა, რომ ბედნიერი ოჯახი გვეცნდა. მაგრამ ეს შეცდომა იყო. ახლა რაღა ვქანა? სადღა ვყოფი სულის სიმშვიდე, რაც ყოველად აუცილებელია საიმისოდ, რომ სინამდვილეში დავინერგო ჩემი გამოგონება? აღბათ, ჩემთან ერთად მოცდებო. დამის მინეში შენი წარსული იქნება, გინა. მან ჩაქალა ჩემივე აზრით...

ბინა (ცოტაც და, აღბათ, ჩერდება). რას ამბობ, იალმარ? მე ხომ შენს მეტი საზრუნავი არავინ მყავდა, სულ თვალეში შემოგვეყრდი!

იალმარნი. მე გვეითობე, ახლა რაღა ეშველება ოჯახის მარჩენალის ოცნებას? დივანზე წამოწოლილი, ჩემს გამოგონებაზე რომ ვიძებტრევი თავს, მე უკვე წინასწარ ვიცოდი, რომ ის ჩემს უკანასკნელ ძალასაც შეიწირავდა. დიას, მე ვგრძნობდი, რომ ის დღე, როცა, ბოლოს და ბოლოს, პატენტს დავებრდი ხელში, ჩემი უკანასკნელი დღე იქნებოდა. და ჩემი ოცნება ის იყო, რომ შენ, განსვენებული გამოგონების ქარიზი, არც პატეტი მოგკლებოდა და არც კეთილდღეობა.

ბინა (ცრემლებს იწმენდს). ნუ, ახე ნუ ლაპარაკობ, იალმარ. შენს უკან ღმერთმა ნუ მაიცოცხლოს.

იალმარნი. ეე, ახლა უკვე ყველაფერი სულერთია. წახდა საქმე!

გრეგერს ვერლე ფართოდ აღებს შემოსასვლელ კარს და ოთახში შემოიხედავს.

ბრემზერსი. შეიძლება?

იალმარნი. შემოდი.

ბრემზერსი (სახეგაბრწყინებული შემოდის და ორივე ხელს უწევს ცოლ-ქმარს). აბა, ჩემო კარგებო! (ხან ერთს შეხედავს, ხან მეორეს და, ბოლოს, ჩურჩულით ეუბნება იალმარს). ჭერ კედელ არ გითქვამს? იალმარნი (ხემალად). ვუთხარი.

ბრემზერსი. მართლა?

იალმარნი. ეს იყო ყველაზე მძიმე წუთები ჩემს ცხოვრებაში.

ბრემზერსი. და, აღბათ, ყველაზე მაღალიც, არა?

იალმარნი. ყოველ შემთხვევაში, ჭეჩქერებით, რაც მოხალდენი იყო, მოხდა.

ბინა. ღმერთმა შეგანდოთ, ბატონო ვერლე!

ბრემზერსი (გაოგნებული). არაფერი არ მესმის...

იალმარნი. რა არ გესმის?

ბრემზერსი. ცხოვენი დიადი და არანახული ანგარიშსწორება წარსულის მიმართ, რაც საშუალებას მოგცემთ ძეგლის დანერგვებზე დაუფიქროთ ახალი, მეცადრე შენობა, დაწყეთ ახალი სიცოცხლე, და ხელახლა შეერთდეთ კემშარიტების უშუალო გაბრწყინებული ცოლ-ქმარული კავშირით, რომლისთვისაც უცხოა ყოველგვარი სიყრუე, ღუმელი, მაღვა...

იალმარნი. მესმის, მესმის, ყველაფერი მშენებრად მესმის.

ბრემზერსი. აქ შემოსვლისას ისე ღრმად ვიყავი დარწმუნებული, რომ ერთხანად შემომეფრქვეოდა ცოლ-ქმარის ხელში მოხმადარი გარდატეხისა და ფერისცვალების ნათელი უშუალო. და უცებ, ამის ნაცვლიც, ეს წყვილი... რაღაც მძიმე, პირქუში, სახედისწერი...

ბინა. აჰ, აი, თურმე... (აბაჟურს ხსნის).

ბრემბერსი. თქვენ არ გინდათ მართებულად გამოგონო, ფრუ ეკლად. არა და არა, როგორც ჩანს, ვარკვეული დროა საჭირო. მაგრამ შენ, იალმარ! განა შეიძლება, შთაგონებით არ აეცეს ამ დიად ანგარიშსწორებას წარსულის მიმართ?

იალმარსი. რა თქმა უნდა, მაგრამ...

ბრემბერსი. რა შეედრება იმ გრძნობას, რასაც გავიცდის კაცი, რომელიც დიდებულვანად მოუტევებს შემოცდას, ფეხზე წამოაყენებს დაცემულს და ამაღლებს თავისი სიუცარულობით.

იალმარსი. შენ გგონია, კაცი ასე მალე მოგებება გონს ანაბარი მწარე სახმისის შემდეგ, როგორც წყლან შემზე?

ბრემბერსი. ჩვეულებრივი კაცი, აღზნათ, ვერა. მაგრამ ისეთი კაცი, როგორც შენა ხარ!..

იალმარსი. ო, ღმერთო ჩემო, ვიცი, ვიცი. მაგრამ ასე ნუ მაჩქარებ, გრეგერსს. ცოტა დრო მეც მომეცე. ბრემბერსი. როგორა ჰგავხარ გარეულ იხვს, იალმარ! შემოდის რელინგე.

რელინგე. რაო, გარეული იხვი კვლავ სცენაზეა? იალმარსი. დიახ, კომერსანტ ვერლეს ფრთამოშტურელი ნადავლი.

რელინგე. კომერსანტ ვერლესი?.. ახლა მასაც გადასწვდით?

იალმარსი. მასაც... ჩვენს თავსაც.

რელინგე (ჩუმად, გრეგერსს). ეშმაკის კერძო!

იალმარსი. რას ამბობ?

რელინგე. ნეტავი ეს ექიმბაში მალე წაითრის აქედან, თორემ ორივეს გადაგრვთ.

ბრემბერსი. ამ ორს ახე ადვილად ვერ გადარევთ, ბატონო რელინგე. იალმარზე აღარაფერს ვიტყვი. ორივენი კარგად ვიცნობთ. მაგრამ მისი ცოდვის, სულის ხიდრმეში, პათიოსანი არსებაა, რომელსაც შეიძლება ენლო.

ბინა (ტირისლ არაფერი უკლია). რაცა ვარ, ესა ვარ, თავი გამაწებეთ.

რელინგე (გრეგერსს). თავხედობაში ზომ არ ჩამომარბევთ, რომ გკითხოს: მაინც რა გინდათ ამ ახლში?

ბრემბერსი. მე მინდა საფუძველი ჩავუყარო ჭეშმარიტ ცოლ-ქმრულ კავშირს.

რელინგე. მაშახადამე, ეკლდების ცოლ-ქმრული კავშირი ჭეშმარიტად არ მიგაჩნიათ?

ბრემბერსი. სამწუხაროდ, ბევრ სხვა კავშირზე უარესი როდია. მაგრამ ეს ჭერ კიდევ არ არის ჭეშმარიტი კავშირი.

იალმარსი. შენ ყოველთვის ადებულად უფუჩრებდი იდეალურ მოთხოვნებს, რელინგე!

რელინგე. სისულელეა, ჩემო ძვირფასო... ნება მიბოძეთ, გკითხოთ, ბატონო ვერლე, რამდენი ასეთი ჭეშმარიტი კავშირი გინახავთ თქვენს სიცოცხლეში?

ბრემბერსი. სამწუხაროდ, არც ერთი.

რელინგე. არც მე.

ბრემბერსი. უაღბლო კი — რამდენიც გნახავთ. შენაძლებლობა მქონდა, იმასაც დავკარგე, თუ როგორ ამხიანებს ანაბარი კავშირი ორივე მეუღლეს.

იალმარსი. უკვლავ სავიწილო ისაა, რომ ადამიანის სულში შეიძლება მილიანად მოირდვეს ყოველგვარი ზნეობრივი საწყისი.

რელინგე. მართალი გითხრათ, ოჯახური ცხოვრების უღელსართაახსოდ შევხმულვარ და ამიტომ, ცოტა არ იყოს, მიჭირს ამ საკითხზე მსჯელობა. მაგრამ ეს მაინც ვიცი, რომ ამ ცხოვრების უშუალოდ შედეგად გვეღიწება ზავი. ზავს კი სიმშვიდეს წერავენ დღურებებს, გესმით?

იალმარსი. ო, პედვიც! ჩემო საბრალო პედვიც!

რელინგე. რაო, ახლა პედვიცაც გინდათ ჩარებით? თქვენ ორივე მოწიფული ხალხი ხართ. გინდ თავპირი და მამარტოვით, გინდაც მოურჩივლით ერთმანეთს. თქვენი საქმისა თქვენ იცით. მაგრამ პედვიცთან კი ფრთხილად იყავით, თორემ უბედურება არ აგვცდება.

იალმარსი. უბედურება?

რელინგე. დიახ, შეიძლება თავიც გაიუბედუროს და სხვაც გააუბედუროს.

ბინა. კი მაგრამ, თქვენ რა იცით, რელინგე?

იალმარსი. თავლებს ზომ არაფერი საფრთხე ეშუტრება?..

რელინგე. არა, თავლები აქ არაფერ შუაშია. პედვიცი მოზარდია, ეს კი საქმად საშინო ასაკი გახლავთ, ვინ იცის, რა სისულელე მოუვიდეს თავში.

ბინა. დიახ, ხანდაზან მართლაც უცნაურო რამ ემართება. სამწარეულოში ცეცხლთან თამაშის მერტი არაფერი ახსოვს. სულ იმას ევჩიჩინები, საშინო-მეტეტი. ტანში მაზრიალებს, ვაითუ სახლი გადაწვას.

რელინგე. აი, ზომ ზედავთ? ასეც ვიცოდით.

ბრემბერსი (რელინგეს). კი მაგრამ, რით ახსნი ამას?

რელინგე (პირქვეშედ). მისი ასაკით, ჩემო ძვირფასო.

იალმარსი. სანამ მამა მუყავს!.. სანამ პირში სული მიდგას!..

შემოსასვლელ კარზე აკაკუნებენ.

ბინა. სსუ! ვიდაცა, იალმარ. (ხმაბლლად). მოზარდადით!

შემოდის პალტოში ჩაცმული ფრუ სერბიუ.

ფრუ სერბიუ. საღამო მშვიდობისა.

ბინა (ეგებება). აჰ, ეს შენა ხარ, ბერტა?

ფრუ სერბიუ. დიახ, მე ვარ; მაგრამ, მგონი, ცუდ დროს მოვიდა.

იალმარსი. როგორ გეკადრებათ. იმ სახლის მაცნე...

ფრუ სერბიუ (გინას). მართალი გითხრა, არ მოველოდი, რომ შენი კაცები ზან იქნებოდნენ. იხე შე მოგიაგრ, მინდოდა ცოტა მეღაპარაკა და გამოგმეფილობოდ.

ბინა. როგორ?.. სადმე მიდიხარ თუ?

ფრუ სერბიუ. დიახ, ზედა დილით... „მთის ხევი“. ბატონი ვერლე დღეს, ნახადილებს, უკვე გაემწავრა. (გაკვითი, გრეგერსს). მო მართლა, მოკითხვა დამება რა თქვენთან.

ბინა. წარმოგიგინიათ?..

იალმარსი. მაშ, ბატონო ვერლეს უკვე წავიდა? და ახლა თქვენც...

ფრუ სერბიუ. დიახ; რას იტყვით, იალმარ?

იალმარსი. რასა და, ფრთხილად იყავით-მეტეტი.

ბრემბერსი. ახლავე ყველაფერს აგისხნი: მამჩემი ცოლად ირთავს ფრუ სერბიუს.

ბინა. აი როგორც იქნა, ბერტა!

რელინგე (ცოტა არ იყოს, ხმა უკანკალეს). ერთხანად არ დაგაჩვიო!

ფრუ სირბიშ. არა, ძვირფასო რელინგ, უნდა დამიჭიროთ.

რელინგში. მაშ, თქვენ ერთხელაც თხოვდებით?

ფრუ სირბიშ. დიხ, ერთხელ და სამუდამოდ. ვერღელე უკვე ყველაფერი ვაპყნა. იქ, ქარხანაში, პატარა შენაურულ ქორწილს გადავიხდით.

ბრემბერსი. მაშ, ნება მიბოძეთ. როგორც მოსთყავს. რულე ვერმა, ბედნიერება გსურთო.

ფრუ სირბიშ. გმადლობა, თუკი მართლა გულით მიიღოც. იმედი მაქვს, რომ ეს ქორწინება ორივეს ბედნიერებას მოგვცაძან — შეც და ვერლესაც.

რელინგში. ადელი შესაძლებელია. კომერსანტი ვერლე, რამდენადც ვიცე, არახოლეს არ ტყუარება და არც თავის ცოლებსა სცემს, განსვენებული ბეთითადვით.

ფრუ სირბიშ. თუ ღმერთი გწამთ, მოეშვით მკედრებს. სერბოუსაც ბევრი კარგი თვისება ჰქონდა.

რელინგში. ო, ჩემის აზრით, კომერსანტი ვერლეს გაცილებით მეტი ექნება.

ფრუ სირბიშ. ყოველ შემთხვევაში, ის მაინც არ გაუწიარავს, რაც მასში ყველაზე უპირობო იყო. ხოლო ვინც ამას სჩადის, თავის თავსავე დააზარალოს.

რელინგში. ვატყობ, დღეს შე და მოვლავი მაგრა შევუბერავთ.

ფრუ სირბიშ. ნუ, რელინგ, გვედერები... ჩემი გულისთვის.

რელინგში. მეტი რა დამარჩენია? (ილაშარს). შენც წამოდი.

ბინძ. არა, იალმარი თქვენი ამსოხონი არ არის. იალმარი (განარსებულო, ჩუბად). შენი ზმა არ გათვალისწინო!

რელინგში. მშვიდობით, ფრუ... ვერლე (მიდის).

ბრემბერსი (ფრუ სერბიუს). როგორც ჩანს, საქმეაოლ კარგად იცნობთ ბატონ რელინგს.

ფრუ სირბიშ. დიახ, ძველი ნაცნობები ვართ. იყო დრო, როდესაც ჩვენი ურთიერთობა კინადაშ... ქორწინებით დამთავრდა.

ბრემბერსი. თქვენი ბედი, რომ მანდაშდე არ მივიდა საქმე.

ფრუ სირბიშ. რა თქმა უნდა, მაგრამ შე ყოველთვის ფრთხილი ვიყავი. ადვილად ვიციებდი ჩემს გატაცებას. ქალს ამ საქმეში წინადაუბედობა არაფერს არტებს.

ბრემბერსი. კი მაგრამ, არ გეშინათ, რომ მამაჩემს ჩაუყუენავ აშ ძველი ნაცნობობის ამხანა?

ფრუ სირბიშ. თქვენ გგონიათ, შე თვითონ არ მიოთქვამს?

ბრემბერსი. მართლა?

ფრუ სირბიშ. დიახ, მამათქვენმა ყველაფერი იცის, რაც შეიძლება ჩემზე თქვას ხალხმა. როგორც კი თავისი განწყობა ვამანდო, ყველაფერი შე თვითონ ვუთხამე.

ბრემბერსი. თქვენს გულახდილობას ბევრი ვერ დაეკენის.

ფრუ სირბიშ. შე ყოველთვის გულახდილი ვიყავი. ჩვენ, ქალებს, ეს უფრო გვაძლევს ხელს.

იალმარი. რას იტყვი ამზე, ვინა?

ბინძ. ქალსაც ვაჩნია. ზოგი ასე სჯის, ზოგი — ისე.

ფრუ სირბიშ. არა, ვინა, შე მგონია, ყველაზე

კვიანდრია, ჩემსავით მოიქცე. თავის მხრივ, ვერლესაც არაფერი დაუშალავს ჩემთვის. ყველაზე მეტად სწორედ ამან დავაპაზოვა. ახლა მას უნდა ვუთხარო შეუძლია, ყველაფერზე ბავშვით გულახდილად შელდაპარკოს, რასაც უწინ ვერასლიდებით ვერ ახერხებდა. ზომ იცით, რა დევიტი კაცი იყო და მთელი თავისი ახალგაზრდობის მანძილზე კუთხის სწავლების მეტი არაფერი მოუხმენია. თანაც, უმეტესწილად, ყოველგვარი სახაბის გარეშე... რამდენადც ვიცე, მხოლოდ და მხოლოდ, სრულიად უსაფუძვლო ეჭვიანობის ნიადაგზე...

ბინძ. რაც მართალია, მართალია.

ბრემბერსი. აქ თუ ასეთი ინტიმუტი ამხების ჩხრეკა დაიწყო, მიჯნოს წავიდე.

ფრუ სირბიშ. არა, დარჩით, ზმას ხალარ ამოვიდებ. მე მხოლოდ იმის თქმა მინდოდა თქვენთვის, რომ არავითარი ცბიერება არ მიხმარია და არც არაფერი დამხმალავს. გარეშე თავის შეიძლება ეგონოს, რომ რაღაც არსაწული ბედნიერება მეწია. ნაწილობრივ, ასეცა. მაგრამ შე მაინც ვიტყვი, რომ უფრო მეტს რომი ვიღებ, ვიდრე შე თვითონ გავცემ. რა თქმა უნდა, მამათქვენს არახოლეს მივატოვებ. ისე მოვუვლი და გავუფრთხილდები, როგორც ვერავინ შესაძლებს ახლა, როცა ძალიან მაღე სრულიად უმწირო გახდება.

იალმარი. უმწირო?

ბრემბერსი (ფრუ სერბიუს). დიახ, დიახ, მაგრამ აქ ნურაფერს იტყვით.

ფრუ სირბიშ. სულერთია, ბევრიც ეცალო, მაინც ვერ დამალავ, მაღე დაბრმავდება.

იალმარი (გაოგნებულო) დაბრმავდება?, რა უცნაურია!... მაშ, ისიც?...

ბინძ. ჭერ არავინ დაბრმავებულა?

ფრუ სირბიშ. კი მაგრამ, თავად განსაქეთ, რას ნიშნავს ეს საქმეანი კაცისათვის. ისე, რა თქმა უნდა, ვეცდები ზვედრი შევუმსუბუქო... ახლა კი ჩემი წახვლის დროა. არ ვიცი რა შეველოება, იმდენი საქმე მაქვს... პო, მართლა, აი, რისი თქმა მინდოდა თქვენთვის, ეცადე, თუ ვერლე რამეში დავჭირდებით, საქმარისა გროზერგს მიმართო.

ბრემბერსი. არა მგონია, ამ წინადადებაზე იალმარი ედღელა მადლობა გიბრძაო...

ბინძ. დიახ, ბერტა, ახლა იალმარი უკვე აღარაფერს დაეხსენება კომერსანტი ვერლეს...

იალმარი (ნელა, შთამაგონებლად). ჩემი მოკითხვა გადაეცით თქვენს მომავალ მეუღლეს და უთხარიო, რომ სულ მაღე მივაკითხავ ბუხალტერ გროზერგს...

ბრემბერსი. როგორ?...

იალმარი. დამაცადე... თუ მივაკითხავ, მხოლოდ იმიტომ, რომ ანგარიში მოვთხოვო, რამდენი მმართებს კომერსანტისა. შე მინდა მთლიანად გადავიხადო ვალ. ეს ჩემი ღირსების საქმეა... პა-პა-პა! მართალია რომ ღირსების საქმე! თუმცა, გვეყვო... პროცენტებით გადავიხდი. დიახ, ზუთი პროცენტით.

ბინძ. კი მაგრამ, ჩემო ძვირფასო, როგორ გავწყდებით ამას?

იალმარი. გადაეცით თქვენს საქმროს, რომ დღედაღამ ვმუშაობ ჩემს გამოგონებაზე. ამ უმძიმეს შრომაში მხოლოდ იმის იმედი მასულდგმულებს, რომ

როგორმე დავიხსენი თავს მისი დამორტყმული ვა-
ლისაჲს. აჲ, რატომ შევეძიე ამ ურთულეს საკმეს.
მთელი შემოსავალი იმას მოხმარდება, რომ თქვენი
მომავალი მეუღლის ვალისაჲს გავთავისუფლოდე.

ფრუ სირბიუ. როგორც ჩანს, რაღაცა მოხდა.
იალმარნი. დიახ.

ფრუ სირბიუ. რას იზამ... მწვდომობით. რაღაცის
თქმა კიდევ მინდოდა, გინა, მაგრამ შემიდგა იყოს.
მწვდომობით.

იალმარნი და გრეგერსი უსიტყვოდ უქნევენ თავს.
გინა კარმდე აცილებს.

იალმარნი. შორს არსად წახვიდე, გინა!
ფრუ სერბიუ მიდის. გინა კარს ხურავს.

მაშ, ასე, გრეგერს. ახლა კი თავი დავაღწიე ამ დამ-
ორტყმულ ვალს.

ბრემბერსნი. ყოველ შემთხვევაში, მაღელ დაღწევს.
იალმარნი. ჩემის აზრით, სწორად მოვექცევი.

ბრემბერსნი. შენ სწორედ ის კაცი ხარ, ვის პატი-
ოსნებაშიც არასოდეს შემარავია ეჭვი.

იალმარნი. ზოგჯერ ყოველად შეუძლებელია იდეა-
ლური მოთხოვნების უმეტესადი უკმაყოფილება. როგორც
იკანის მამას და მარჩენელს, ალბათ, ძალიან გაშიზი-
რდება. ჩემსავით უპოვარი კაცისთვის განა ადვილია
ამდენი წლის ვალის გადახდა, რომელსაც, თუ შეიძ-
ლება ასე ითქვას, უკვე დავიწყების მტკიერი დღეეფი?
მაგრამ რა ვქნა, ჩემი დადამანობაჲ თავისას მოითხოვს!
ბრემბერსნი (ხელს ადებს მხარზე). ჩემო ძვირფა-
სო იალმარ.. ხომ კარგია, რომ დროზე გამოვეცხა-
დე?

იალმარნი. რა თქმა უნდა!
ბრემბერსნი. ისიც ხომ კარგი ჟენი, რომ ყოველ-
გვარი ურთიერთობა გაგარკვევინ?

იალმარნი (ცოტა არ იყოს, გაღიზიანებით). დიახ,
დაიხ... მაგრამ ეს კია, რომ სამართლიანობის გრძო-
ბა მაშფოთებს.

ბრემბერსნი. როგორ?..

იალმარნი. ჰმ... არ ვიცი, შემოძლია თუ არა თა-
ვისუფლად გამოითქვა ჩემი აზრი მამაშენის შესახებ.
ბრემბერსნი. რა თქმა უნდა, მე შემიძლება?

იალმარნი. კეთილი. იცი, რა მაშფოთებს? ის, რომ
ჭეშმარიტი ქორწინების იდეას მე კი ვერ შევასხი
ხროცი, არამედ მან.

ბრემბერსნი. აბა, რას ამბობ?

იალმარნი. რასა და — სიპართეს. მამაშენი და
ხერთა სერბიუ სწორედ ამნაირი ქორწინებით ეუღ-
ლებიან ერთმანეთს; ქორწინებით, რომელიც ურთი-
ერთობისა და ორმხრივ გულდახმობისაზეა დაფუძნე-
ბული. ყველაფერი ცხადი და ნათელია მათ შორის;
არავითარს მიჭქმალვა, არავითარი მიჩუმათება. გა-
მოცხადებულია, თუ შეიძლება ასე ითქვას, ცოფვა-
თა სრული ურთიერთმიტევება.

ბრემბერსნი. დავუშვით, რომ ასეა; მერს რა?

იალმარნი. საჭმეც ეცაა სწორედ. აჲ ხომ ყველა-
ფერი... მამე და რთული... წოკლედ, ის, რასაც
შენ გეშმარიტი ქორწინების აუცილებელ საფუძვლად
თვლი.

ბრემბერსნი. კი მაგრამ, ეს ხომ სულ სხვა რამეა,
იალმარ! ნუთუ შენს თავსა და შენს ცოლს ამ „რე-
რუს“ წყვილს ადარებ?... ხომ გესმის ჩემი?..

იალმარნი. რა ვქნა, ვერასმადიებით ვერ ვიცილებ

თავიდან! იმ აზრს, რომ ამაში არის რაღაც ისეთი, რაც
ჩემს სულში სამართლიანობის გრძობას ამტკიცებს
და აშფოთებს. თითქოს 'ამჟვეყნად საერთოდ
არსებობს ურენაგის სამართლიანობა.

ბრემბერსნი. ფუჰ, თუ ღმერთი გვამს, ასე ნუ ლა-
პარაკობ, ეკლად!

იალმარნი. ჰმ... კარგი, მოვეშვით ამ წვრილმანებს.
ბრემბერსნი. მაგრამ, მეორეს მხრივ, მე თითქოს
მაინც ვხედავ ბედისწერის მსახვრალ ხელს. ვერაღე
ხომ ბრმავდება.

ბრნა. ეგ კიდევ საკითხავია, მართლა დაბრმავდება
თუ არა.

იალმარნი. უეჭველად დაბრმავდება. ყოველ შემ-
თხვევაში, ჩვენ მაინც არ უნდა ვეცხოვდეთ. სწორედ
ამ ფაქტში ვლინდება სამართლიანი ნაცვლისგება.
თავის დროზე მან თვითონ დააბრმავა მიაშიტურად
მიმდინარე მოყვანა...

ბრემბერსნი. და ხამწუხაროდ, არა ერთი, არამედ
მრავალი...

იალმარნი. ახლა კი ახლოვდება უღმომელი, იდუ-
მლო ძალა და კომერსანტის საკუთარ თავლებს მო-
ითხოვს.

ბრნა. აბა, რას ამბობ, იალმარ, რას? ჟრის გაცდებ
და მეშინია.

იალმარნი. ხანდახან არ გვაწყენს არსებობის ბნელ
მხარეებზე ჩადამავება...

შემოსასვლელი კარიდან ქოშინით შემობრბის თბი-
ლად ჩაცმული პედივი; სახეზე ღიმილი დასთამაშებს.

ბრნა. უკვე დაბრუნდი?

პედვიზნი. ჰო, ზვირნობა მომზერდა... კარგის
ჟენი, რომ დაბრუნდი: იცი, ვინ შემხვდა?

იალმარნი. ალბათ, ფრუ სერბიუ.

პედვიზნი. დიახ.

იალმარნი (ოთახში ბოლთასა სცემს). იმედია, ეს
თქვენი შეხვედრა უკანასკნელი იყო.

დუმბილი.

პედვიზნი (შემწვდომი ხან მამას უყურებს, ხან
ლევას და გრეგერსს, თითქოს სურს საერთო გან-
წყობილება გამოიყენოს, შემდეგ იალმართან მიდის
და ეფერება). მამა!

იალმარნი. რა იყო, მედეგ?

პედვიზნი. ფრუ სერბიუმ რაღაცა მომტანა.

იალმარნი (ჩერდება). შენ?

პედვიზნი. სახვადიო საჩუქარი.

ბრნა. დაბადების დღეზე ბერთა ყოველთვის რა-
ღაცა გჩუქნის.

იალმარნი. მაინც რა საჩუქარია?

პედვიზნი. არა, დღეს საიდუმლოდ უნდა დარჩეს.

ხვალ დილით კი დედამ საწოლზე უნდა დამიდოს.

იალმარნი. საინტერესოა, როდემდის უნდა მიმა-
ლოთ ყველაფერი?

პედვიზნი (საჩქაროდ). არა, არა, ახლავე გიჩვე-
ნებ; აჲ, რამხელა წერილია. (პალტოს ჯიბიდან წე-
რილს იღებს).

პედვიზნი. დიახ, ესაა და ეს. დანარჩენი, ალბათ,
მერე აქნება. მაგრამ წარმოვიდგენა? — წერილი,
მამა! ჩემს სიციფლესი არ მინილია წერილი. ზედ
აწერია: „უტროკენ“, „უტროკენ ჰედვოგ ეკლადს“;
ესე იგი, შე!

იალმარნი. მომიტე, დახმედო.

ჰედვიგი (წერილს უწვდის). ინებე.
იალმარნი. კომერსანტი ვერღეს ხელია.
ბინა. მართლა, იალმარ?
იალმარნი. აბა, დახედო.
ბინა. დახედო თუ არა, ბევრს კი გავეცი
იალმარნი. ჰედვიგ... შეიძლება გავხსნა და წავი-
კითხო?

ჰედვიგი. რა თქმა უნდა.
ბინა. არა, დღეს არა, იალმარ. რახან სახვადიოა...
ჰედვიგი (ჩუმად დედას). გაუწვი, წაიკითხო! ალ-
ბათ, რაღაც კარგი წერია. ნამახ გაუხარდება და
ჩვეც უკვლავი კარგ გუნებაზე დავედებით.
იალმარნი. ესე იგი, შეიძლება გავხსნა?
ჰედვიგი. რა თქმა უნდა, მამა! საინტერესოა, რა
წერია!

იალმარნი. კარგი! (კონვერტს ხსნის, წერილს ილ-
გებს, კითხულობს და სახეზე განცვიფრება ეხატება).
რა არის ეს?..

ბინა. რა წერია?
ჰედვიგი. მო, მამა, ვითხარია რა?
იალმარნი. მოითმინეთ! (ხელახლა კითხულობს წე-
რილს და ფიქრდება, მაგრამ თავს ძალას ატანს და
შეღერებით მშვილად ამბობს). ეს შენი ნაჩუქრობის
ხარათია, ჰედვიგ.

ჰედვიგი. წარმოგიდგენიათ? მაინც რას მპირდე-
ხან ნაჩუქრად?

იალმარნი. შენ თვითონ წაიკითხე.
ჰედვიგი მაგიდასთან მიდის და ლამპის შუქზე კი-
თხულობს.

(მადლობა; მუშტებსა კუმშავს). თვალში! თვალში!
და ეს წერაღი!

ჰედვიგი (კითხვას თავს ანებებს). არა, მე მგონია,
ეს პაპისა უნდა იყოს!..

იალმარნი (წერილს გამოართმევს). გინა... გასა-
გებია შენთვის?

ბინა. რა არის გასაგებო? აღარ იტყვი, რაშია
საქმე?

იალმარნი. კომერსანტი ვერღე იწერება, რომ ჰე-
დვიგს ბებერ პაპას ამერიიდან აღარ დასჭირდება
ქალღმების გადაწერა, კანტორიდან ყოველთფიურად
მიიღებს ას კრონს...

ბრემარსნი. ამა!

ჰედვიგი. ას კრონს, დედა! მეც წავიკითხე...

ბინა. მაშ, შეიძლება მივფიქროთ ბერიკაცს.

იალმარნი. ას კრონს, ხანამდისაც დასჭირდება,
ესე იგი, მთელი სიცოცხლის მანძილზე.

ბინა. ახლა კი უზრუნველყოფილია, სახრალო.

იალმარნი. მაგრამ მთავარი აწი იწყება. როგორც
ხანს, ბოლომდე არ ჩავიკითხავს, ჰედვიგ. ბერიკაცის
სიყვდილის შემდეგ მთელი ეს თანხა შენზე გადმო-
დის.

ჰედვიგი. ჩემზე? მთლიანად?

იალმარნი. კომერსანტი წერს, რომ იმავე პენსიას
უკლებლად მიიღებს მთელი შენი სიცოცხლის მანძილ-
ზე. გესმის, გინა?

ბინა. მესმის, მესმის.

ჰედვიგი. წარმოგიდგენიათ? ამდენი ფული — მე?
(სახელოზე ექაჩება). არ გიხარია, მამა?

იალმარნი. (თავს არიდებს). მიხარია! (ბოლოს
სცემს). — ო, რა მორწმუნოა, რა პერსპექტივა იშ-

ლება ჩემს წინაშე! ჰედვიგ... ზედათ. რა უხედა ასა
ჩუქრებს ჰედვიგს?!

ბინა. კი მაგრამ, ეს ხომ მისი დაბადების დღეა?
ჰედვიგი. სულერთია, ყველაფერი მაინც შენი იქ-

ნება, მამა! მე ხომ მთელ ფულს შენ და დედას მო-
გცემთ!

იალმარნი. მო, დედას, არა?

ბრემარსნი. იალმარ, მახეს გავცემენ.

იალმარნი. მაშ, შენი აზრით, ესეც მახეა?

ბრემარსნი. აი, რა მოთხრა ამ დოლარს, აქ რომ იყო:
იალმარნი, შენ რომ გგონია, ის კაცი არ არისო...

იალმარნი. ის კაცი არ არისო?..

ბრემარსნი. შენ თვითონ დარწმუნდებიო, მოთხრა.

იალმარნი. დიახ, დარწმუნდები, მიცემს თუ არა
იმის ნებას, რომ ფულით მომიუკუროს პირი!

ჰედვიგი. რა ხდება, დედა?

ბინა. შენ წადი, გაიხადე.

ჰედვიგი ცოტაც და, ალბათ, ატირდება. გულ-
მოკლული სამზარეულოში გადის.

ბრემარსნი. დიახ, იალმარ, ახლა გაირკვევა, ვინ
არის მართალი, მე თუ ის.

იალმარნი (ნელ-ნელა შუაზე ხეცს ქაღალდს, ორი-
ვე ნახევარს მაგიდაზე დებს და ამბობს). აი, ჩემი
პასუხი.

ბრემარსნი. ასეც ვიცოდო.

იალმარნი (გინასთან მიდის, რომელიც ღუმელთან
დგას და ყრუ ხმით ამბობს). ამას იქით კი ყოველ-
გვარ მალვას მოეღოს ბოლო. თუკი მართლა სახი-
ლოდ აქციე ზურგი, როცა... შენივე სიტყვებით
რომ ვთქვათ, მე შემოევარე, მაშინ რაბოლა შეუ-
წყო ზელი ჩვენს ქორწინებას?

ბინა. ალბათ, იმედი ჰქონდა, რომ აქაც გამოიკ-
ვლევდა გზას.

იალმარნი. მხოლოდ ამიტომ? იქნებ, რაღაცის ეშე-
ნოდა?

ბინა. არ მესმის, რას ამბობ?

იალმარნი. მე მინდა ვიცოდე, აქვს თუ არ შენს
შვილს იმის უფლება, რომ ჩემს ბერკვეშ იცხოვროს?

ბინა (მრისხანედ შეიმართება, ანთებული მზერა-
ით). და შენ... შენ მეკითხები ამას?

იალმარნი. მიპასუხე: ჰედვიგა ჩემი შვილია თუ...
ახა!

ბინა (უტრები სიყვითლი უცქერის). არ ვიცი.

იალმარნი (ხმის კანკალით). არ იცი?..

ბინა. აბა, რა უნდა ვიცოდე? მე ხომ...

იალმარნი (ზურგს შეაქცევს; ჩუმად). მაშინ მე
ამ სახლში აღარაფერი მესაქმება.

ბრემარსნი. კარგად დაფიქრდი, იალმარ!

იალმარნი. ჩემს დღეში მყოფ კაცს რაღა საფიქ-
რალი დარჩენია?

ბრემარსნი. ბევრი, ძალიან ბევრი! თქვენ სამივენი
მტკიცედ უნდა შეიკრაო და შეეკუშირდეთ, თუ გსურს
იქამდე ამაღლდე, რომ თვითგადაღომა და ყოვლის
მოტყევა შესძლო.

იალმარნი. არავითარი ამაღლება არა მსურს! ღმე-
რთმა მამოკის, ღმერთმა! ადარებს ჩემი ქული?
(ქუდს იღებს). ოჯახი დამეგრას! (კეითინით). აღარ
მყავს, შვილი აღარ მყავს, გრეგერს!

ჰედვიგი (სამზარეულოს კარს გამოაღებს). რას
ამბობ? (მივარდება). მამა! მამა!

ბინა. აჲ!
იპლმარნი. არ მომეპარო, მედვიც მომშორდი! შე-
ნი დანახვა აღარ შემძლია ო, ეს თვალბი... მშვი-
დობით! (ქარსკენ გარბნი).

ჰამდვიზი (ეხლაუტება; ყვირილით). არა! არა! არა!
არ წახვიდე!

ბინა (ყვირის). ბავშვს შეხედე, ბავშვს, იპლმარნი!
იპლმარნი. არ მინდა არ შემძლია გამიშვიო...
შორს, შორს! (მედიცის გაუსხლტება და თავქუდმო-
გლეჯილი გავარდება კარში).

ჰამდვიზი (არეული მზერით). მიდის, დედა! მიდის!
აღასახლეს აღარ დაბრუნდება!

ბინა. მხოლოდ ნუ ტირი, მედვიც! აუცილებლად
დაბრუნდება!

ჰამდვიზი (ქვითინით ემხოზა დივანზე). არა, არა,
აქასოღეს აღარ დაგვიბრუნდება.

ბრამპარსი. დამერწმუნეთ, მე მინდოდა ყველაფე-
რი უკეთ ყოფილიყო, ფრუ ექდალ!..

ბინა. შეიძლება... ღმერთმა შეგინდოს!

ჰამდვიზი (დივანზე). ვაიმე, ასე მგონია, წველები!
ვერა, ამას ვერ გაუძლებს! რა დავუშვებ, დედა! და-
აბრუნე, დააბრუნე!

ბრამპარსი. დიახ, დიახ. ახლავ. შენ მხოლოდ და-
მშვიდდი... მე წავალ და მოვძებნი. (შალს მოისხამს).
შეიძლება რელიგია... მაგრამ შემიძრდი, რომ ალ-
არ იტირებ.

ჰამდვიზი. აღარ ვიტყვებ, ოღონდ დაბრუნდეს.

ბრამპარსი (გინას, რომელიც წასვლას აპირებს).
იქნებ სჯობია, რომ არ წახვიდე? აცადეთ, თვით-
ონვე გადაიბაროს ბოლომდის ეს საშინელი ბრძოლა.

ბინა. მერეც მოასწრებს. ჭრჭერობით კი ბავშვს
უნდა მივხედოთ. (გადას).

ჰამდვიზი (წამოაღება და ცრემლებს იწმენდს).
თქვენ მაინც მითხარით, რა მოხდა? რატომ აღარ ვუ-
ყვარავრ მაშას?

ბრამპარსი. თქვენთვის ადრეა ამის კითხვა... ჭერ
უნდა გაიზარდოს... დედი გახდეთ...

ჰამდვიზი (სულუქებს). სანამ გაფიქრდები, სულ
ასე უნდა ვიტანო?.. თუმცა, მე მგონია, ვხვდები...
იქნებ ჩემი მამიკოს ნამდვილი შვილი არა ვარ?

ბრამპარსი (შეშფოთებით). ეგ რამ გაფიქრებინათ?
ჰამდვიზი. იქნებ, დედამ სადმე მიოცა. ახლა კი,
აღბათ, მაშამ გიფიცო. სადღაც წამიკითხავს ერთი ასე-
თი ამბავი.

ბრამპარსი. ასეც რომ იყოს...

ჰამდვიზი. კი მაგრამ, ამის გამო მაშას ძველებუ-
რად აღარ უნდა უყვარდეს თავისი შვილი? მე თუ
მკითხავთ, უფრო მეტადაც კი უნდა უყვარდეს. გარე-
ული იხვიც ხომ გვაჩუქეს, მაგრამ მე მაინც გაფი-
ქვებით მიყვარს.

ბრამპარსი (ცდილობს უკრძალუბა სხვა რამეზე გა-
დატანოს). მო, მართლა, გარეული იხვი! მოდი, მე-
დვიც, გარეული იხვზე ვილაპარაკო!

ჰამდვიზი. ჩემი საბრალო გარეული იხვი! მაშაჩემს
თავლით დანახავდაც შესჯავდა. წარმოგიდგენიათ?
კისერი უნდა მოვუგრბო.

ბრამპარსი. არა, ამას როგორ იზამს?

ჰამდვიზი. აღბათ, არა, მაგრამ ასე რომ თქვა? ძა-
ლიან ცუდად გამოუვიდა. მე ყოველ დამე ვლოცუ-
ლობ, რომ ცოცხალი და სალ-სალამათი იყოს.

ბრამპარსი (უყურებს). მაშ, თქვენ სალამატობ
ლოცულობით?

ჰამდვიზი. დი-ი-ახ!

ბრამპარსი. ვინ გასწავლათ?

ჰამდვიზი. დიანა, მე თვითონ ვისწავლე! ერთხელ
მამა ძალიან ავად იყო და კისერიც წურბელები და-
ახვს. ასე ამოხვდა, სიკვდილი კარგა მომდგარო.

ბრამპარსი. მერე?

ჰამდვიზი. პირა, რომ დავწვი, ლოცვა დავწე-
ღმერთო, კარგად მიმყოფე-მითქო. მას აქეთ ასე და-
მხედდა.

ბრამპარსი. ახლა კი გარეული იხვზეც ლოცულობით?

ჰამდვიზი. დიახ, ვედილობ, არც ის გამომარჩეს. პი-
რველად სულ ავად იყო.

ბრამპარსი. დილობითაც თუ ლოცულობით?

ჰამდვიზი. არა, დილობით არა.

ბრამპარსი. რატომ?

ჰამდვიზი. დილობით ხომ სინათლეა; სინათლეში
კი საშინო არ არის.

ბრამპარსი. მაშ, მამათქვენს უნდოდა კისერი მო-
ეგრება გარეული იხვისთვის, რომელიც ასე ძალიან
გაუყვართ?

ჰამდვიზი. არა, ასე თქვა, ყველაფერს ეს აქოზე-
ხდა, მაგრამ შენი ბათრით ხელს არ ვახვლებო... ისე
გამეხარდა...

ბრამპარსი (უახლოვდება). კი მაგრამ, თქვენი ნე-
ბით რომ შეგეწირათ მსხვერპლად მისი გულისთვის?

ჰამდვიზი (წამოიწეც). გარეული იხვი?

ბრამპარსი. ნებაყოფლობით რომ შეგეწირათ მის-
თვის ის, რაც ყველაზე უფრო გიყვართ.

ჰამდვიზი. ვითომ ეს უშველის სჯამებს?

ბრამპარსი. სცადეთ, მედვიც.

ჰამდვიზი (ჩუმად, თვალგაბრწყინებული). დიახ,
ვცდი.

ბრამპარსი. როგორ გგონიათ, გამხედობა გეყო-
ფათ?

ჰამდვიზი. პაპას ვთხოვ, თოფი ესროლოს.

ბრამპარსი. კეთილი. მაგრამ დედისთან არაფერი
წამოცადეთ, გესმით?

ჰამდვიზი. რატომ?

ბრამპარსი. ვერ გაგვიგნო.

ჰამდვიზი. გარეული იხვი... ზვალ დილობით ვცდი.
გინა ბრუნდება. პედვიცი ღელას მივარდება.

ნახე, დედა?

ბინა. ვერა. ასე მითხრეს, რელიგიათ იყო და სა-
დღაც წაიფანათ.

ბრამპარსი. ნამდვილად?

ბინა. დარაჟმა მითხრა. მოღვიკიც მათთან ყოფი-
ლა.

ბრამპარსი. რა დროს ეს იყო, როცა მარტოდმარ-
ტოს უნდა გადებოდა უსახსტეის სულიერი ბრძო-
ლა?..

ბინა (შალს იხსნის). რას იზამ, კაცი კაცია. ღმე-
რთმა იხის, სად წაათრევს რელიგია. მაღამ ერისკე-
ნთან ვიყავი, მაგრამ იქ არ არიან.

ჰამდვიზი (ტირილით). საერთოდ რომ აღარ დაბ-
რუნდეს?

ბრამპარსი. დაბრუნდება. ზვალ ერთ რაღაცას ვე-
ტყვი და ნახავთ, თუ მაშინვე არ დაგებრუნდეთ. ღა-
მე მშვიდობისა, დამე მშვიდობისა, მედვიც! (გადას).

პედვიზი (ჭევიანი ყელზე შემოესვენება დედას).
დედა, დედა!
ბინა (მხრებზე ხელს უსვამს და ოხრავს). ოჰ, ოჰ!
მართალი იყო რელინგი. აი, რა გაშოდის, როცა ყვე-
ლა დამთხვეული ძალისძალად გვეჩრება თავისი იდე-
ალური მოთხოვნებით.

მეხუთე მონათხილვა

იალმარ ეცდის სახელოსნო. პირქუში, ცივი დი-
ლა. ფანჯრის მინები დათოვლილია.

სამზარეულოდან გამოდის ბინა და სასტუმრო ოთ-
ახისკენ მიემართება. წინსაფარი უკეთია, ხელში ცო-
ცხი უკირავს. იმედარაოდ, წინაპირიდან სწრაფად
შეგონებს ჰედვიგს.

ბინა (ჩერდება). გაიგე რამე?

პედვიზი. მგონი რელინგთანაა, დედა.

ბინა. აი, ზომ ზედზე?

პედვიზი. დარაჟმა თქვა, გავფრენე, რელინგმა
ძლივს მოათრია ორი კაციო.

ბინა. ასეც ვიცოდი.

პედვიზი. მაგრამ რა, თუ ჩვენთან არ დაბრუნ-
დება?

ბინა. ჩავალ, მოველაპარაკებო მანც.

თავისი ოთახიდან გამოდის მოხუცი ეცდარი. ხა-
ლათი აცვია; ხელში მოწყული ჩიბუბი უკირავს.

მედალი. იალმარ... იალმარ... ხედავს?

ბინა. მგონი სადღაც წავიდა.

მედალი. ასე ადრია?.. და, თანაც ამ ქარბუქში?
რა გაეწყობა, მარტო მივხედავ საქმეს. (ჰედვიგის
ღამებზე კარის ერთ ნახევარს გამოსწევს და
სხვეწს შეღის).

ჰედვიგი კვლავ ხუროს კარს.

პედვიზი. რა ეშველება საცოდავ პაპას, როცა გა-
იგებს, რომ მამა სახლიდან წახვალს აპირებს?

ბინა. მორჩა ამ სისულელეს. პაპამ არაფერი უნ-
და გაიგოს. კიდევ კარგი, რომ გუშინ სახლში არ
იყო, როცა მთელი ეს აუღმავალი ატუდა.

პედვიზი. კი მაგრამ...

შეშლის გრეგერსი.

ბრემპერსი. როგორაა საქმე? გამოჩნდა?

ბინა. ამხობენ, ჰყვიითაა, რელინგთანაა.

ბრემპერსი. რელინგთან? მაშ, გუშინ მარჯლა ამ
ვუბნარებთან აუო?

ბინა. როგორც ჩანს.

ბრემპერსი. ნაცლად იმისა, რომ მარტო ყოფილი-
ყო, რათა სერიოზულად ჩაფიქრებოდა საქმეს და
აზრი მოეკრიბა?...

ბინა. თქვენ რა გიჭირთ? სიტყვების შეტი რა გე-
ხარჯებათ?

შეშლის რელინგი...

პედვიზი (მივარდება). მამა თქვენთანაა?

ბინა. მართალი გვითხარით.

რელინგი. რა თქმა უნდა.

პედვიზი. მერედა, რატომ არ შეგვატყობინეთ?

რელინგი. იმიტომ, რომ ღო-ორი ვარ, ღო-ორი.
მაგრამ, ჯერ ერთი, გაჩენის დღე მაწყვედინა მეორე
ღო-ორა — ამ ჩვენსა დემონიურმა ნატურამ და,
იგემ არ იღოს, მეც დამეჩინა.

ბინა. კი მაგრამ, რას ამბობს დღეს იალმარ?
რელინგი. არაფერსაც არ ამბობს.
პედვიზი. ხმა არ ამოუღია?
რელინგი. თქვენც არ მითხრავდეთ.
ბრემპერსი. დიახ, დიახ. ასეც ვიცოდი.
ბინა. კი მაგრამ, მანც რას აკეთებს?
რელინგი. დივანზე წევს და ზვინავს.
ბინა. მართლა? თუმცა იალმარმა საშინელი ზვრი-
ნა იცის.

პედვიზი. სძინავს? ჩვენ ამ დღეში ვართ და მას
კი სძინავს?

რელინგი. დიახ, სძინავს და, დალაზროს ეშმაკმა,
მერე როგორ სძინავს.

ბრემპერსი. რა გასაკვირაა, ესოდენ საშინელი ზი-
ნაგანი ბრძოლის შემდეგ, რომელმაც, ალბათ, სულ
მთლად გამოფიტა.

ბინა. ღამამოხებით წანწალი რომ არ ხტევია, მი-
ტომ.

პედვიზი. ალბათ, უძიოებისაა, რომ კარგად გამო-
იძინებს, დედა.

ბინა. ალბათ. ამიტომ ასე ადრე ნუ გავადევნებთ.
დიდი მადლობა, რელინგ. ჯერ აჭურობას მივალაგებ
და მერე... წამოდ, მომხმარე, ჰედვიგ.

ბინა და ჰედვიგი სასტუმრო ოთახში გადიან.
ბრემპერსი (რელინგს მოუბრუნდება). ზომ ვერ შე-
ტყვით, რა ხდება ახლა იალმარ ეცდარის სულში?
რელინგი. დურბიანია, არ შემოჩნდება, რომ მასში
რაიმე ზედგოვდება.

ბრემპერსი. როგორ? ამნაირი გარდატეხის შემდეგ,
როცა მთელი მისი ცხოვრება ახლებურ აზრსა და
მიმართულებას იტენს?.. რა უფლება გაქვთ იფიქროთ,
რომ ისეთი პიროვნება, როგორც იალმარია...

რელინგი. პიროვნება?.. ვინ, იალმარია?.. თუკი
მის არსებაში ოდესმე მაინც ყუო იმისი ჩანახაზი,
რომ, თქვენივე საკუთარი გამოთქმით, „პიროვნებად“
ქცეულყო, უნდა მოგახსენოთ, რომ ეს ჩანახაზი ბა-
შეშობის ასაკშივე მოითხო მასში. შემოქმედა ამაში
მაინც დავარწმუნოთ.

ბრემპერსი. ვერ დამარწმუნებთ, იმიტომ, რომ უც-
ნად რამეს ამბობთ. იალმარს ისეთი სიყვარული
ზრდუნდა.

რელინგი. ვინ? ორი ისტერიული, ერთთავად ნერ-
ვებმოშლილი და ყალბე შემდგარი შინაბერა დედა?

ბრემპერსი. უნდა მოგახსენოთ, რომ ორივე ფრი-
ად ღირსეული მანდილოსანი იყო, რომლებსაც არა-
სოდეს ავიწყდებოდათ იდეალური მოთხოვნები. მაგ-
რამ ახლა თქვენ კვლავ მოჰყვებით მასხრობას და
კბილების კრებებს.

რელინგი. არა, დღეს მაგის გუნებაზე არა ვარ,
თუმცა მშვენიერად ვიცი მისი ძვირფასი აღზრდელე-
ბის ამბავი. ვინ მოსთვლის, რამდენი პათეტიკური სი-
ტუვა დაუფრქვევია თავისი „ორი სულიერი დეიდის“
გახსენებისას. მაგრამ არა მგონია, რომ ბევრი რამით
იყო დავალებული მათთან. ეცდარის უბედურება
იხაა, რომ ყოველთვის ერთგვარი მნათობის როლს
თამაშობდა თავის წრეში...

ბრემპერსი. თამაშობდა და უფლებაც ჰქონდა მე-
ვგლობისხმობ მის სულიერ სიღრმეს.

რელინგი. მომკალით და არავითარი სიღრმე მე-
მასში არ შემოჩნდება... მარტო მამამისს რომ ჰქონო-

და ასეთი დიდი წარმოდგენა შეიძლება, ეს კიდევ არ აფერხებს ბებრის ლეიტენანტი მთელი თავისი სიცოცხლის განმავლობაში ნამდვილი ზრევით იყოს.

ბრემბარსი. მთელი სიცოცხლის განმავლობაში ის ბავშვურად მიმდებარდა და მიამიტი გახლდათ. მაგრამ თქვენ ახის გაგების თავი ვინ მოგვით?

რეზინი. კეთილი, მაგრამ შემდეგ, როცა ეს ჩვენი ძირფასი იალმარი, ასე ვთქვათ, სტუდენტო გახდა, მეგობრების თვალშიაც დაუფიქრებელი მომავალი მნათობის როლიც მოგვევლინა. ისე, კაცმა რომ თქვას, მართლაც საკმაოდ ღია მავი და მომხიბლავი იყო, ქერა, თეთრ-ყიწიწი, სწორად ისეთი, როგორც ახლად წამოჩატულ გოგონებს მოსწონთ. ამას დაუმატო მისი მგრძნობიარობა, სიყვარული, სიმატე და გულში ზარწყვლილი ხმა, ისევე როგორც სხვისი ლექსებისა და სხვისი აზრების მომდევნო დეკლამირების უნარი.

ბრემბარსი (აღშფოთებით). თქვენ ამას იალმარ ეძღვებ ამაღლებ?

რეზინი. დიახ, თქვენის ნებართვით, სწორედ ასეთია ამ თქვენი კერპის შინაგანი სამყარო, ვის წინაშე მუცელზე ხოხავთ.

ბრემბარსი. არა მგონია, ამდენად ბრმა ვიყო.

რეზინი. სამწუხაროდ, ასეა. თქვენც ხომ თავიხებურად არანორმალური, ავადმყოფი კაცი ხართ?

ბრემბარსი. ამ მხრივ, მართალი ბრძანდებით.

რეზინი. რა თქმა უნდა. ეს თქვენი ავადმყოფობაც საკმაოდ მძიმე ავადმყოფობაა. ჭერ ერთი, მტრისა, თქვენ რომ პათოსების ციებ-ცხელება გჭირთ, და, მეორეც, რაც კიდევ უფრო უარესია. თაყვანისცემის მანიითა ხართ შეპყრობილი. თქვენ გაზომვებით გჭირდებათ თაყვანისცემის საგანი: ალბათ, ამიტომაცაა, რომ ერთთავად სხვის საქმეში ეტრები, თითქმის თქვენი საკუთარი საქმე არ გქონდეთ.

ბრემბარსი. რა გასაკვირია, თაყვანისცემის საგანს ყოველთვის ჩვენს გარეთ უნდა ვეძებოდეთ.

რეზინი. მაგრამ თქვენ სახტიკად ცდებით ამ „ღვთაებრივი“ ზუზუნაკლების შეფასებისას, რომლებიც ყველგან გელანდებათ. აი, ახლაც უბრალო მოკვდავთა სახლში შემოგჩნდით მაგ თქვენი იდეალური მოთხოვნებით. მაგრამ ამ სახლში გაკოტრებულ სახლი ცხოვრობს.

ბრემბარსი. თუ ასეთი მდგომარეობაა ხართ იალმარ ეკლადი, მაშინ რაღა ხიამოვუნება გვცრით მის გვერდით ყოფნა?

რეზინი. ო, ღმერთო ჩემო, რაც არ უნდა იყოს, მე მაინც ექიმი ვარ და, ასე თუ ისე, ხომ უნდა ვიზრუნო ავადმყოფებზე, რომლებიც ჩემი კარის მეზობლები არიან?

ბრემბარსი. მაშ, თქვენის აზრით, იალმარ ეკლადიც ავადმყოფია?

რეზინი. სამწუხაროდ, ჯანსაღ ადამიანს, ხანთ-ლითაც რომ ეტეხათ, ვერსად იპოვით.

ბრემბარსი. კი მაგრამ, მაინც როგორ მჭურნალობთ იალმარ ეკლადს?

რეზინი. ჩვეულებრივად. ვცდებოხ ბელი შევუწყო მასში ცხოვრებისეული სიცრუის შენარჩუნებას.

ბრემბარსი. ცხოვრებისეული სიცრუისაო? ხომ არ მოგხმამ?

რეზინი. არა. მე სწორედ „ცხოვრებისეული სიცრუე“ ვთქვი. იმიტომ, რომ ეს, თუ სიმატეზე გნებავთ, მასტიმულირებელი პრინციპია.

ბრემბარსი. თუ შეიძლება გითხვით, მაინც რას წარმოადგენს ეს „ცხოვრებისეული სიცრუე“, რომლითაც დასწრეულებულია იალმარ ეკლადი?

რეზინი. მომტივრეთ, მაგრამ აშწარს საიდუმლოების მე ექიმაშუბს არ ვუთხარებ. თქვენ შეგიძლიათ უფრო მეტად დასახიჩროთ იგი. მჭურნალობის ჩემული მეთოდი კი რადიკალური გახლავთ, რომელსაც მოღვატის მიმართაც ვიყენებ. მე ის „დემონიურ ნატურად“ ვაქციე. ყოფილიხადი, რომელიც კინერზე აღმოვეჩინე...

ბრემბარსი. მაშ, ის სინამდვილეში სულაც არ არის „დემონიური ნატურა“?

რეზინი. კი მაგრამ, დაღაზტროს ეშმაქმა, რას ნიშნავს „დემონიური ნატურა“? ეს ხომ წმინდა წყლის სისუფლივია, ჩემს მერვტ გამოგონილი, ამ მიწნით, რომ ცხოვრება გაფუადვილო. უამისოდ ეს საყოფად, ეს ნამდვილი ღორი რა ხანია დაიღუპებოდა სასოწარკვეთილებისა და საკუთარი თავის მიმართ უღრმესი ზიზღის შედეგად. ახლა ბებრე ლეიტენანტს აღარ იკითხავთ? თუცა ნან თავისით მიაკვლია მჭურნალობის ყველაზე ნაღდ საშუალებას.

ბრემბარსი. ლეიტენანტმა ეკლადმა? კი მაგრამ, მას რაღა სჭირს?

რეზინი. რაღა სჭირსო?.. ეს ბებრე ბრყვი, ოდესღაც დათვებზე მონადირე, ახლა სხედწში დაბორიალობს და ბოცვრებსა ზოცავს. და როცა ამ სისაძალოთ გულს იჭერებს, დაეჩრწუნეთ, მასზე უფრო ზედწიერი მონადირე მთელი დედამიწის ზურგზე არსად მოიქნება. ზუთი თუ ექვსი გამხმარი ნაჭვის ზე, რომლებიც შობის შემდეგ შემოინახა, უხიერი ტევრი მგონია, მამალი დაქუთები—ფიჭვის კენწეროზე შემოხმადარი ყრუანჩელები, სხვენის იატაკზე დაუწუნებელი ბოცვრები კი — მურა დათვები, რომლებსაც გააფთრებით ებრძვის ფართოდ გაშლილ სივრცეებს ნაჭვეი ეს ჭალა კაცი.

ბრემბარსი. სახარლო ლეიტენანტი.. აი, მან კი მართლაც ჩამოაფარა თავისი ძველი, სიკბუტისდროინდელი იდეალები.

რეზინი. ჰო, მართლა, ხანამ არ დამეწყწნია, ნუ ზნარობთ ამ უცხოურ სიტყვას — „იდეალები“. ჩვენა კვაქვს მშვენიერი მშობლიური სიტყვა: „სიცრუე“.

ბრემბარსი. თქვენის აზრით, ეს ორი სიტყვა ერთმანეთს ტოლფასია?

რეზინი. დიახ, დაახლოებით ისევე, როგორც, ვთქვათ, „ლექი“ და „მეტერკული“.

ბრემბარსი. მაშ, იცოდეთ, ექიმი, რომ არ მოვისვენებ, ხანა კლანჭებიდან არ გამოგდევნოთ იალმარს.

რეზინი. მით უარესი მიხთვის. წაართვით აშწარს კაცს ცხოვრებისეული სიცრუე და ამით მას წაართმევთ ზედწიერებას. (პედევას, რომელიც ამ დროს სასტუმრო ოთახიდან გამოდის). ამა, ჭერჭერობით, ისვის დედობილო, ერთი ქვევით ჩავალ და დავხედვ, ყველა დევაზე კოტრიალობს თუ არა მამიკო და თავს ამტვრევს თავის დიდებულ გამოკონებას. (მიდის).

ბრემპარსი (პედვიგს უახლოვდება). სახეზე გატყუობთ, რომ სამეჭე ჭერ კიდევ არ მოთავსებულა.

პედვიგსი. რა სამეჭე?.. აჰ, თქვენ გარეულ ივს გულისხმობთ? არა, ჭერ არა.

ბრემპარსი. როგორც ჩანს, გამხედლობა არ გეყოფთ, როცა სამეჭე სამეჭეში მიდგა.

პედვიგსი. არა, მაგისტომ არა. დღეს დილით რომ გავიღვიძე და გამახსენდა, რას მეუბნებოდით გუშინ, ყველაფერი ძალიან უცნაური მეჩვენა.

ბრემპარსი. უცნაური?

პედვიგსი. დიახ.. თვითონაც არ ვიცი, რატომ. წუხელის მეგონა, რომ ეს იქნებოდა ნამდვილი გმირობა. დღეს კი ყველაფერი გამახსენდა და რატომღაც მომეჩვენა, რომ არავითარი გმირობა ეს არ არის.

ბრემპარსი. რა თქმა უნდა.. გარემოცვა თავისას შეგბა. თქვენთვის ბევრი რამ ჩაკედა, პედვიგ.

პედვიგსი. ჩემთვის სულერთია. ნეტა მამა დაბრუნდეს და...

ბრემპარსი. აჰ, რა იქნება, თვალი აგვიხილათ და დანახათ ის, რაც ცხოვრებას თავის ნამდვილ ფასს ანიჭებთ თქვენ რომ ჭეშმარიტად ჭანხალა, უფრევი და ყოველგვარი მსხვერპლის გაღებად მზადყოფილი სული გქონდეთ, დანახავდით, რაიგ გარდაქმნილი დაგზარუნდებოდათ. მაგრამ მე ჭერ კიდევ არ დამოკარგავს თქვენდამი რწმენა, პედვიგ. (მიდის).

პედვიგი ოთახში დაბრუნდა, შემდეგ კი სამზარეულოსკენ მიემართება. ამ დროს სხვენის კარზე კაჟური გაისისი. პედვიგი მიდის და ცოტათი გამოსწებს კარს, საიდანაც გამოდის მოზუცი ექვალა. პედვიგი კვლავ ხუროვს კარს.

მადლნი. მჰ... დიდი ვერაფერი სიამოვნებაა დღიდან მარტოდმარტო სხვენის შემოვლა.

პედვიგსი. დღეს არ გინადირობა, პაპა?

მადლნი. ამნაირ ამინდში ნადირობა სად გაცონილა? ბნელა, ორ ნახევრე ვერაფერს გაარჩევს კაცი. პედვიგსი. მარტო ბოცვრებს რომ მისდგომიხარ, არ გინდა სხვა რამეზეც ინადირო?

მადლნი. ვითომ ბოცვრებს რას უწუნებ? ა?

პედვიგსი. არა, ისე... ვთქვით, გარეულ იხეზე?..

მადლნი. ჰო-ჰო! ეგინია, ჩემი გარეული იხვი არ შემოაკევსო. არასოდეს, გესმის? არასოდეს.

პედვიგსი. თუშეა შენ ვერც შეხსენებდი ამას. ამბობენ, ძალიან ძნელი მოსაკლავიაო.

მადლნი. ვინ? მე ვერ შევძლებდი?

პედვიგსი. კი მაგრამ, მაინც როგორც ენსოდი, პაპა? არა. ჩემს გარეულ იხვს კი არა, სხვებს?

მადლნი. ზიგ გულში უნდა დაუმზინო, გესმის? თანაც, ფრთის მიმართულებით კი არა, მის საპირისპიროდ, გასაგებია?

პედვიგსი. და იქვე გაათავებ, პაპა?

მადლნი. იქვე, თუ სიროლა შეგცმლია. მჰ... ახლა კი დროა, ტანსაცმელი გამოიცვალო. მჰ. გესმის? მჰ... (თავის ოთახში შედის).

პედვიგი ერთხანს უძრავად დგას, ცალი თვალი სასტუმრო ოთახის კარზე უპირავს, მერე თაროებიან მიდის. ფეხის წვერებზე აიწევა, ზემო თაროდან რევოლვერს ჩამოიღებს და ათვალღერებს. სასტუმრო ოთახიდან გამოდის გინა; ხელში ცოცხი და ჩვარი უპირავს. პედვიგი სწრაფად და შეუმჩნეველად ღებს რევოლვერს ერთ-ერთ თაროზე.

გინა. მამაშენის ნივთებში ნუ იქნები, პედვიგ. პედვიგსი (თაროებს სცილდება). მინდობა, მინდობა!

ლაგება. გინა. ის სჯობია, სამზარეულოში გახვიდე და თვალი ური ადევნო, რომ ყავა არ გაიცდებ. დაბლა რომ ჩავალ, თან ჩავიტან სინათ.

პედვიგი სამზარეულოში გადის. გინა იატაკს გვის და ოთახს ალაგებს. ცოტა ხნის შემდეგ შემოსასვლელი კარი იღება და შემოდის იალმარ ექვალა. მხრებზე პალტო მოუსხამს, უქულოდაა; პირდაუბნელსა და დაუფარცხელს ნამძინარევი თვალები ამღერებდა აქვს.

გინა (ცოცხით ხელში, გახევებული მისჩერება ქმარს). აა... მოხვედი, იალმარ?

იალმარსი (შემოდის და ყრუ ხმით პასუხობს). მოხვედი, რომ სამუდამოდ გაგვტყ.

გინა. ჰო-ო, გასაგებია. მაგრამ, ღმერთო ჩემო, რას გავგზავნა?

იალმარსი. მაინც რას?

გინა. ეგ შენი ერთადერთი საზამთრო პალტო რა დღეშია?

პედვიგსი (სამზარეულოდან გამოიხედავს). დედა, ხომ არ... (თვალს მოჰკრავს იალმარს, სიხარულით შეკვირვებს და ნისკენ გაეჭანება). მამა! მამა!

იალმარსი (შემზრუნდება და ხელებს ასავსავებს). მომზორდი, არ დამენახო! (გინას). თავიდან მომავორე-მეოთხე, შენ გეუბნები!

გინა (ხმადაბლა, პედვიგს). სახტუმრო ოთახში გადი. პედვიგ.

პედვიგი ჩუმად გადის.

იალმარსი (მაგიდის უკრას გამოსწევს და ნერვიულად ფუსფუსებს). წიგნები უნდა წავიღო. სად არის ჩემი წიგნები?

გინა. რომელი?

იალმარსი. რომელი და, სამეცნიერო შრომები, რა და თქმა უნდა... ტექნიკური ეტრნალები, რომლებიც ჩემი გამოგონებისთვის მჭირდება.

გინა (თაროებს ქექვს). აი, ეგინი, უფლო როა?

იალმარსი. დიახ, დიახ.

გინა (ტრნალების გროვას ნავიდაზე ღებს). პედვიგს ხომ არ ვუთხარი, ფურცლები გაგვტყას?

იალმარსი. რაში მჭირდება გატყა?

ხანმოკლე პაუზა.

გინა. მჰუ, შენსა არ იშლი, მიდიხარ, იალმარ?

იალმარსი (წიგნებს არჩევს). მე მგონია, ეს თვისთავად იგულისხმება...

გინა. დიახ, დიახ.

იალმარსი (წამოიღება). აჰა, აჰ ხომ ვერ დავრჩები, სადაც ყოველ წამს დანას მიყრიან გულში?

გინა. ღმერთი იყოს შენი მსაჭული, ამდენ ცუდს რომ ფიქრობ ჩემზე.

იალმარსი. დამიბტკიე!

გინა. ჭერ შენ დამიბტკიე.

იალმარსი. კალა, რომელსაც შენნაირი წარსული აქვს... არა, არსებობს გარკვეული მოთხოვნები... მე მათ იდეალურ მოთხოვნებს ვუწოდებ.

გინა. კი მაგრამ, პაპა? რა ეშველება საცოდავ?

იალმარსი. ჩემი სამიზნა მე ვიცი. ბერკაცია, რა თქმა უნდა, ჩემთან გადმოვა. მანამდე კი ქალაქში გა-

ვალ, გაფიქსიზ-გამოფიქსიზბა... მმ... (იბუტება). ჩე-
ში ქუდი ხომ არ გინახავთ?

ბინა. არა, დაიკარგა?

ბალმბარი. წუხელის რომ დავბრუნდი, თავზე შე-
ხურა... არა, ნამდვილად მესურა. დღეს კი არ ვიცი,
სად გაქრა.

ბინა. ღმერთო ჩემო, ვინ იცის, სად გათრის ამ
ლოთებმა.

ბალმბარი. არ დამიწყო ახლა გამოძიება! შენ
გგონია, იმის გუნებაზე ვარ, რომ ყველა წვრილმანი
მასოვდეს?

ბინა. მხოლოდ არ გაყავდე, იალმარ. (სამზარეუ-
ლოში გადის).

ბალმბარი (ხმადაბლა ელაპარაკება თავის თავს და
გაბოროტებული ცლის მაგიდის უკრას). უ, ეს არა-
შადა რელინგი გაიძვრა, თვალთშეპყი! ზილწი მა-
დღერსი... ერთი ვინმე მაპოვნია, რომ ჩასუფრდეს
და კეთა გუზვრიტოს ტუვიით... (რამდენიმე ძველ
წერილს განზე გადადებს, წინა დღით შუაზე გახეულ
ბარათს პოულობს, ერთმანეთს მიადებს ორივე ნახე-
ვარს და ზედ დასტკერის. შემოდის გინა. იალმარი
სწრაფად მიაგდებს გვერდზე ნახევებს).

ბინა (მაგიდაზე დებს სინს ყავის ტურტლით). აი,
თუ გნებავს, ცხელი ყავა... ბუტერბრადები და მცო-
რეოდენი მწნილი...

ბალმბარი (ალმაცერად გადახედავს სინს). მზავე?...
არა, ამ სახლში ხეშმისა აღარ გაგიჟებენ! მართალია,
მთელი დღე-ღამე ღუჭმა არ ჩამსვლია პირში, მაგ-
რამ ეგ არაფერია... ჩემი შენიშვნები ვინ იცის, რამ-
დენი ბზინ წინათ დაწვებული მოგონებები! სად ქა-
ნდაბაში გაქრა ჩემი დღიური და ამდენი საჭირია ქა-
ლაღლი? (სასტუმრო ოთახის კარს აღებს, მაგრამ მა-
შინვე უკან იხევს). აჰ კიდევ — ეს!

ბინა. ო, ღმერთო ჩემო, სახლაც ხომ უნდა იყოს
ბავშვი?

ბალმბარი. გამოდი (გზას უთმობს; პედვიგი გაუ-
ბედავად გამოდის სახელოსნოში, იალმარს კი კარის
სახელური უკრავს და გინას მიმართავს). წუთო არ
შეიძლება, რომ იმ ორიოდ წუთს მაინც დამისწნათ
უცხო პირებისაგან, რომლებსაც უკანასკნელად ვა-
ტარებ ჩემს ყოფილ სახლში? (სასტუმრო ოთახში შე-
დის).

მადმონი (დღდას მივარდება და ჩუმად, ხმის კან-
ცალით ეკითხება). ეს შე ვარ მისთვის უცხო?

ბინა. ცოტა ხანს სამზარეულოში იყავი, შედეგი,
ანდა არა, ისევ შენს მოთაბე გადი. (სასტუმრო ოთ-
ახის კარს გამოაღებს და ამბობს). მოიცა, იალმარ, კა-
რადიაში წუ იქმები, შე ვიცი, სადაც აწყვია ყველა-
ფერი. (ოთახში შედის).

მადმონი (თავზარდაცემული, გაოწმებული ერთხანს
უძრავდ დგას და რომ არ იტროს, გამწვარებით იკ-
ვნეტს ტუჩებს, შემდეგ გაშმაგებული, იმტრევს ხე-
ლებს და ჩუმად ამბობს). გარეული ისივი (ფეხაგრე-
ვით უახლოვდება თაროს, რევოლვერს იღებს, ოდ-
ნავე გამოისწვებს კარის ერთ ნახევარს, სხვენში შედის და
კარს ხურავს).

სასტუმრო ოთახიდან ცოლ-ქმრის ჩხუბის ხმა ისმის.
ბალმბარი (გამოდის; ხელში რამდენიმე ძველი
რვეული და ქალაღის ფურცლები უკრავს, რომ-

ლებსაც შემდეგ მაგიდაზე დებს). რა ჩავა ამ სახლ-
იავში? იმდენი რამეა წახადები...

ბინა (ხელში საკოიიი უკრავს; ფეხდაფეხი უკრავს
ჰყვება უკან). დანარჩენი ჩერჩრობით აქ იყოს, იალ-
მარ. შავივალ-ხალთი ხომ ჩაგეტყვა?

ბალმბარი. უბ, ეს სამზადისი... პირდაპირ ხელს
ამოგზდის კაცს (პალტოს იხდის და დივანზე მიაგ-
დებს).

ბინა. ყავა გაცივდება.

ბალმბარი. მმ... (ერთ ყლუბს მოსვამს, შემდეგ მე-
ორეს).

ბინა (სკამების ზურგსა წმენდს). ყველაზე უფრო
მეტად ამხელა სხვენის მოცნა გაგვირდება ბოც-
ვრებისთვის.

ბალმბარი. რა?... ისლა მაქლია, რომ ბოცვრების
თან ვართო!

ბინა. მაშ, რას იზამ? პაპა უფითოდ რომ ვერა
სძლავს.

ბალმბარი. უნდა გახსლოს. მეტი რა გზა აქვს. შენ
ისა თქვი, შე თვითონ რას უნდა გაუფლო!

ბინა (თაროებზე მტვერს წმენდს). ფლეიტაც ჩა-
გაიო?

ბალმბარი. არა, რა მეფლეიტება? აი, რეკოლვე-
რი კი ჩადე.

ბინა. თან წაიღებ?

ბალმბარი. დიახ, ჩემს დატენილ რევოლვერს.

ბინა (ეძებს). სად არის? ალბათ, პაპამ წაიღო.

ბალმბარი. თვითონ სადღა? სხვენში?

ბინა. ალბათ.

ბალმბარი. მმ... საწყალი ბერკაცია! (ბუტერბროდს
იღებს, ქაშს და ყავას აყოლებს).

ბინა. ის ოთახი რომ არ გაგვექირავებინა, ხომ
შეგებოვ იქ გაჯაღულიყავი?

ბალმბარი. როგორ? ერთ პერქვეშ დავჩნეო?
ღმერთმა მაშოროს!..

ბინა. ან იქნებ, ერთი-ორი დღით სასტუმრო ოთა-
ხში გასულყოფი. წუ გეწონია, არავინ შეგაწყუბებს.

ბალმბარი. აჰ?... ამ ეძღვრებს შუა...

ბინა. მაშინ ქვევით, რელინგსა და მოღვივთან.

ბალმბარი. მათ სახელს წუ მიხსენებ! საქმარისია
გავიხსენო, რომ ღუჭმა აღარ გადამდის უელში. არა,
როგორც ჩანს, მომიწევს ამ თოვლას და ქარბუქში
კარდაკარ ვიწაწალო და ვეძო, თუ სად შეიძლება
მივიდრიკოთ მე და სახარლო ბერიკაცმა თავი.

ბინა. კი მაგრამ, ასე უწუდოდ სად წახვალ, იალ-
მარ? ქუდი ხომ დაკარგე.

ბალმბარი. ო, ეს ორი არაშადა, ერთმანეთზე უფ-
რო გახრწნილი და გადაგვარებული თაღლითი უჭუ-
დოდ, რა თქმა უნდა, ფეხს ვერ გავადგამ. (მეორე
ბუტერბროდს დასწვდება). ახლავ უნდა ვიღონო
რამე. მართლა თავი კი არ მომშუღებია. (რალაცს
ეძებს სინზე).

ბინა. რას ეძებ?

ბალმბარი. კარაქს.

ბინა. ახლავ მოგითან. (სამზარეულოში გადის).

ბალმბარი (მისძახის). არ მინდა! სწელა პურითაც
იოლას გავალ.

ბინა (საკარაქე გამოაქვს). აი, ხუდ ახალია. (მეო-
რე კეკა ყავსაც უსხამს).

იალმარი დივანზე ჯდება, ბუტერბროდს უფრო

სკლად უსვამს კარავს, ვამს, ყაეას აყოლებს და ერ-
თხანს ჭუშად ზის.

იალმზარი. შეიძლება ერთი-ორი დღე ვიცხოვრო
ხანტუშო ოთახში... ისე, რომ მუდღერობა არაფერ
დამართავოს?

ბინა. რა თქმა უნდა, თუკი ინებებ.

იალმზარი. იმიტომ, რომ ასე სახელდახელოდ რა
მოუყრის თავს მამაჩემის ნეთებზე?

ბინა. ის კი არაა და, ჭრჭერობით ნურც იმას ეტ-
ყვი, რომ სახლიდან წახლბს აპირებ.

იალმზარი (ფინჯანს გაწეეს). ზო, ალბათ,
ახე აქობებს. თორემ ზელახლა ატუდება მთელი ეს
დავიდარება. ჭრჭერობით, სული უნდა მოვითქვას;
გონება მოვიტყობო... ამ ერთ დღეში ყველაფერს ბომ
ვერ მოვახამ თავს?

ბინა. თანაც, ამნაირ ამინდში. ხედავ, როგორ თოვს?
იალმზარი (კომერსანტ ვერლეს წვირის დასწვდე-
ბა). ეს კიდევ აქ დევს?

ბინა. ხელი არ მიხლია.

იალმზარი. ეს ქაღალდი, რა თქმა უნდა, მე არ მე-
ხება.

ბინა. არც მე ვაპირებ მის გამოყენებას.

იალმზარი. მაგრამ არც ის იჯარგებს, რომ ამ გა-
წამაწიშო... როცა გადავტლს დავაწეებ, სადღაც და-
იკარგავს.

ბინა. არა, მე შევწახვავ, იალმზარი.

იალმზარი. ეს საჩუქარი, უწინარეს ყოვლისა, მა-
მაჩემს ეკუთვნის და მანვე უნდა გადაწყვიტოს, მი-
იღებს თუ არა.

ბინა (ობრავეს). დიას, სახარალო ბერკაცია...

იალმზარი. ისე... ყოველი შემთხვევისათვის... სა-
დაა წებო?

ბინა (თაროსთან მიდის). აი, მთელი ქილა.

იალმზარი. ფუნჯი?

ბინა. ფუნჯი აქაა. (ერთსაც და მეორესაც იალ-
მზარს აწევის).

იალმზარი (მეკრატელს იღებს). ქაღალდით დავა-
წებოო... (ჭრის და აწეობს). ღმერთმა დაშიფაროს
სხვისა საკუთრების ზედუფოსისგან... მით უმეტეს,
თუ ეს საკუთრება უმწეო ბერკაცისაა და... კიდევ
ერთი ვიდაცისაა. აი, ახე. ჭრჭერობით აქ იდოს. შე-
მიდე კი, როცა გაზრება, შეინახე. თვალთ ალარ და-
ვინახო. აღარახლოდეს!

ბრმბმრსი (შემოდის; ცოტა არ იყოს, განცვიფრე-
ბით). აჰს ვის ვხედავ?... მაშ, შენ აქა ხარ, იალმზარი?..

იალმზარი (წამოხტება). განმრების თავი აღარ მქო-
ნდა და პატარა ჩავიშლულე.

ბრმბმრსი. ვატყობ, კიდევაც გისაუზნია.

იალმზარი. რას იზამ, ხანდახან სხეულცი გვიყუ-
ნებს თავის მოთხოვნებს!

ბრმბმრსი. მაინც რა გადაწყვიტე?

იალმზარი. ჩემნაირ კაცს მხოლოდ ერთი გადა-
წყვეტილების მიღება შეუძლია. ეს წუთია ყველაზე
საპირო და აუცილებელ ნეთებზე ვატროვებდი. მა-
გრამ ამას დრო სჭირდება, გესმის?

ბინა (ეტყობა მოთმინების ფილა ევსება). ბოლ-
ოს და ბოლოს, რა ვქნა. ხანტუშო ოთახი გაციშა-
ლო თუ ხაკოიოთ ჩავალავო?

იალმზარი (გაბრაზებით გადახედავს გრეგერსს).
ჩაალავ... და გააშაადე.

ბინა (საკოიოეს იღებს). კეთილი. ტანსაცმელს ჩა-
გალავებ. (სასტუმრო ოთახში გადის და კარს ხუ-
რავს).

ბრმბმრსი (ხანმოკლე დუმილის შემდეგ). არ მე-
გონა, რომ ამით დამთავრდებოდა საქმე. ნუთუ მარ-
თლა აუცილებელია, რომ სახლიდან წახვიდე.

იალმზარი (მოუსვენრად წარაუბნს ოთახში). მაშ,
რას მიხატანებ, რა ვქნა?... მე ის კაცი არა ვარ, რომ
უბედურებას ვაფუძლო, გრეგერს, ჩემთვის აუცილებელ-
ია დალაგებული ცხოვრება, მუდღერო და მშვიდი ატმო-
სფერო.

ბრმბმრსი. მერედა, რა გიშლის ხელს? შენი ბე-
დის მქედელი შენ თვითონა ხარ. მე გგონია, სწორედ
ახლა შეგაძლია, ყველაფერი თავიდან დაიწყო. ნურც
იმას დაივიწყებ, რომ შენ გაქვს სიცოცხლის მიზანი
— ბე შენი გამოგონება.

იალმზარი. თუ კაცი ხარ, განგონება აღარ მიხ-
ნენო. ღმერთმა იცის, როდის იქნება.

ბრმბმრსი. როგორ?

იალმზარი. ო, ღმერთო ჩემო, მაინც რა გამოგო-
ნებას მოითხოვ ჩემგან? თითქმის ყველაფერი უკვე
ჩემამდე გამოგონეს... დღითი-დღე სულ უფრო და
უფრო ძნელი ხდება რაიმე ახლის მოკლევნა...

ბრმბმრსი. კი მაგრამ, ავი ამდენი შრომა დახარჯე.

იალმზარი. ო, სულ ამ დამთხვეული რელინგის
ბრალბა... ის მაქეზებდა!

ბრმბმრსი. რელინგი?

იალმზარი. დიას, პირველად სწორედ მან ჩამაგონა,
რომ მე შენელო ახალი აღმოჩენით გამემდიდრებინა
ფოტოგრაფიკუნება.

ბრმბმრსი. აჰა... მაშ, რელინგმა, არა?

იალმზარი. და მე ისეთი ბედნიერი ვიყავი, ისე მი-
ხარადა... არა იმდენად საკუთრივ გამოგონება, რა-
მდენად იმას, რომ შედეგს ახე წაგონება ჩემი...
სწეროდა მთელი თავისი არსებით, ბავშვური მიაშრო-
ბითა და გულწრფელობით... ან, უფრო სწორად, მე
ბრყვის მეგონა, რომ მართლა სწეროდა.

ბრმბმრსი. ნუთუ შენ შეგაძლია იმის დაშვება
რომ მქედვი გეპირფერებოდა?

იალმზარი. მე ახლა ყველაფრის დაშვება შემიძლია.
სწორედ მქედვიდა, რომ მიღობავს ზვას. სწორედ ის
მიხანტებს სიცოცხლის მწეებს.

ბრმბმრსი. რას ამბობ, რას? მქედვი რას უნდა
გიშლიდეს?

იალმზარი (თავისას განატრობს). მე გაგვიტებით
მიყვარდა იგი. შენ ვერ წარმოიდგენ, რა ბედნიერი
იყავი, როცა დადლილ-დაქანტული ვბრუნდებოდი
შინ, ამ ჩემს ღარიბულ კუთხეში, ის კი გახარებული
გამოხროდა ჩემს შესახედრად და თან საყვარლად
ტუტავდა თვალდის, ო, რა ბრყვი ვიყავი, ნამდვილი
ბრყვისი ავი გითხარი, გაგვიტებით მიყვარდა-მეთქი...
და თავს ვიტყუებდი იმით, თითქმის მახაც ასევე ვუ-
ყვარდი.

ბრმბმრსი. მოითმინე და, ალბათ, თვალნათლივ
დარწმუნდები, რომ... (რალაცას აყურადებს). რა არის
ეს? ისემა ზომ არ დაიუყინა?

იალმზარი. ალბათ. მამაჩემი იქაა. (სხვენზე ანიშ-
ნებს).

ბრმბმრსი. აა, იქაა? (სახე გაუბრწყინდება). კვლავ
გიმეორებ, მაღე თვალნათლივ დარწმუნდები იმაში,

რომ შენგან უარყოფილ სახარალო გოგონას თავდავიწყებით უყვარხარ.

იალმბარი. რამ უნდა დამარწმუნოს? უკვე შენც აღარაფერი მწერა.

ბრმბარსი. კი მაგრამ, ის მაინც ხომ იცვს გარეშე, რომ ჰედვიგისთვის უცხოა ყოველგვარი სიცრუე?

იალმბარი. ეხ, გრეგერს, სწორედ ეს მიეძევებს ყველაზე მეტად. ვინ იცის, რაზე ჩურჩულებდნენ აქ გინა და ეს ფრუ სერბიუ? ჰედვიგს კი ყურები ყოველთვის დასვეტილი აქვს. ახლა, ეს ნაჩუქრობის ბარათიც არ ყოფილა სრულიად მოულოდნელი. რაღაც ამოგვარს კაი ხანია ვცდნობო.

ბრმბარსი. ბოროტი სული ჩავისახლდა თუ რა არის?

იალმბარი. თვალი ამებოლა. კისერს მოვიჭრი თუ ეს ბარათი მხოლოდ დასაწყისი არ იყოს. ფრუ სერბიუ ყოველთვის გადაპარბებულ შურწვევლობას იჩენდა ჰედვიგის მიმართ, ახლა კი შეუძლია, რაც ხაზებს მოუნდება, ყველაფერი შეტყულოს. თუ მოეპოვება, შეიძლება წამართვან კიდევ.

ბრმბარსი. ეგ არ მოხდება. ჰედვიგი შენ სხვაზე გატყუალს.

იალმბარი. ისე დაბეჯითებით ლაპარაკობ, თითქმის... მაგრამ თუ ისინი ათას რამეს შეპირდნენ?.. მე სულელს კი გაგებებით მიყვარდა იგი. ყველაზე დიდ ბედნიერებად ის მიმაჩნდა, რომ ხელიხელჩაკიდებული მტკარებინა ცხოვრების რაზე, როგორც სიბნელის მოშოში ბავშვი მიმაყვით ვიებერთელა, ჩანებულელ დარბაზში.. ახლა კი, ჩემდა სავალალოდ, ვრწმუნდები, რომ ამ სხვენში შეუწყუდო სახარალო ფოტოგრაფის განუყოფელად რომელი ეტოვნოდა მისი სხეულის სიყვარული. არა, ის მხოლოდ შემოიპარა ჩემს სულში და ცდილობდა დროებითი მაინც შეეღარებინა თავი... დიახ, დროებით.

ბრმბარსი. მაგ შენი სიტყვებისა შენ თვითონ თუ გწერა, იალმბარ?

იალმბარი. მთელი უბედურებაც ის არის, რომ მე უკვე აღარ ვიცი, ვისი ან რისი უნდა მწერადეს... და, ახლა, არც არასდროს მეცდიანება. შენ მაინც რა სასუფველი გავს, რომ ჩემს სიტყვებში იცვი შეიტანო? ჰო-ჰო! შეტისმეტ იმედებს ხომ არ ამყარებ მაგ შენს იდეალურ მოთხოვნებზე, გრეგერს? მაგრამ თუ ისინი ათასნაირი საჩუქრებით დატვირთულნი მოვლენ და ეტყვიან: რა გინდა მაგ საცოდავთან, ჩვენთან წამოდ, ნამდვილი ცხოვრება აქ გელიხსო?

ბრმბარსი. მერედა, როგორ გგონია, რა მოხდება? იალმბარი. მაგრამ, პირიქით, მე რომ მეკითხა მისთვის: ჰედვიგ, თანახმა ხარ თუ არა, ჩემი გულისთვის შენგა აქციო მათ მიერ შემოთავაზებულ ცხოვრებას-მეთქი? (ირონიული სიცილით). „უშობრილოდ ხად გვადლობს“, — აი, რას მიპასუხებდა იგი.

სხვენში სროლა გაისმის.

ბრმბარსი (სიხარულით შეჰყვირებს) იალმბარ! იალმბარი. ბერიკაცი თავისას არ აშლის! ბინა (გამოდის). ოჰ, იალმბარ, როგორც ჩანს, პაპა კვლავ ბოცვრებს უზატუნებს.

იალმბარი. გავალ ერთი, ენახავ...

ბრმბარსი (გახარებული, აღელვებით). მოიცა! იცო, რა იყო ეს?

იალმბარი. რა დიდი ცოდნა ამას უნდა? ბრმბარსი. არა, შენ არა და, მე კი ვიცი, რა მოხდება საბუთი.

იალმბარი. რა საბუთი? ბრმბარსი. ბავშვური მსხვერპლი. ჰედვიგმა დაიწყო მამაშენი, რომ გარეული იხვი მოეცადა ბინა. რას ამბობო?

იალმბარი. კი მაგრამ, რისთვის? ბრმბარსი. მას უნდოდა მსხვერპლად შეეწირა შენთვის ის, რაც ამ ქვეყნად ყველაზე მეტად უყვარდა, რათა ამ გზით დაეგზავნებინა სიყვარული. იალმბარი (გულაჩუყებით). ოჰ, ჩემი გოგო...

ბინა. რას არ მოგონებს! ბრმბარსი. დიახ, ჰედვიგს მხოლოდ ერთი საფიქრალია ჰქონდა: როგორ დაებრუნებინა შენი სიყვარული, იალმბარ. მას ეგონა, რომ უამისოდ ვერ იცოცხლებდა.

ბინა (ძლივს იკავებს ცრემლებს). ახლა ხომ ხედავ, იალმბარ?

იალმბარი. გინა, სად არის ბავშვი? ბინა (სლუკუნებს). სახარალო... ახლა ხომ ნამწარეთლოშია, კუთხეში მიყუდვლი.

იალმბარი (მოდის და სამზარეულოს კარს აღებს). ჰედვიგ! გამოდი გესმის, ჩემო გოგო? (სამზარეულოში იხედება). აქ რომ არ არის?

ბინა. მაშინ, აღმათ, თავის ოთახში იქნება. იალმბარი (მოდის ოთახიდან). არც აქ არ არის.

(სახელოსნოში გამოდის). სად წავიდა? ბინა. რა ვიცი, არსად დააყენა და...

იალმბარი. ოჰ, ნეტავი ჩვერა დაბრუნდეს... იმდენი რამე უნდა ვთხოვრა!.. ამიერიდან ყველაფერი კარგად იქნება, გრეგერს. ახლა კი მწერა, რომ მართლაც შეიძლება ახალი ცხოვრება დაიწყეთ.

ბრმბარსი (ჩუმად). ასეც ვცდიდი. აღორძინება ბავშვს უნდა დაეწყოს.

თავისი ოთახიდან გამოდის სრულ საპარალო ფორმებში გამოწყობილი მოხუცი ევდალი; ცდილობს წელზე ხმელი შემოირტყას.

იალმბარი (გაოგნებული). შენ აქა ხარ, მაშა?

ბინა. ესე იგი, ოთახში ისროდით? მადალი (გაბრაზებული). რაო, ახლა მარტო ნადირა, იალმბარ?

იალმბარი (დაძაბული, საშინლად აღელვებული). მაშ, შენ არ გისვარა სხვენში?

მადალი. მე?.. მაშ..

ბრმბარსი (იალმბარს უყვირის). მაშასადამე, მათ თვითონვე ესროლა გარეულ იხვს?

იალმბარი. არ გადაშრობი (კარს მივარდება, გამოსწევს, სხვენში შეიხედავს და ყვირის). ჰედვიგ! ბინა (თვითონვე კარს მივარდება). ღმერთო ჩემო, რა არის ეს?

იალმბარი (სხვენში შედის). ძირს აგდია!

ბრმბარსი. ვინ? ჰედვიგი? (იალმბარისკენ გაბრძნობა). ბინა (იმედგარეულიად). ჰედვიგ! (სხვენში შევარდება). არა, არა, არა!

მადალი. ჰო-ჰო! ახლა იმანაც დაიწყო ნადირა? იალმბარს, გინის და გრეგერს ფრთხილად გამოაქვთ ჰედვიგი, რომელსაც უსიკონტოლ ჩამოგდებულ მაჩვენებელ ხელში რევოლვერი ჩაუბლუჯავს.

იალმარი (თავზარდაცემელი). რევოლუერი გა-
რდნია... თვითონვე დაჭრილა. გოშველეთ, გოშველეთ!
ბინა (შეშოსასვლელ კარს მივარდება და ქვევით
ჩასახიხს) რელინგი რელინგი ეჭიმო რელინგი ჩვენთან
ამოდით ჩქარა! რაც შეიძლება ჩქარა!

იალმარი და გრეგერის ღივანზე აწვიწენ პედვიცს.
მადლში (ჩუმად). ტუე შურს იძიებს.
იალმარი (მუხლებზე ფეხობა პედვიცის წინაშე).
ახლავე გონს მოვა! დიახ, ახლავე!

ბინა (ბრუნდება). სად მოხვედრია? ვერაფერს ვერ
ხედავ.

შემობრბის რელინგი, უკან მოღვივი მოსდევს. ამ
უკანასკნელს ფრთა იცვია, მაგრამ უძლიეროდ და
უხალსტუბოდ.

რელინგი. რა ამბავია?
ბინა. ამბობენ, პედვიცმა...

იალმარი. ჩქარა! გოშველეთ!
რელინგი. მიმოშვით! (მადიანს განზე გასწევს და
პედვიცს სინჯავს).

იალმარი (მუხლებზე დაჩოქილი შიშით აღედგენს
თვალს). საშოში ხომ არაფერია? შიშობარი, რელინგი!
არც კი ჩანს.. საშოში ხომ არ არის, რელინგი?

რელინგი. რა მოხდა?
იალმარი. არაფერი არ ვიცი!

ბინა. გარეული იხვის მოკვლა უნდოდა.
რელინგი. გარეული იხვის?

იალმარი. მოდა, როგორც ჩანს, რევოლუერი გაუ-
ვარდა.

რელინგი. მჰმ.. ასე.

მადლში. ტუე შურს იძიებს. მაგრამ მე მაინც არ
მეშინია (სხვეწი გადის და კარს ხურავს).

იალმარი. რას გაჩუმებულხარ?... ხმა ამოიღე, რე-
ლინგი!

რელინგი. ტყვიას შგ გულში გაუვლია.

იალმარი. კი მაგრამ?..

რელინგი. ხომ ხედავ, — მკვდარია.

ბინა (კივილით). შევილი.. შევილი..

ბრემბერსი (ხმახალგრილი). ზღვის უფსკრულში..

იალმარი. არა! არა! უნდა იცოცხლოს! რელინგი..
ღვთის გულშითვის... ერთი წუთით... თუნდ ერთი
წამით... რომ მოვსწრო და ვუთხრა, რა გაგადგმით
მიუყარა უკრძელთის.

რელინგი. შგ გულში შენაგანი სისხლის ჩაქცევა.
იქვე გათავებულია.

იალმარი. მე კი ხელის კრთი ვიცოდებდი თავი-
დან, როგორც გარეულ მხეცს! მტრისად მიიყუდა
სხვეწი და თავი მოკლა.. ჩემი სიყვარულით! (ქვი-
თინებს). არაფერი, არაფერი აღარ ეშველება! ვერც
ვერსობდეს ვეცუვის (ხელებს იმტვრევს და ცას შე-
პლავს). ეი, შენ.. თუკი არსებობ.. ჩატომ დაუ-
შვი ეს?

ბინა. კარგი, კარგი, ღმერთს მაინც წუღარა ჰგზობ.
ახლათ, არ ვიყავით ღირსნი, რომ გვერდით გავყოლო-
და.

მელვიკი. არა, არ მომკვდარა, მხოლოდ სიძინავს.

რელინგი. ჩუმი!

იალმარი (ჩუმდება, გულზელს დაიკრფის და მუ-
ღიგს დასცქერის). რა მშვიდად და ~~სუფრის~~ ~~მშვიდად~~
წევს..

რელინგი (ამოდ ცდილობს რევოლუერი გამოპ-
გლიჯოს ხელიდან). არა, მაინც რა მაგრა..

ბინა. გაუშვით, რელინგი, თითები არ გადაუშტურთ-
ოთ. ჰქონდება.

იალმარი. საფლავშიაც თან ჩაიტანოს!

ბინა. დიახ. მაგრამ აქ ხომ არ იწევია? თავის
ოთახში უნდა გადავიტანოთ. ხელი მოკიდე, იალმარი.

იალმარი და გინა ხელში იყვანენ პედვიცს.

იალმარი. ო, გინა! გინა! რა გულმ გიძლებს?

ბინა. ერთმანეთს დავებმართ. ახლა რაღა გვაქვს
გახაყუთი?

მელვიკი (ხელებს გაიშვერს და ბუბუბუბებს).
დიდება უფალს.. მიწა იყავ და მიწასვე! მიუბრუნ-
დები..

რელინგი (ჩურჩულით). მოკეტე, — მთვრალი ხარ.
იალმარსა და გინას სამზარეულოში გააქვთ ცე-
დარი. რელინგი კარს ხურავს; მოღვივი გასასვლე-
ლისკენ მიემართება.

რელინგი (გრეგერს უახლოვდება). მე კი ვერაფერ
დამარწმუნებს, რომ ხელში გაუვარდა.

ბრემბერსი (მთელი ამ ხნის მანძილზე თავზარდა-
ცემული და გახევებული იდგა; ახლა კი უცებ ტან-
ში გააზრიალებს). ვერაფერი ვერ იტყვის, რა მოხდა
საშინელება!

რელინგი. ტყვიას გულსიპირთან კაბა ამოუწვავს.
როგორც ჩანს, რევოლუერი მკერდზე მიიბჯინა და
ისე გამოჰქრა ჩახმახს.

ბრემბერსი. მაგრამ ამაოდ მაინც არ მომკვდარა.

ხომ დაინახეთ, რა სულერი სიდიადე გამოავლინა
მამამისმა?

რელინგი. მწუხარებაში, სასიკვდილო სარეცელ-
თან, ხევრი იქცევა ასე. მაგრამ როგორ გგონიათ,
დიდხანს ეყოფა თუ არა იალმარს ეს სულერი სიდი-
ადე?

ბრემბერსი. ნუთუ მართლა არ შერჩება და თან-
დათანობით არ გაიწმდება მთელი სიცოცხლის მან-
ძილზე?

რელინგი. სამი თვეც არ გაივლის, რომ სახარალო
ბედვადი მისთვის მხოლოდ დეკლამაციის მომხილავ
თქმად იქცევა.

ბრემბერსი. როგორ ზედავთ იალმარ ეცდამდე ასე
ლაპარაკს?

რელინგი. ამაზე მაშინ ვლაპარაკოთ, როცა ჰედ-
ვიცის საფლავზე პირველი ზაღანი ამოყრფის თავს.
ახა, მაშინ დაუკვირდით, რა კივილით დაუწყებს ცო-
ნას თავის მწუხარებას და როგორ გამოგვიყვადვთ ყუ-
რებს „მამის მკერდიდან უდროოდ მოგდევით სახარა-
ლო ბავშვზე“ უხედაობით. თქვენი თვალთა ნახათ
რა ცვილილი დადგნა და დაიდევნებთ საკუთარი
თავის მიმართ აღტაცების და სიზრალულისაგან გულ-
შეძრული. დიახ, თქვენი თვალთ.

ბრემბერსი. თუ თქვენ მართალი ხართ, ხოლო მე
ვცდებო, მაშინ სიცოცხლე ნამდვილად არ ღირს ამ
ქვეყნად.

რეზინები. ო. სიცოცხლე ახე თუ ისე, მაინც ახატანი იქნებოდა, თავს რომ დაგვანებდნენ ეს კეთილშესრულ კრედიტორები, რომლებიც კარს გვითალახიანებენ უბრალო მოკვდავთ და თავიანთ იდეალურ მოთხოვნებს გვჩრიან.

ბრემბერსი (სივრცეს გაპყურებს). თუ ასეა, მაშინ მე ჩემი დანიშნულებით კმაყოფილი ვარ.

რეზინები, ნება მიბოძეთ, გკითხოთ, მაინც რა არის ეგ დანიშნულება?

ბრემბერსი (მიღის). მეცამეტე სტუმრისა.

რეზინები. (ფეხდაფეხ მისდევს). დალაზვროს ეს მაქმამა ერთხანად არ დაგიჩრდი!

თარგმან ბაჩანა ბრემბერსი.

გახული საუკუნის მეორე ნახევარში ევროპული თეატრების სცენაზე მხრადანებლობს მენრიკ იბსენი. მისი პირველი დრამა „კატალინა“ 1880 წელს გამოქვეყნდა, უკანასკნელი — „როცა ჩვენ, მკვდრები,

ვიღვიძებთ“ — 1889 წელს). იშვიათია მწერალი, უფრო დიდი გავლენა, საყოველთაო აღიარება და პოპულარობა რომ მოეხვეჭა თანამედროვეთა შორის. „ჩემთვის რომ დავალებინათ, შეჩვენებინა ყველაზე ხაიმედო ფარვატერი უახლესი ევროპული ლიტერატურის ზღვაში, ალბათ, ყველა სახელის თავზე აღვმართავდი გამაფრთხილებელ აღმას, გარდა მენრიკ იბსენის სახელისა“, — წერდა ა. ზლოკი იბსენის გარდაცვალებიდან ორი წლის თავზე (1908 წ.). ეს გავლენა მართლმოდენ მეცხრამეტე საუკუნით არ შემოფარვალა. იბსენის შედეგები — „ბრანდი“ (1886), „პერ გიუნტი“ (1887), „კეისარი და გალილეი“ (1878), „საზოგადოების ზურგნი“ (1877), „თოქინების სახლი“ (1879), „მოჩვენებანი“ (1881), „ხალხის მტერი“ (1882), „გარეული იხვი“ (1884), „როსმერსპოლში“ (1886), „ხედა გაბლერი“ (1890), „შენებელი სოლენის“ (1892), „პატარა ეიოლფი“ (1894) და სხვ. — თავიანთი დახვეწილი ფსიქოლოგიზმით, მკაცრი რეალიზმითა და ცხოვრებისეული სიმართლისადმი უანატიკური ერთგულებით დღემდე ინარჩუნებენ მხოლოდო თეატრალური კულტურის ერთ-ერთი ყველაზე ცხოველშეფხვლი წყაროს მნიშვნელობას.

თანამედროვე იაკონური სახვითი ხელოვნების გამოწვენა თბილისში

